Stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ

Združenie mikroregiónu SVORNOSŤ

verzia 1.4 zo dňa 21. 03. 2019 v znení dodatku č. 1 a 2

verzia 1.6 zo dňa 25.06.2024

© Združenie mikroregiónu SVORNOSŤ, 2019

V súlade s Usmernením Riadiaceho orgánu pre Program rozvoja vidieka SR 2014 - 2020 č. 3 k aktualizácii stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou v zmysle Systému riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 – 2020, kap. 10.1.1, ods.3 zverejneným Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR dňa 14. 11. 2018, najvyšší orgán – členská schôdza schválila dňa 21. 03. 2019 v Preseľanoch Stratégiu miestneho rozvoja vedeného komunitou Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ verziu 1.4 v znení dodatku č. 1 a 2.

Verzia č. 1.5 sa vypracovala v nadväznosti na pridelenú dodatočnú alokáciu v zmysle kapitoly 6.4 Systému riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014-2020.
Verzia č. 1.5 bola schválená najvyšším orgánom MAS dňa 05.10.2022

Verzia č. 1.6 sa vypracovala v nadväznosti na usmernenie č. 4/2024 Významnejšie zmeny stratégie CLLD – aktualizácia akčného plánu na základe zostatku finančného limitu pre príslušné podopatrenie PRV (pri ukončení programového obdobia 2014-2022 pri zohľadnení pravidla čerpania n+3).
Verzia č. 1.6 bola schválená najvyšším orgánom MAS dňa 24.06.2024

Abstrakt

Dôvodom spracovania stratégie CLLD Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ je potreba podpory miestneho rozvoja realizáciou nástrojov, ktoré umožnia efektívne využívanie endogénnych zdrojov územia a prinesú efekt v podobe zvýšenia ekonomickej prosperity, kvality života, nárastu zamestnanosti a dosiahnutia vyššej pridanej hodnoty.
Predmetom stratégie CLLD je implementácia vybraných opatrení Programu rozvoja vidieka SR 2014 - 2020 a Integrovaného regionálneho operačného programu 2014 - 2020, ktoré prispejú k napĺňaniu stanoveného strategického a špecifických cieľov územia Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ.

Implementácia stratégie CLLD prostredníctvom napĺňania strategického cieľa „Zvýšenie atraktivity a prosperity územia Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ prostredníctvom rozvoja základnej infraštruktúry s dôrazom na udržateľné životné prostredie, kvality verejných služieb, konkurencieschopnosti podnikateľského sektora a rozvojom vidieckeho cestovného ruchu“ a stanovených špecifických cieľov:

- Špecifický cieľ 1.1: Skvalitnenie a rozvoj základnej infraštruktúry s dôrazom na udržateľné životné prostredie
- Špecifický cieľ 1.2: Zvýšiť kvalitu poskytovaných verejných služieb
- Špecifický cieľ 2.1: Zvýšiť konkurencieschopnosť poľnohospodárskych a spracovateľských podnikov
- Špecifický cieľ 2.2: Posilnenie mikro a malých podnikov v oblasti výroby a služieb s dôrazom na tvorbu pracovných miest
- Špecifický cieľ 3.1: Rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a prezentácie územia
- Špecifický cieľ 4.1: Zabezpečenie efektívneho riadenia uskutočňovania stratégie CLLD

prinesie pozitívne výsledky v regióne v podobe zlepšenia infraštruktúry a prístupu k verejným službám, zníženia nezamestnanosti, zvýšenia konkurencieschopnosti a posilnenia podnikateľského sektora, vytvorenia nových pracovných miest a novej infraštruktúry cestovného ruchu.
Celkový finančný rozpočet pre realizáciu stratégie CLLD (finančné zdroje z PRV (EPFRV) a IROP (EFRR)) je vo výške 791 148,75EUR, z toho 659 400 EUR je určených pre operácie v rámci implementácie stratégie CLLD a 131 748,75 EUR na Chod MAS a animácie.

Obsah

1. Základné informácie o MAS 6
1.1. Identifikačné údaje MAS 6
1.2. Vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje 6
2. Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD 7
2.1. Vznik a história partnerstva 7
2.2. Tvorba partnerstva a stratégie CLLD 10
3. Analytický rámec 12
3.1. Analýza zdrojov územia 12
3.2. SWOT analýza 54
3.3. Identifikácia potrieb 58
4. Strategický rámec 61
4.1. Definovanie vízie a strategického cieľa 61
4.2. Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení 61
4.3. Súhrnná tabuľka strategického rámca 65
4.4. Integrované znaky stratégie CLLD 67
4.5. Inovatívne znaky stratégie CLLD 68
5. Implementačný rámec 70
5.1. Popis riadiaceho a implementačného procesu 71
5.1.1. Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS 71
5.1.2. Implementačný proces 75
5.2. Akčný plán 77
5.3. Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD 105
5.3.1. Opis monitorovacích a hodnotiacich opatrení stratégie CLLD 105
5.3.2. Monitorovacie ukazovatele 108
6. Finančný rámec 111
6.1. Financovanie stratégie CLLD 111
6.2. Finančný plán pre opatrenia 113
7. Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť 117
7.1. Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia 117
7.2. Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV 118
7.3. Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP 120
7.4. Synergie a komplentarity stratégie CLLD 121
7.5. Popis multifikačných efektov 121

Zoznam tabuliek

Tabuľka č. 1: Identifikačné údaje MAS 6
Tabuľka č. 2: SWOT analýza 54
Tabuľka č. 3: Súhrnný prehľad strategického rámca 65
Tabuľka č. 4.A: Opatrenie stratégie CLLD č. 1.1.1 77
Tabuľka č. 4.B: Opatrenie stratégie CLLD č. 1.1.2 80
Tabuľka č. 4.C: Opatrenie stratégie CLLD č. 1.1.3 81
Tabuľka č. 4.D: Opatrenie stratégie CLLD č. 1.1.4 82
Tabuľka č. 4.E: Opatrenie stratégie CLLD č. 1.2.1 84
Tabuľka č. 4.F: Opatrenie stratégie CLLD č. 1.2.2 86
Tabuľka č. 4.G: Opatrenie stratégie CLLD č. 1.2.3 87
Tabuľka č. 4.H: Opatrenie stratégie CLLD č. 2.1.1 89
Tabuľka č. 4.CH: Opatrenie stratégie CLLD č. 2.1.2 90
Tabuľka č. 4.I: Opatrenie stratégie CLLD č. 2.1.3 92
Tabuľka č. 4.J: Opatrenie stratégie CLLD č. 2.1.4 94
Tabuľka č. 4.K: Opatrenie stratégie CLLD č. 2.2.1 95
Tabuľka č. 4.L: Opatrenie stratégie CLLD č. 2.2.2 96
Tabuľka č. 4.M: Opatrenie stratégie CLLD č. 3.1.1 97
Tabuľka č. 4.N: Opatrenie stratégie CLLD č. 3.1.2 99
Tabuľka č. 4.O: Opatrenie stratégie CLLD č. 3.1.3 101
Tabuľka č. 4.P: Opatrenie stratégie CLLD č. 3.1.4 102
Tabuľka č. 4.R: Opatrenie stratégie CLLD č. 3.1.5 103
Tabuľka č. 4.S: Opatrenie stratégie CLLD č. 4.1.1 .....
Tabuľka č. 4.T: Opatrenie stratégie CLLD č. 4.1.2 .....
Tabuľka č. 4.U: Opatrenie PRV – akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu .....
Tabuľka č. 4.V: Opatrenie IROP – akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu .....
Tabuľka č. 5: Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR 2014-2020 108
Tabuľka č. 6: Celkové verejné výdavky – PRV SR 2014-2020 108
Tabuľka č. 7: Povinné ukazovatele na úrovni IROP 2014-2020 108
Tabuľka č. 8: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP..... 111
Tabuľka č. 9: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP rozdelené podľa fondov .....
111
Tabuľka č. 10: Rozdelenie zdrojov na jednotlivé typy nákladov v rámci príslušných programov 112
Tabuľka č. 11: Sumárna tabuľka finančného plánu 113
Tabuľka č. 12: Celkový pomer medzi fondmi na stratégiu 115
Tabuľka č. 13: Zameranie stratégie podľa sektorov 115

Tabuľka č. A1: Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 2005 – 2014 17
Tabuľka č. A2: Produktivita obyvateľstva v rokoch 2005 – 2014 19
Tabuľka č. A3: Bilancia obyvateľstva riešeného územia v rokoch 2005 – 2014 20
Tabuľka č. A4: Národnostné zloženie obyvateľstva k 21. 5. 2011 21
Tabuľka č. A5: Religiózna štruktúra obyvateľov k 21. 5. 2011 .....
21
Tabuľka č. A6: Stupeň najvyššie dosiahnutého vzdelania obyvateľstva k 21. 5. 2011 22
Tabuľka č. A7: Vývoj počtu detí v materských školách a žiakov v základných školách 25
Tabuľka č. A8: Domový fond k 21.5.2011 27

Tabuľka č. A9: Obdobie výstavby bytov k 21.5.2011 28
Tabuľka č. A10: Prírastky, úbytky a stav bytového fondu k 31.12. daného roku 28
Tabuľka č. A11: Vybavenie obývaných bytov v domovom fonde k 21.5.2011 29
Tabuľka č. A12: Zdroje znečisťovania v roku 2014 34
Tabuľka č. A13: Pôdny fond riešeného územia v roku 2014 37
Tabuľka č. A14: Vlastníctvo lesných pozemkov v roku 2014 38
Tabuľka č. A15: Rozpočty obcí regiónu na rok 2015 41
Tabuľka č. A16: Majetok obcí regiónu k 31. 12. 2014 42
Tabuľka č. A17: Vývoj počtu podnikateľských subjektov v rokoch 2005 – 2014 43
Tabuľka č. A18: Štruktúra právnych subjektov v rokoch 2005 – 2014 43
Tabuľka č. A19: Štruktúra podnikateľských subjektov podľa právnej formy k 31.12. 44
Tabuľka č. A20: Právne subjekty podľa SK NACE k 31.12. 44
Tabuľka č. A21: Právne subjekty podľa počtu zamestnancov v rokoch 2013 a 2014 47
Tabuľka č. A22: Obyvateľstvo podľa ekonomickej aktivity k 21.5.2011 47
Tabuľka č. A23: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa dochádzky do zamestnania a odvetvia ekonomickej činnosti k 21.5.2011 48
Tabuľka č. A24: Veková štruktúra ekonomicky aktívneho obyvateľstva k 21.5.2011 49
Tabuľka č. A25: Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v rokoch 2005 – 2014 k 31.12. 49
Tabuľka č. A26: Vývoj nezamestnanosti v okrese Topoľčany 50
Tabuľka č. A27: Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa dĺžky evidencie 51
Tabuľka č. A28: Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa veku 51
Tabuľka č. A29: Dodatočné vlastné ukazovatele 109
Tabuľka č. A30: Ukazovatele sebahodnotenia MAS 109

Zoznam grafov

Graf 1 Vývoj počtu obyvateľov v území 17
Graf 2 Veková štruktúra obyvateľstva v roku 2005 18
Graf 3 Veková štruktúra obyvateľstva v roku 2014 18
Graf 4 Demografická štruktúra obyvateľstva územia v roku 2014 19
Graf 5 Vývoj prírastkov (úbytkov) obyvateľstva v rokoch 2005 – 2014 20
Graf 6 Vývoj počtu detí v materských školách a žiakov v základných školách 26
Graf 7 Obdobie výstavby bytov k 21.5.2011 28
Graf 8 Zastúpenie ekonomických sektorov v roku 2014 45
Graf 9 Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v rokoch 2005 – 2014 50

1. Základné informácie o MAS

1.1. Identifikačné údaje MAS

Tabuľka č. 1: Identifikačné údaje MAS

Údaje o MAS	Názov MAS	**Združenie mikroregiónu SVORNOSŤ**
	Dátum registrácie v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov	**13. 05. 1999 pod č. VVS/1-900/90-15015**
	Sídlo	**Nitrianska 2/3, 955 01 Chrabrany**
	IČO	**36103942**
	DIČ (ak relevantné)	**2021603452**
Údaje o banke	Názov banky	**Prima banka Slovensko, a.s., pobočka Topoľčany**
	Číslo účtu	9102035002/5600
	IBAN	SK89 5600 0000 0091 0203 5002
	SWIFT	KOMASK2X
Údaje o štatutárovi	Meno a priezvisko	Mgr. Milan Gál
	E-mail	starosta@obecoponice.sk
	Telefón	+421 905 610 108
Údaje o kontaktnej osobe	Meno a priezvisko	Ing. Marian Bakita
	E-mail	info@mrsvornost.sk
	Telefón	+421 917 306 453

1.2. Vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje

- Počet obyvateľov k 31.12.2014: 13 412
- Počet obcí: 12
- Celková hustota obyvateľstva na 1 km^2 k 31.12.2014: 94,76
- Súvislé územie: áno

Povinné prílohy:

- Príloha č. 1 – Vymedzenie územia a obyvateľstva MAS
- Príloha č. 2 – Doklad o súhlase všetkých obcí so zaradením do územia pôsobnosti MAS
- Príloha č. 3 – Mapa územia MAS

2. Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD

2.1. Vznik a história partnerstva

Prvé kroky k vytvoreniu partnerstva siahajú do roku 1993, kedy sa začali neformálne stretávať zástupcovia 8-ich obcí (od Chrabrian po Koniarovce) za účelom riešenia spoločných problémov. Vzájomná spolupráca medzi partnermi (vyššie uvedenými samosprávami) dospela k rozhodnutiu založenia občianskeho združenia dňa 12.04.1999 na ustanovujúcej schôdzi Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ. Združenie bolo zaregistrované na MV SR dňa 13. mája 1999 ako občianske združenie podľa zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov. V roku 2002 a 2003 sa členmi združenia stali obce Horné Obdokovce a Čermany.

Proces budovania partnerstva vzhľadom k tomu, že pôvodnú členskú základňu tvorila len samospráva, sa začal kontinuálne od roku 2001 prostredníctvom rozsiahlej činnosti a aktivít združenia. Významným medzníkom vo formovaní partnerstva bol rok 2005, keď sa členmi združenia stali dve poľnohospodárske družstvá (viac ako 65% územia zaberá poľnohospodárska pôda) a rok 2006, kedy boli za členov prijatí zástupcovia neziskového, občianskeho, podnikateľského sektora a fyzické osoby.

Pokračovanie línie združenia spoločne sa podieľať na rozvoji mikroregiónu sa premietlo do naštartovania aktivít smerujúcich do prípravy na integrovaný rozvoj vidieka. Na základe tejto iniciatívy sa dňa 17.03.2006 uskutočnilo spoločné stretnutie zastupiteľstiev obcí Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ a obcí Mikroregiónu Západný Tribeč s cieľom pripraviť spoločné územie na prístup LEADER. Výstupom z tohto stretnutia bolo rozhodnutie obecných zastupiteľstiev zúčastniť sa v spoločnom tandeme projektu „*Stratégie rozvoja vidieka a príprava miestnych a odborných kapacít prístupom Leader*“, financovaného z rozpočtu NSK. Po ukončení tohto projektu v roku 2008 prišlo k vstupu siedmych obcí za členov združenia a zároveň k prijatiu ďalších zástupcov z podnikateľského a neziskového sektora.

V súčasnosti je zloženie verejno-súkromného partnerstva vyvážené z hľadiska geografického sektorového, inštitucionálneho, sociálneho a ekonomického. Členskú základňu tvorí 27 členov, z toho 12 samospráv, 6 zástupcov podnikateľského sektora (2 poľnohospodárske družstvá, podnikateľský subjekt pôsobiaci v odvetví potravinárstva, súkromne hospodáriaci roľník a 2 podnikateľské subjekty podnikajúce v iných oblastiach), jedna nezisková organizácia a 8 fyzických osôb.

V rámci Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ v najvyššom orgáne – členskej schôdzi je záujmová skupina verejného sektora zastúpená 44,44%, záujmová skupina podnikateľského sektora tvorí 22,22% a 33,33% tvorí záujmová skupina občianskeho sektora. Členská základňa je rozložená rovnomerne, nie je koncentrovaná iba do niektorých obcí združenia.

Združenie od začiatku svojej činnosti realizovalo množstvo aktivít a projektov zameraných na rozvoj vidieka. Prvým z nich bola v roku 2001 realizácia *„Pilotného projektu pre rozvoj vidieka“* podporeného z PHARE SPP – Priorita B v hodnote 460 000 Sk a v rokoch 2001-2002 implementácia projektu *„Rozvoj komunikačného centra v mikroregióne SVORNOSŤ“* podporeného z Nadácie pre podporu občianskych aktivít SR (152 765 Sk). V roku 2002 združenie zrealizovalo *„Projekt vykonávania verejnoprospešných prác“* v hodnote 81 324,00 Sk a v roku 2003 získalo finančné prostriedky vo výške 800 000 Sk na projekt *„Realizácia separovaného zberu“* z Ministerstva životného prostredia SR. Ďalej nasledovala realizácia projektu *„Dobrá komunikácia – spokojnosť občana“* v hodnote 302 320 Sk zameraná na lepšiu komunikáciu samosprávy s verejnosťou a pokračovanie projektu *„Development of a Comminication Center in the Microegion“* podporeného Veľvyslanectvom Holandského kráľovstva v SR vo výške 154 221 Sk.

Priama účasť občanov na plánovaní a realizácii vlastných projektov bola v roku 2003 uskutočnená prostredníctvom programu *„Pre lepší život na vidieku“* podporeného z Nadácie otvorenej spoločnosti – Open Society Foundation v hodnote 350 012 Sk.

V rokoch 2003 – 2004 združenie implementovalo dva projekty zamerané na podporu zamestnávania zdravotne postihnutých občanov formou vzdelávania a praxe v zriadenej chránenej dielni cez *„Projekt vykonávania verejnoprospešných prác“* v hodnote 103 158 Sk a projekt *„Pomôžme si navzájom!“* podporený z Veľvyslanectva Holandského kráľovstva v SR vo výške 289 673 Sk.

V roku 2004 združenie získalo finančné prostriedky vo výške 165 000 Sk na vypracovanie štúdie „*Revitalizácia a analýza potenciálu územia v povodí rieky Nitra medzi mestami Topoľčany a Nitra“* zameranej na spracovanie variant vedenia cyklotrasy pozdĺž povodia rieky Nitra.

Priamo k aplikácii metódy LEADER v území boli úspešne zrealizované projekty *„Spoločné plánovanie – cesta k úspechu“* v hodnote 208 230 Sk v roku 2003 (spracovanie PHSR mikroregiónu na báze interaktívneho zapájania verejnosti – verejné stretnutia, informačná kampaň v súvislosti s prípravou integrovanej stratégie) a *„Rozvojové stratégie vidieka*

a príprava miestnych a odborných kapacít prístupom LEADER" v roku 2006, kedy formou technickej pomoci v hodnote 500 000 Sk bolo v území naštartované budovanie verejno-súkromného partnerstva a príprava integrovanej stratégie rozvoja územia.

Tento proces prirodzene vyústil do realizácie prípravy Integrovanej stratégie rozvoja územia Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ. V decembri 2008 predložilo združenie žiadosť o nenávratný finančný príspevok na realizáciu integrovanej stratégie rozvoja územia a v silnej konkurencii v rámci Slovenska získalo finančné prostriedky z Programu rozvoja vidieka SR na obdobie 2007 – 2013.

Podpísaním zmluvy o poskytnutí finančnej podpory na projekty v celkovej výške 2 086 684 EUR začalo Združenie mikroregiónu SVORNOSŤ fungovať ako Miestna akčná skupina (MAS). Okrem tejto sumy združenie získalo na administratívu, chod a manažovanie projektu, ako aj na propagáciu a prezentáciu 417 335 EUR.

Počas implementácie integrovanej stratégie rozvoja územia MAS zrealizovala dva projekty spolupráce zamerané na rozvoj vidieckeho cestovného ruchu. S MAS Šluknovsko (Česká republika) bol úspešne ukončený projekt nadnárodnej spolupráce *„Z Oponíc až na Tolštejn"*, ktorého predmetom bolo vytvorenie nových turistických produktov poskytujúcich miestne atraktívne zážitky pre návštevníkov a ich uplatnenie na trhu prostredníctvom vhodných propagačných a flexibilných prezentačných nástrojov. Schválený finančný príspevok na projekt bol vo výške 39 955 EUR. Projekt národnej spolupráce *„Spoznávame krásy našich regiónov"* bol realizovaný v spolupráci s Kopaničiarskym regiónom – MAS a predmetom projektu bolo vybudovanie a dobudovanie turistickej infraštruktúry (náučné chodníky), vytvorenie katalógu náučných chodníkov a interaktívnych e-learningových kvízov. V tomto prípade hodnota schváleného finančného príspevku bola vo výške 79 998 EUR.

Okrem vyššie uvedených projektov v rokoch 2009 – 2013 združenie implementovalo finančné prostriedky v hodnote 35 868,52 EUR poskytnuté formou dotácie z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja na spolufinancovanie implementácie stratégie rozvoja územia LEADER Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013.

2.2. Tvorba partnerstva a stratégie CLLD

Proces budovania verejno-súkromného partnerstva z hľadiska zapojenia verejnosti prebiehal vo viacerých líniách. Prvá úroveň bola realizovaná cez viaceré projekty, ktoré združenie od roku 2001 realizovalo. Prvým z nich bolo vytvorenie komunikačného centra v Chrabranoch,

prostredníctvom ktorého bola naštartovaná pomoc pre územie celého mikroregiónu. Priama účasť obyvateľov na plánovaní a realizácii vlastných projektov bola v roku 2003 uskutočnená prostredníctvom regrantingového programu „Pre lepší život na vidieku“. Z finančných zdrojov jednotlivých obcí združenia vo výške 60 000 Sk bolo podporených 5 projektov a celková hodnota projektov po ich realizácii dosiahla 155 282 Sk. V roku 2003 sa začal spracovávať Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mikroregiónu ako prvý krok postavený na báze interaktívneho zapájania verejnosti v súvislosti prípravou integrovanej stratégie. Občania boli zapájaní prostredníctvom verejných stretnutí na obciach a formou informačnej kampane vydávaním Občasníka Svornosť. Výstupom projektu bol plánovací dokument, ktorý bol distribuovaný vo forme brožúry do domácností.

Intenzívnejšie zapájanie verejnosti do procesu tvorby verejno-súkromného partnerstva bolo naštartované práve cez projekt Technickej pomoci „Stratégie rozvoja vidieka a príprava miestnych a odborných kapacít prístupom Leader“ v roku 2006, kedy cez rôzne formy práce s miestnym obyvateľstvom boli „mapovaní“ a oslovovaní lídri, ktorí by mali záujem participovať na rozvoji územia. Konkrétne v rámci tohto projektu bolo uskutočnené mapovanie zručných obyvateľov, podnikateľských subjektov, spoločenských organizácií a boli zrealizované podujatia zamerané na informovanie širokej verejnosti o existencii združenia a jeho činnosti. Celý tento proces sa nakoniec v pozitívnom smere premietol do tvorby ISRÚ.

Ďalšie kroky budovania partnerstva boli realizované počas implementácie ISRÚ MR SVORNOSŤ v programovom období 2007 – 2013 organizovaním: vzdelávacích a informačných aktivít, odborných exkurzií, študijných ciest, rôznych podujatí pre širokú verejnosť.

Prípravu tvorby stratégie CLLD združenie začalo v roku 2014 realizovaním dotazníkového prieskumu medzi obyvateľmi v marci – apríli 2014. Dotazník bol zameraný v prvej časti na hodnotenie činnosti združenia a druhá časť bola venovaná možnostiam budúceho rozvoja územia.

Po vyhodnotení dotazníkového prieskumu bola naštartovaná séria stretnutí a informačných podujatí, kde boli podávané informácie o novom programovacom období 2014 – 2020, hlavne o Programe rozvoja vidieka a Integrovanom Regionálnom operačnom programe. Samotný proces tvorby stratégie CLLD bol naštartovaný v februári 2015, kedy sa členovia partnerstva dohodli na spoločnom postupe spracovania stratégie a začala sa aktualizovať analýza územia.

V júli 2015 bola na PPA predložená žiadosť o NFP na prípravnú podporu na vypracovanie Stratégie CLLD Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ a zároveň na pracovnom stretnutí bola zadefinovaná členmi partnerstva SWOT analýza. V auguste 2015 sa uskutočnilo zasadnutie obecných zastupiteľstiev, na ktorom boli prezentované výsledky projektu implementácie ISRÚ a zároveň naformulované potreby a možnosti ďalšieho rozvoja územia.

V októbri 2015 na stretnutí partnerstva bola zadefinovaná vízia, strategický cieľ, priority a opatrenia.

V novembri 2015 partnerstvo uskutočnilo výber typov činností v rámci navrhovaných opatrení a pripravilo finančný plán (rozdelenie finančných prostriedkov na jednotlivé opatrenia).

Dňa 9. decembra 2015 členská schôdza ako najvyšší orgán Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ schválila Stratégiu miestneho rozvoja vedeného komunitou Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ.

V roku 2016 na základe Dodatku č. 3 Systému riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 – 2020 a Výzvy č. 20/PRV/2016 sa uskutočnilo dňa 2. novembra 2016 pracovné stretnutie k tvorbe Dodatku č. 1 k Stratégii CLLD Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ, kde boli na základe zníženia minimálnej finančnej alokácie na 1 MAS aktualizované kapitoly akčný plán, monitoring a hodnotenie a finančný plán.

Dňa 7. novembra 2016 členská schôdza združenia na svojom rokovaní v Chrabranoch schválila Dodatok č. 1 k Stratégii CLLD Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ.

V roku 2017 v zmysle zmien Systému riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 – 2020 v znení dodatkov (č 4, č. 5, č. 6) a vyhlásenej Výzvy č. 21/PRV/2016 sa uskutočnili dve pracovné stretnutia členov partnerstva zamerané na aktualizáciu stratégie CLLD (19.5.2017 v Ludaniciach a 22.6.2017 v Horných Obdokovciach) a dňa 26.6.2017 bola uvedená aktualizácia stratégie CLLD formou Dodatku č.2 k Stratégii CLLD Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ najvyšším orgánom združenia – členskou schôdzou schválená.

Povinné prílohy:

- Príloha č. 4: Zoznam členov MAS podľa sektorov (vrátane obcí)
- Príloha č. 5: Dokumenty preukazujúce proces tvorby a formovania partnerstva
- Príloha č. 5.1: Dokumenty preukazujúce proces tvorby stratégie CLLD (informačné aktivity).

3. Analytický rámec

3.1. Analýza zdrojov územia

- ***Všeobecná charakteristika územia***

Výhody z hľadiska polohy a lokalizácie územia

Územie Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ sa nachádza v severnej časti Nitrianskeho kraja. Podľa administratívneho členenia spadá do Nitrianskeho samosprávneho kraja, okresu Topoľčany. Samotné územie o rozlohe 141,53 km^2 je rozložené po oboch stranách povodia rieky Nitra s tým, že z východnej strany ho ohraničuje pohorie Tribeč. Poloha regiónu sa nachádza v koridore rozvojových centier regionálneho významu, v severojužnom smere patrí územie do ponitrianskej sídelnej rozvojovej osi Topoľčany – Nitra – Nové Zámky, ktorá sa na severe prepája na Bánovce nad Bebravou a Trenčín a na hornonitriansku sídelnú rozvojovú os. Výhodou z hľadiska polohy a lokalizácie je rozloženie územia medzi mestami Topoľčany a Nitra. Územie je prepojené s okresným mestom Topoľčany a krajským mestom Nitra štátnou cestou I/64, ktorá spája mestá Žilina a Komárno, ďalej cestou II. triedy č. 593 (spájajúcou mestá Nitra a Partizánske) a železničnou traťou č. 140 Nové Zámky – Prievidza.

V polovičnej miere podhorský (územie pod Tribečom) a z druhej polovice nížinný charakter územia (pozdĺž povodia rieky Nitry) s dlhodobou tradíciou poľnohospodárstva a lesníctva, s perspektívou rozvoja vidieckeho cestovného ruchu patrí nesporne medzi výhody regiónu. Od rieky Nitra sa odvíjajú zaujímavé zákutia v území – mŕtve ramená, ktoré slúžia ako chovné a lovné rybárske revíry. Pohorie Tribeč poskytuje mnoho príležitostí pre lov raticovej zveri v lesných revíroch a možnosti oddychu a relaxácie v čistom prírodnom prostredí chránenej krajinnej oblasti Ponitrie.

Nevýhody z hľadiska polohy a lokalizácie územia (geografická, administratívno-správna poloha a pod.)

Najväčšou nevýhodou v súčasnosti je nadmerné zaťaženie územia nákladnou a osobnou dopravou, najmä v obciach, cez ktoré prechádza cesta I/64. Región je lokalizovaný mimo významných dopravných trás medzinárodnej a národnej dopravy, čo sa premieta do „určitého“ odklonu podnikateľských investícií väčšieho charakteru. Keďže tento stav mal a doteraz má nepriaznivý dopad na „ekonomiku územia“ a tým i kvalitu života obyvateľov, v roku 2008 sa začala príprava výstavby Rýchlostnej komunikácie – R8. Ide o výstavbu nového úseku štvorprúdovej rýchlostnej cesty z Nitry cez Topoľčany do Hradišťa pri Partizánskom.

Odhadované náklady na 65-kilometrový úsek cesty sú viac ako 282 mil. EUR. Plánovaný začiatok výstavby je v roku 2020. Rýchlostná cesta prepojí stredné Ponitrie so sieťou diaľnic a rýchlostných ciest, čím sa zlepší dopravná dostupnosť celého regiónu a zintenzívni sa jeho hospodársky rozvoj. Táto investícia priamo výrazne ovplyvní dopravnú dostupnosť do územia a jeho „otvorenie“ podnikateľom i návštevníkom. Samotná trasa povedie cez katastrálne územia obcí ležiacich pozdĺž povodia rieky Nitra a pravdepodobne bude rieku Nitra pretínať.
Druhou nevýhodou územia je slabé generovanie pracovných príležitostí pre miestnych obyvateľov a nedostatočný rozvoj podnikania. Vysoký počet obyvateľov odchádza za prácou mimo územie regiónu (pracujúci najmä v oblasti priemyslu a služieb). Priamo v meste Nitra sú k dispozícii pracovné príležitosti v Priemyselnom parku Nitra Sever a z hľadiska vytvorenia nových pracovných miest je aktuálna investícia spoločnosti Jaguar Land Rover zameraná na výstavbu nového závodu na výrobu automobilov pri Nitre s kapacitou 150 – 300 tisíc vozidiel ročne. Začiatok výstavby sa očakáva v roku 2016, začiatok prevádzky v roku 2018 až 2019.

Geografická charakteristika

Riešené územie sa z geografického hľadiska rozprestiera v Nitrianskej nive a Nitrianskej pahorkatine, pričom z juhu a juhovýchodu ho ohraničuje pohorie Tribeč. Prirodzenou osou regiónu je rieka Nitra. Územie leží v teplej klimatickej oblasti, v nadmorskej výške od 157 m n.m. po 829 m n.m. (vrch Veľký Tribeč).
Územie regiónu tvorí 12 obcí s počtom 13 412 obyvateľov. Hustota obyvateľstva dosahuje úroveň 94,76 obyvateľov/km^2. Katastrálne územie regiónu sa nachádza v juhovýchodnej časti okresu Topoľčany, na severe hraničí s mestom Topoľčany, na severovýchode a východe s okresom Partizánske a Zlaté Moravce a na juhu s okresom Nitra. Presnejšie vymedzenie a lokalizácia územia je znázornená v prílohe č. 3 – Mapa územia MAS.

Historický vývoj

Združenie mikroregiónu SVORNOSŤ sa vyznačuje vysokým potenciálom a rôznorodosťou kultúrneho dedičstva. Nálezy z pohrebiska v Ludaniciach pochádzajú z eneolitu, čo je charakteristické výrobou veľkých medených nástrojov. Územie bolo intenzívnejšie osídlené v mladej a neskorej dobe bronzovej, kedy sem prenikala lužická kultúra. Sídliská lužickej kultúry sa nachádzajú v blízkosti vodných tokov a hradiská slúžili ako útočištia. V rámci osídľovania bolo Ponitrie pripojené do uhorského štátu, kde významnú úlohu mali kráľovské

hrady – Oponický hrad v obci Oponice, ktorý vznikol v 14. storočí. Z 13. storočia pochádzajú archeologické náleziská benediktínskeho kláštora v Ludaniciach.

Hustota osídlenia územia bola podmienená výhodnou geografickou polohou. Najstaršie a najhustejšie osídlenie sa sústreďovalo po oboch stranách rieky Nitry a jej prítokoch. Pôdu vlastnila stará rodová šľachta. K starej rodovej šľachte patril aj rod Ludanickovcov, ktorý mal majetky na oboch stranách rieky Nitry (Chrabrany, Nitrianska Streda, Čeľadince). Po tatárskom vpáde (1241) vznikli na území kamenné hrady (Oponice). Oponický hrad a panstvo, ku ktorému patrili aj Preseľany si v roku 1395 Apponiovci rozdelili a Preseľany sa stali strediskom iného panstva, kde sa pripojili aj ďalšie obce.

Územie sa dostalo do styku s Turkmi až po moháčskej bitke (1526), keď po neúspešnej výprave na Viedeň (1529), začali ich vojská na jeseň 1530 pustošiť západné Slovensko. Bočkajovské povstalecké vojská prenikli na územie roku 1605 a zaujali celé údolie Nitry. Turci na územie regiónu prenikali i v rokoch 1663 – 1664, kedy k vojne došlo kvôli pohraničným sporom. Po vytlačení Turkov zo Slovenska a porážke Tokolyho povstania zaplavilo územie Slovenska nemecké vojsko, ktoré sa kruto pomstilo povstalcom a zavádzalo tu tvrdý absolutistický režim. Prvé písomné zmienky o obciach mikroregiónu pochádzajú z 12. až 14. Storočia. Najstaršia obec je Solčany, ktorej prvá písomná zmienka je z roku 1113. Najmladšou obcou je Kamanová, kde prvá písomná zmienka sa dokladuje z roku 1419.

Doterajší rozvoj územia

Významným medzníkom v doterajšom rozvoji územia bol november 2009, kedy združenie podpísaním zmluvy o poskytnutí finančnej podpory na Implementáciu ISRÚ v celkovej výške 2 086 684 EUR začalo fungovať ako Miestna akčná skupina. V rámci 21 vyhlásených výziev bolo podporených 75 projektov v celkovej výške verejných zdrojov 1 893 554,23 EUR. Okrem toho združenie realizovalo dva projekty spolupráce v celkovej výške 119 953 EUR.

Na spolufinancovanie implementácie stratégie rozvoja územia LEADER PRV SR 2007 – 2013 združenie implementovalo finančné prostriedky v hodnote 35 868,52 EUR poskytnuté z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja v rokoch 2009 – 2013.

Okrem projektov, ktoré samospráva realizovala prostredníctvom prístupu LEADER, viaceré obce získali finančné prostriedky z Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 (viď časť 8. Projektového zámeru v rámci Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020), Regionálneho operačného programu a OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast.

Regionálny operačný program Opatrenie: 4.1. Regenerácia sídiel			
Obec Ludanice	Revitalizácia centrálnej Obecnej zóny – Ludanice	437 718,38 EUR	Rok 2012
Obec Preseľany	Revitalizácia a rozvoj obce – bezpečnejšie Preseľany	295 456 EUR	Rok 2009
Obec Solčany	Revitalizácia v obci Solčany	798 73,74 EUR	Rok 2010
Regionálny operačný program Opatrenie: 1.1 Infraštruktúra vzdelávania			
Obec Ludanice	Rekonštrukcia základnej školy a nadstavba materskej školy	692 760,14 EUR	Rok 2010
Obec Solčany	Rekonštrukcia a modernizácia základnej školy s materskou školou v Solčanoch	623 795,51 EUR	Rok 2009
Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast			
Obec Ludanice	Obnova verejného osvetlenia v obci Ludanice	236 610,69 EUR	Rok 2015
Obec Nitrianska Streda	Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia v obci Nitrianska Streda	142 823,48 EUR	Rok 2014
Obec Preseľany	Rekonštrukcia verejného osvetlenia v obci Preseľany	149 824,88 EUR	Rok 2013

Ďalšie aktivity, ktoré boli realizované v území smerovali do rozvoja poľnohospodárstva a cestovného ruchu.

Poľnohospodárske družstvo Ludanice získalo 656 584 EUR na investovanie do strojov pre rastlinnú a živočíšnu výrobu z PRV SR 2007 – 2013. Projekt „Obnova techniky pre rastlinnú a živočíšnu prvovýrobu“ realizovalo Poľnohospodárske družstvo „Ponitrie“ Preseľany, ktoré na tento projekt získalo 671 921,60 EUR v roku 2009 z PRV SR 2007 – 2013. Okrem toho v roku 2015 z tohto istého programu získalo 260 240 EUR na obstaranie kombajnu.

Poľnohospodárske družstvo Tribeč Nitrianska Streda realizovalo z PRV SR 2007 – 2013 tiež 2 projekty. Prvým bol v roku 2009 projekt „Rekonštrukcia teľatníka na výkrm HD a modernizácia technologických liniek v rastlinnej a živočíšnej výrobe v PD TRÍBEČ Nitrianska Streda“ v hodnote 1 416 315,30 EUR. V roku 2015 získali finančné prostriedky vo výške 128 000 EUR na modernizáciu strojového parku v rastlinnej výrobe.

V rámci cestovného ruchu finančný príspevok vo výške 3 104 540,53 EUR z Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast v roku 2009 získala spoločnosť I&P Slovakia, a.s. na realizáciu rekonštrukcie kaštieľa v Oponiciach. V obci Oponice sa tiež implementoval ďalší projekt zameraný na rozvoj vidieckeho cestovného ruchu, konkrétne Vysokoškolský poľnohospodársky podnik, SPU, s.r.o. v Kolíňanoch, závod Oponice v rámci opatrenia 3.1 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam zrealizoval projekt „Prestavba rodinného domu na penzión“, s kapacitou 16 ubytovacích miest v celkovej hodnote oprávnených výdavkov 353 000 EUR.

Zvláštnosti/špecifiká územia, typické črty

Špecifikom regiónu je jeho rôznorodosť krajinnej štruktúry a podmienky pre aktívny relax a oddych miestnych obyvateľov i návštevníkov. Jeho poloha a lokalizácia je výhodou z hľadiska dostupnosti a možností ekonomického rozvoja. Viac ako 65 % územia tvorí poľnohospodárska pôda a 25 % lesné pozemky, spestrením sú plochy viníc a ovocných sadov. Necelé 3 % tvoria vodné plochy – rieka Nitra, miestne toky a vodné nádrže Horné Obdokovce a Bodok. Južná časť územia patrí k Chránenej krajinnej oblasti Ponitrie a zároveň spadá do sústavy NATURA 2000, súčasťou ktorej je európsky významnou lokalitou (nachádzajú sa tu vzácne biotopy lesných porastov) i Chráneným vtáčím územím – (hniezdenie orla kráľovského – Aquila heliaca).

Na jednej strane tiché a čisté prostredie pohoria Tribeč poskytuje zázemie pre oddych s využitím možnosti poľovačiek, na strane druhej mŕtve zákutia rieky Nitry ponúkajú možnosti športového rybárstva. Špecifikom územia je i tradícia vinohradníctva a vinárstva. Rozdielny reliéf poskytuje priestor pre pešiu turistiku, cykloturistiku, zber liečivých bylín a húb a možnosti oddychu pri zaujímavých zákutiach rieky Nitra.

Medzi komparatívne výhody územia nesporne patrí okrem prírodného bohatstva, bohaté kultúrne dedičstvo a história územia, ktorú prezentujú zachované zvyky a tradície. Množstvo „atraktívnych“ zaujímavostí spojených s históriou šľachtických rodín v podobe ***Oponického hradu a ôsmych kaštieľov*** sú základným portfóliom pre pritiahnutie návštevníkov do územia a rozvoj vidieckeho cestovného ruchu. Kvalitná poľnohospodárska pôda a vysoký stupeň zornenia predurčujú územie k ďalšiemu rozvoju poľnohospodárskych činností.

- ***Popis prírodných, ľudských, kultúrno-historických, ekonomických, inštitucionálnych a iných zdrojov***

Demografická situácia

Za posledných desať rokov má demografický vývoj v riešenom území kolísavý trend, ktorý sa odráža aj vo vývoji počtu obyvateľov. Vnútorná analýza demografického vývoja za posledné sledované desaťročné obdobie (tabuľka č. A1, graf 1) poukazuje len na minimálny pokles počtu obyvateľov (1,01 %).

Tabuľka č. A1: Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 2005 – 2014

Rok	Počet obyvateľov	Rok	Počet obyvateľov
2005	13 581	**2010**	13 650
2006	13 548	**2011**	13 413
2007	13 464	**2012**	13 409
2008	13 539	**2013**	13 454
2009	13 596	**2014**	13 412

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre, 2015

Graf 1 Vývoj počtu obyvateľov v území

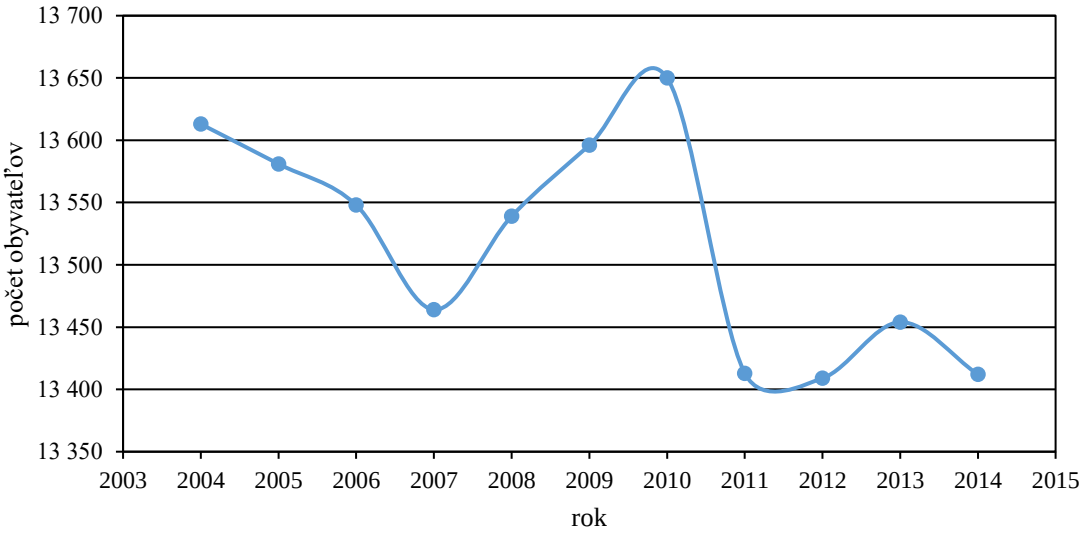

Výraznejší úbytok počtu obyvateľov (228237 osôb) medzi rokom 2010 a 2011 bol podľa Štatistického úradu SR spôsobený výsledkami Sčítania obyvateľov, domov a bytov (ďalej ako SODB), ktoré sa konalo práve v roku 2011. Z týchto údajov sa odvíjala aj bilancia ekonomickej aktivity a tento rozdiel bol spôsobený rebilanciou. Vysvetlenie: V roku realizácie sčítania (každých desať rokov) spracovanie údajov prebehne tak, že údaje zistené pri sčítaní sa spätne rebilancujú k 1. januáru a potom sa realizuje štandardný proces bilancovania z údajov o pohybe obyvateľstva. Nasledujúcich desať rokov sa každoročne bilancuje už len na základe zisťovania demografickej štatistiky o pohybe obyvateľstva. To znamená, že v roku sčítania sú k 1. januáru

vybilancované dva údaje. Tak to bolo aj v roku 2011, v ktorom sa uskutočnilo doteraz posledné sčítanie obyvateľov. K dátumu 01. 01. 2011 bol vybilancovaný:

- štandardný koncoročný výstup z bilancovania obyvateľstva v roku 2010 záväzný pre podporu procesov v oblasti verejnej správy,
- nový výstup (vznikol rebilanciou od 21. mája 2011, rozhodujúceho okamihu sčítania), ktorý sa štandardne používa v štatistickej praxi ako počiatočný stav bilancovania obyvateľstva od roku sčítania.

Grafické znázornenie vekovej štruktúry obyvateľstva územia predstavuje veková pyramída (graf 2, graf 3). Pri analýze rokov 2005 a 2014 nenastala výraznejšia zmena, stále má veková pyramída regresívny typ. Základňa grafu je úzka a strany sú vypuklé, z toho vyplýva, že stabilne klesá počet novo narodených detí a v dlhšom časovom horizontu sa bude celkový počet obyvateľov znižovať. V takomto prípade zároveň dochádza k starnutiu populácie a zvyšuje sa ekonomická záťaž na celú populáciu. Graficky je tento stav znázornený výrazne širším vrcholom.

Graf 2 Veková štruktúra obyvateľstva v roku 2005

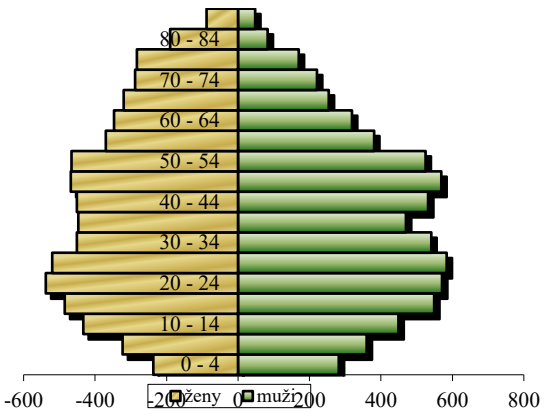

Graf 3 Veková štruktúra obyvateľstva v roku 2014

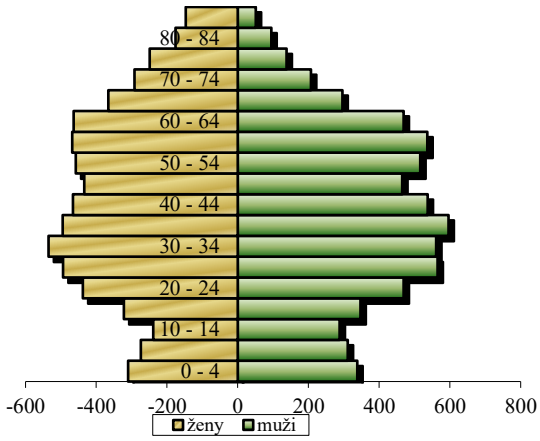

Z hľadiska demografickej štruktúry (tabuľka č. A2, graf 4) je v predproduktívnom veku 13,12 % obyvateľov, v produktívnom veku 71,84 % a v poproduktívnom veku 15,04 %. Ak porovnáme percentuálne zastúpenie mužov a žien na základe demografickej štruktúry, je evidentné, že rozdiel medzi mužmi a ženami v poproduktívnom veku je výrazný. Naopak v predproduktívnom veku majú vyššie zastúpenie muži.

Tabuľka č. A2: Produktivita obyvateľstva v rokoch 2005 – 2014

Rok	Predproduktívny vek (0-14 rokov)			Produktívny vek (15 – 64 rokov)			Poproduktívny vek (65 a viac rokov)			Spolu
	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	
2005	1 035	967	2 002	4 768	3 811	8 579	1 101	1 899	3 000	**13 581**
2006	1 000	920	1 920	4 777	3 845	8 622	1 096	1 910	3 006	**13 548**
2007	977	874	1 851	4 740	3 849	8 589	1 090	1 934	3 024	**13 464**
2008	956	866	1 822	4 795	3 845	8 640	1 096	1 981	3 077	**13 539**
2009	950	858	1 808	4 820	3 857	8 677	1 004	2 007	3 111	**13 596**
2010	972	851	1 823	4 803	3 866	8 669	1 130	2 028	3 158	**13 650**
2011	1 035	967	2 002	4 768	3 811	8 579	1 101	1 899	3 000	**13 581**
2012	1 000	920	1 920	4 777	3 845	8 622	1 096	1 910	3 006	**13 548**
2013	977	874	1 851	4 740	3 849	8 589	1 090	1 934	3 024	**13 464**
2014	956	866	1 822	4 795	3 845	8 640	1 096	1 981	3 077	**13 539**

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre, 2015

Graf 4 Demografická štruktúra obyvateľstva územia v roku 2014

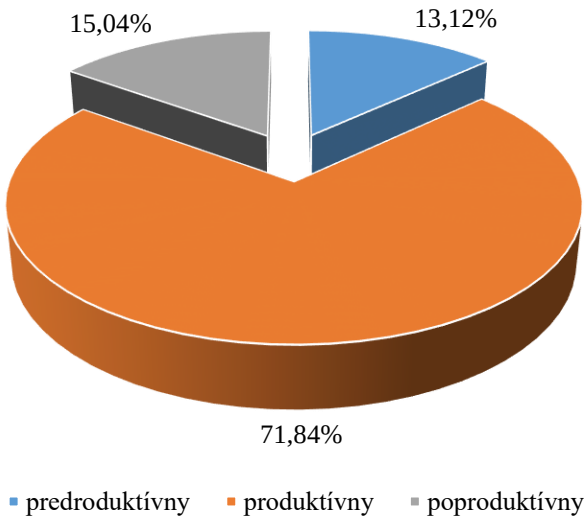

Z hľadiska trendov vývoja prirodzených prírastkov obyvateľstva (tabuľka č. A3) je evidentné, že v celom území prevyšuje počet zomrelých obyvateľov počet narodených detí. Opačná situácia je v oblasti sťahovania obyvateľstva, len v roku 2007 bol počet odsťahovaných vyšší ako počet prisťahovaných obyvateľov. (graf 5).

Tabuľka č. A3: Bilancia obyvateľstva riešeného územia v rokoch 2005 – 2014

Rok	Živo-narodení	Zomretí	Prirodzený prírastok (-úbytok)	Prisťahovaní	Odsťahovaní	Prírastok (-úbytok)	Celkový prírastok (-úbytok)
2005	97	192	-95	314	251	63	-32
2006	98	178	-80	260	213	47	-33
2007	102	168	-66	275	293	-18	-84

2008	104	159	-55	316	186	130	75
2009	145	162	-17	260	186	74	57
2010	142	163	-21	277	202	75	54
2011	129	149	-20	250	212	38	18
2012	113	182	-69	229	164	65	-4
2013	138	149	-11	250	194	56	45
2014	115	174	-59	262	245	17	-42

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre, 2015

Graf 5 Vývoj prírastkov (úbytkov) obyvateľstva v rokoch 2005 – 2014

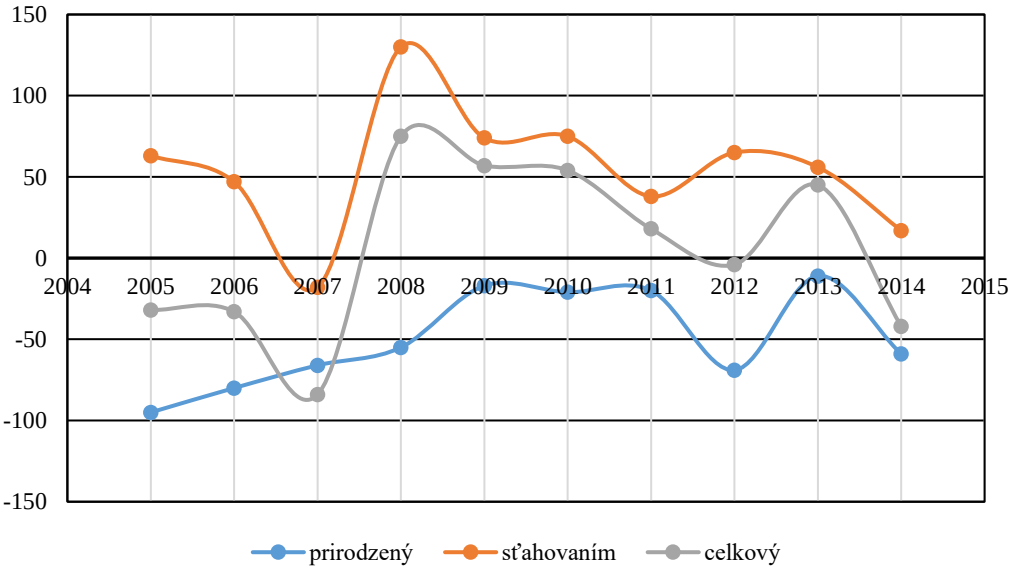

Národnostná a religiózna štruktúra

Slovenskú národnosť, podľa posledného SODB v roku 2011 deklarovalo až 97,28 % z celkového počtu obyvateľstva. K maďarskej národnosti sa hlási 0,26 % obyvateľov, k českej národnosti 0,25 % obyvateľstva, poľskej národnosti 0,01 % a skupinu rómskeho etnika predstavuje 0,01 % obyvateľov. Ostatné národnosti majú veľmi nízke zastúpenie do 5 obyvateľov (tabuľka č. A4).

Tabuľka č. A4: Národnostné zloženie obyvateľstva k 21. 5. 2011

Národnosť	**Počet**	**%**	**Národnosť**	**Počet**	**%**
Slovenská	13 050	97,28	Ukrajinská	4	0,03
Maďarská	35	0,26	Rusínska	2	0,01
Česká	34	0,25	Ruská	2	0,01
Moravská	2	0,01	Srbská	1	0,01
Nemecká	2	0,01	Židovská	3	0,02
Poľská	2	0,01	Iná	26	0,19
Rómska	2	0,01	Nezistená	250	1,86

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Z hľadiska vierovyznania prevláda v území na 84,43 % Rímskokatolícke vierovyznanie. Druhú najpočetnejšiu skupinu tvoria občania hlásiaci sa k Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania, čo predstavuje 4,60 %. Svoje zastúpenie tu majú gréckokatolíci (0,23 %) a obyvatelia hlásiaci sa k Apoštolskej cirkvi (0,16 %). Na základe údajov uvedených v tabuľke č. A5 bez vyznania je 5,26 % obyvateľov.

Tabuľka č. A5: Religiózna štruktúra obyvateľov k 21. 5. 2011

Vierovyznanie	**Počet**	**%**	**Vierovyznanie**	**Počet**	**%**
Rímskokatolícka cirkev	11 326	84,43	Bahájske spoločenstvo	2	0,01
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	617	4,60	Bratská jednota baptistov	1	0,01
Gréckokatolícka cirkev	31	0,23	Cirkev adventistov siedmeho dňa	4	0,03
Apoštolská cirkev	21	0,16	Cirkev bratská	1	0,01
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	12	0,09	Cirkev československá husitská	2	0,01
Evanjelická cirkev metodistická	15	0,11	Cirkev Ježiša Krista Svätých neskorších dní	2	0,01
Pravoslávna cirkev	14	0,10	Iné	38	0,28
Kresťanské zbory	12	0,09	Bez vyznania	721	5,37
Reformovaná kresťanská cirkev	10	0,07	Nezistené	586	4,37

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Vzdelanie

Podľa najvyššieho ukončeného stupňa vzdelania má 19,45 % obyvateľov riešeného územia dosiahnuté úplné stredné odborné (s maturitou), 19,05 % učňovské vzdelanie bez maturity, 17,35 % základné vzdelanie a 11,64 % stredné odborné vzdelanie (bez maturity). Počet vysokoškolsky vzdelaných občanov v porovnaní so SR (13,86 %) je nižší o 5,43 % (tabuľka č. A6).

Tabuľka č. A6: Stupeň najvyššie dosiahnutého vzdelania obyvateľstva k 21. 5. 2011

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	**Spolu**	**%**	**Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania**	**Spolu**	**%**
Základné	2 328	17,35	Vysokoškolské bakalárske	223	1,66
Učňovské (bez maturity)	2 556	19,05	Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	869	6,48

Stredné odborné (bez maturity)	1 561	11,64	Vysokoškolské doktorandské	39	0,29
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	506	3,77	Vysokoškolské spolu	1 131	8,43
Úplné stredné odborné (s maturitou)	2 609	19,45	Bez školského vzdelania	1 793	13,37
Úplné stredné všeobecné	419	3,12	Nezistené	345	2,57
Vyššie odborné vzdelanie	167	1,24	**Spolu**	**13 415**	**100,00**

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Infraštruktúra a miestne služby

Infraštruktúra

Cestná doprava

Hlavnú komunikačnú kostru regiónu tvorí cesta I/64 spájajúca mestá Komárno a Žilina, ktorá patrí medzi najdlhšie cesty prvej triedy v SR. Paralelne s touto cestou prechádza cez územie popod Tribečské pohorie cesta II/593 spájajúca mestá Nitra a Partizánske. Najväčšou nevýhodou v súčasnosti je nadmerné zaťaženie územia nákladnou a osobnou dopravou, najmä v obciach, cez ktoré prechádza cesta I/64. Cestnú sieť dopĺňajú cesty III. triedy, miestne a účelové komunikácie. Ako účelové komunikácie sú vybudované cesty tvoriace pokračovanie miestnych komunikácií mimo zastavané územie. Okrem toho, že účelové komunikácie sprístupňujú jednotlivé časti chotára, sú taktiež súčasťou areálov PD a výrobno-podnikateľských areálov. Povrch týchto komunikácií je z časti spevnený a z časti nespevnený. Obce regiónu majú vzhľadom na svoju polohu v blízkosti okresného mesta dobré zabezpečenie prímestskou a diaľkovou autobusovou dopravou. Hromadnú autobusovú dopravu zabezpečuje ARRIVA NITRA a.s., prevádzka Topoľčany. Stav existujúcich autobusových zastávok nie je vyhovujúci a je nutná ich rekonštrukcia.

Železničná doprava

Územím regiónu prechádza aj železničná trať, ktorá spája Nové Zámky a Prievidzu. Trať bola postavená v rokoch 1874 – 1884. V úseku Lužianky – Prievidza je trať využívaná na regionálnu dopravu a tiež na rýchlikové spojenie Bratislava – Prievidza. Nákladnú prepravu na trati využívajú najmä priemyselné podniky na Hornej Nitre.

Cyklistická a pešia doprava

V území sa nachádzajú značené cyklistické a pečie turistické trasy, ktoré prechádzajú pohorím Tribeč. V území sú vybudované tri náučné chodníky, ale nie je vybudovaná infraštruktúra cestovného ruchu (odpočinkové miesta, prístrešky, vyhliadkové veže, a pod.). V území absentuje cyklotrasa, ktorá by spájala obce navzájom a prepojila ich s mestom Topoľčany.

Stav existujúcich chodníkov v obciach je nevyhovujúci, často krát z dôvodu ich poškodenia pri budovaní alebo rekonštrukcií inžinierskych sietí. Zároveň v niektorých lokalitách sieť chodníkov nie je vybudovaná.

Statická doprava

Riešenie statickej dopravy je dôležité najmä v súvislosti s nárastom automobilovej dopravy. Z uskutočneného prieskumu vyplýva, že obce nedisponujú dostatočnými parkovacími kapacitami.

Inžinierske siete

Vybavenosť územia inžinierskymi sieťami dosahuje úroveň bežnú v iných oblastiach. Všetky obce sú plne elektrifikované, pokryté signálom mobilných operátorov a telekomunikačnými sieťami. Plynofikácia a vodovod je vybudovaný vo všetkých 12 obciach. Obce sú napojené na Topoľčiansky skupinový vodovod Ponitran. Vo väčšine obcí chýba kanalizácia, ktorá je čiastočne vybudovaná v obciach Preseľany, Kovarce, Nitrianska Streda, Solčany (spolu 8 950 m). Tiež absentuje systém odvádzania dažďových vôd. V súčasnosti sa realizuje prostredníctvom Kohézneho fondu projekt „ČOV – Sever“, ktorého predmetom je odkanalizovanie a odvedenie splaškových odpadových vôd aj z obcí Čeľadince, Nitrianska Streda, Solčany a ich napojenie na ČOV Topoľčany.

Rozvody obecných rozhlasov sú v obciach vedené vzdušným káblovým vedením. V niektorých obciach zavádzajú bezdrôtový digitálny rozhlas.

Systém zberu odpadov

Komunálny odpad a separovaný odpad v regióne je realizovaný prostredníctvom dvoch spoločností ENVI-GEOS Nitra, s.r.o., a ENVI-PAK, a.s. Bratislava, ktoré majú spôsobilosť na nakladanie s týmto odpadom v zmysle platnej legislatívy v oblasti odpadového hospodárstva. Realizáciu separovaného zberu upravujú všeobecne záväzné nariadenia obcí. Zhromažďovanie a preprava objemného odpadu sa uskutočňuje formou veľkokapacitných kontajnerov najmenej

dvakrát ročne. Obce majú vybudované zberné dvory s kontajnermi na bioodpad a ostatné komodity.

Verejné plochy

Na oddych a relax slúžia v obciach verejné plochy. V mnohých obciach v poslednom období vzniklo niekoľko verejných priestranstiev, ale neustále vyplýva potreba verejné plochy upravovať a budovať nové.

Miestne služby

V regióne pôsobí 12 samospráv prezentovaných obecnými úradmi. Zo siete ďalších inštitúcií má v území zastúpenie matrika, a to v obciach Horné Obdokovce, Kovarce, Ludanice, Preseľany, Solčany. Spoločný stavebný úrad je v Solčanoch a v meste Topoľčany. Ďalšie inštitúcie sa v regióne nenachádzajú.

V obciach regiónu je 12 kultúrnych domov, ktoré slúžia na spoločenské posedenia, zábavu i kultúru pre obyvateľov. K dispozícii je 12 knižníc a 1 funkčné kino. Miestností s kinosálou je viac, ibaže sú už mimo prevádzky. V regióne sa nachádza 1 pamätná izba – v Dvoranoch nad Nitrou, ktorá je sprístupnená pre návštevníkov.

V rámci celého územia sa nachádza veľa voľných objektov. Vo vlastníctve obcí sú to predovšetkým budovy a priestory bývalých základných a materských škôl, kultúrnych domov, ktoré sú momentálne vo veľmi zlom technickom stave, čím je daná ich nízka miera využívania.

V 3 obciach sa nachádza amfiteáter, ktorý je len v obci Preseľany po rekonštrukcii.

V každej obci sa nachádza dom smútku, ktoré sú potrebné v mnohých obciach rekonštruovať.

Takmer v každej obci sa nachádza futbalové ihrisko a vo väčších obciach, kde je väčšia základná škola aj telocvičňa, zvyčajne i s posilňovňou. V Preseľanoch pre oddych majú možnosť obyvatelia využiť kolkáreň. V 8 obciach sa nachádzajú multifunkčné športové ihriská. Taktiež sa v regióne nachádza 12 detských ihrísk, ktoré sú v prevažnej miere v areáloch materských škôl. Voľnočasové centrá pre deti a mládež sú zastúpené pomenej, klubov pre mládež je 4.

Poštové a doručovateľské služby na území zabezpečuje Slovenská pošta, a.s., ktorej pobočky sa nachádzajú v 7 obciach.

V oblasti využívania bankových služieb sú najlepšie dostupné pobočky bánk v meste Topoľčany a Nitra. Konkrétne v meste Topoľčany svoje služby poskytuje 9 bankových

subjektov. Ešte širšie možnosti ponúka mesto Nitra. Ďalšie finančné služby ponúka 11 poisťovní.

Predškolské a školské zariadenia

Pre deti v regióne slúži 10 materských škôl, v 2 obciach sa materské školy nenachádzajú. V súčasnosti uvedené materské školy navštevuje 350 detí. Vývoj počtu detí v materských školách má stúpajúcu tendenciu (tabuľka č. A7, graf 6). Základné školstvo je zastúpené 8 základnými školami. V obciach Horné Obdokovce, Kovarce, Ludanice, Preseľany a Solčany fungujú plne organizované základné školy, v ostatných základných školách žiaci navštevujú len I. stupeň. Viaceré obce využili prostriedky z ROP na komplexnú rekonštrukciu objektov materských a základných škôl, vrátane vnútorného vybavenia. Materiálno – technické zabezpečenie škôl je na rôznej úrovni, v prevažnej väčšine stav predškolských a školských budov a objektov nevyhovuje súčasným potrebám. V niektorých prípadoch využitie voľných priestorov v budovách bolo riešené presunom materských škôl (napr. Horné Obdokovce, Chrabrany, Ludanice).

Tabuľka č. A7: Vývoj počtu detí v materských školách a žiakov v základných školách

Školský rok	Počet detí	Počet žiakov
2007/2008	287	1 241
2008/2009	280	1 198
2009/2010	303	1 158
2010/2011	332	1 087
2011/2012	336	1 050
2012/2013	359	1 012
2013/2014	367	998
2014/2015	373	1 027
2015/2016	350	1 056

Zdroj: Obecné úrady, 2015

Graf 6 Vývoj počtu detí v materských školách a žiakov v základných školách

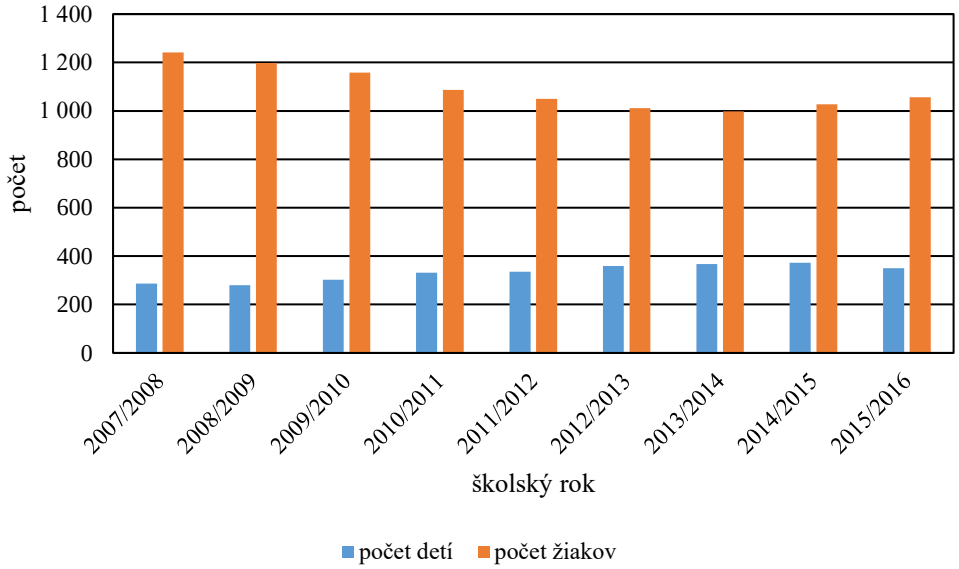

Mnohé z uvedených škôl sa aktívne zapájajú do projektov. Ide predovšetkým o projekty Otvorená škola, Zdravá škola, Infovek a mnohé ďalšie. Na zachovanie činnosti škôl má veľký vplyv počet žiakov navštevujúcich tieto školy. V školskom roku 2007/2008 základné školy navštevovalo 1 241 žiakov (tabuľka č. A7). Pokles počtu žiakov od roku 2007 o 17 % kopíruje stav poklesu natality v území regiónu (graf 6).

Sociálna a zdravotná infraštruktúra

Poskytovanie sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb v rámci územia je zabezpečované prostredníctvom 5 sociálnych zariadení pre dospelých: SENIOR – Domov dôchodcov a sociálnych služieb Horné Obdokovce, n.o. s kapacitou 23 lôžok, ktorého zriaďovateľom je obec Horné Obdokovce, Domov sociálnych služieb Horné Obdokovce pod pôsobnosťou Vyššieho územného celku Nitra s kapacitou 100 lôžok, Centrum sociálnych služieb Náruč záchrany SENIOR&JUNIOR v Solčanoch s kapacitou 33 miest pre seniorov a 5 pre opustené matky s deťmi (zriaďovateľ Šanca pre nechcených, o.z.), Zariadenie pre seniorov a Domov sociálnych služieb Pokoj a zdravie n.o. Nitrianska Streda (20 miest), „CLEMENTIA“ Zariadenie sociálnych služieb Kovarce pod pôsobnosťou Vyššieho územného celku Nitra s kapacitou 170 lôžok. Stav objektov a materiálno-technické vybavenie týchto zariadení je na nízkej úrovni a potrebuje intervenciu. Okrem spomínaných zariadení prevažná väčšina obcí prevádzkuje opatrovateľskú službu a zároveň poskytuje a zabezpečuje roznos stravy pre starších obyvateľov. V niektorých obciach komplexnú sociálnu starostlivosť o chorých a starých občanov poskytovaním opatrovateľskej služby v domácom prostredí zabezpečuje taktiež OZ Spokojnosť. V obciach lokalizovaných v blízkosti mesta Topoľčany obyvatelia

využívajú služby Slovenského červeného kríža (služby vývarovne a taktiež možnosť rozvozu stravy, sociálny taxík, asistenčná služba v poliklinike).

Dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre obyvateľov je zabezpečená prostredníctvom ambulancií praktických lekárov pre deti a dospelých a sieťou lekární vo väčších obciach (Kovarce, Ludanice, Preseľany, Solčany). Komplexné zdravotné služby obyvateľom poskytujú Nemocnice s poliklinikami n.o., prevádzka zdravotníckeho zariadenia Topoľčany prostredníctvom 9 lôžkových oddelení s celkovou kapacitou 371 lôžok a s takmer 630 členným personálom.

Bývanie

Jednou z možností riešenia súčasnej nepriaznivej situácie v území v oblasti demografických trendov je vytváranie podmienok na bývanie. Z hľadiska posudzovania kvality bývania zohráva dôležitú úlohu nielen dostatok bytov, ale určujúcim faktorom je i dostupnosť a úroveň vybavenia bytového fondu.

V roku 2011 v území z celkového počtu obývaných domov 85,34 % tvorili trvalo obývané domy (tabuľka č. A8). Domový fond tvorilo 3 616 obývaných rodinných domov, 51 bytových domov a 22 ostatných budov. V rámci domového fondu najvyšší podiel mali rodinné domy a byty vo vlastníctve fyzických osôb (93,95 %). Zo 12 obcí len 4 obce vlastnilo domy alebo byty: Horné Obdokovce, Kovarce, Nitrianska Streda, a Solčany.

Tabuľka č. A8: Domový fond k 21.5.2011

Domy											
spolu	**obývané**									**neobývané domy**	**nezistené**
	spolu	**podľa typu**			**podľa formy vlastníctva**						
		z toho:			z toho:						
		rodinné domy	**bytové domy**	**iné**	**fyzické osoby**	**obec**	**štát**	**kom. vlastníkov**	**iné**		
4 374	3 733	3 616	51	22	3 507	8	2	76	17	622	19

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2001

Najväčší rozmach bytovej výstavby (tabuľka č. A9) v rámci celého územia bol zaznamenaný v rokoch 1961 – 1980, kedy bolo každoročne postavených takmer 76 bytov. V porovnaní s týmto obdobím, ako znázorňuje graf 7, v nasledujúcich 20 rokoch prišlo k výraznému poklesu výstavby. Od roku 2001 domový fond v území vzrástol iba o 236 bytov, čo v prepočte predstavuje každoročný nárast o 23,6 bytov. Najviac postavených bytov v tomto období bolo v Solčanoch (78), Kovarciach (32) a Ludaniciach (31 bytov).

Tabuľka č. A9: Obdobie výstavby bytov k 21.5.2011

Spolu	Obdobie výstavby									
	pred 1919	1919 - 1945	1946 - 1960	1961 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1990	1991 - 2000	2001 - 2005	2006 a neskôr	nezistené
4 636	98	387	879	841	668	564	236	123	113	727

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Graf 7 Obdobie výstavby bytov k 21.5.2011

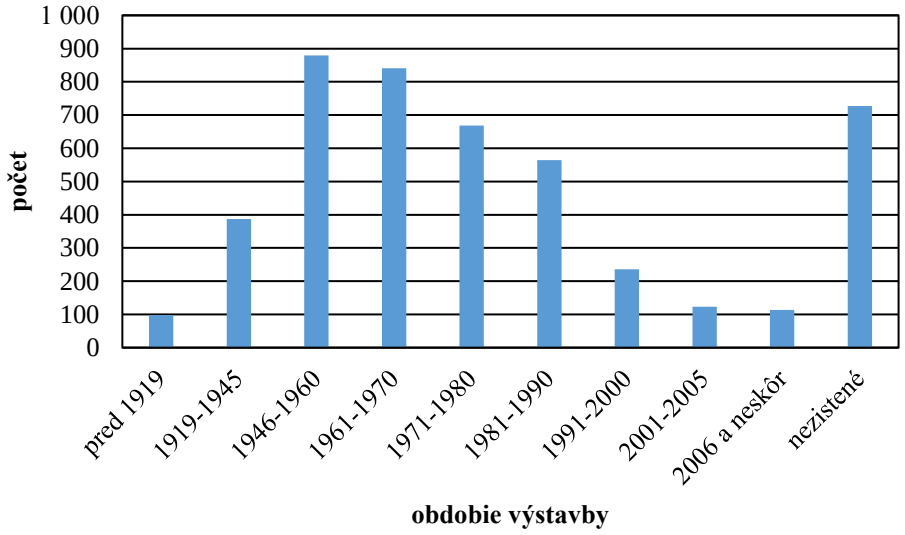

Od roku 2005, kedy v regióne domový fond tvorilo 4 736 bytov, bol za sedem nasledujúcich rokov zaznamenaný prírastok 239 bytov (úbytok predstavoval 52 bytov). V tomto období bolo postavených najviac bytov v roku 2012 (tabuľka č. A10), bytová výstavba prebiehala v každej obci územia v prevažnej miere formou individuálnej bytovej a obecnej výstavby. Priemerný počet obyvateľov na 1 byt ani v roku 2012 nedosiahol európske kritériá optimálnej hranice počtu bytov na 1000 obyvateľov (2,5 obyvateľa/byt) (tabuľka č. A10).

Tabuľka č. A10: Prírastky, úbytky a stav bytového fondu k 31.12. daného roku

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Prírastky	22	36	14	27	37	31	28	44
Úbytky	5	6	5	8	7	10	6	5
Stav k 31. 12.	4 763	4 793	4 802	4 821	4 851	4 872	4 894	4 933
Ø počet obyvateľov/1 byt	2,85	2,83	2,80	2,81	2,80	2,80	2,74	2,72

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre, 2015

Už v roku 2001 podľa výsledkov SODB vykazoval bytový fond veľmi dobrú štruktúru kategorizácie bytov. Až 66,15 % z celkového počtu domov a bytov tvorili byty I. kategórie a 18,64 % byty II. kategórie. V priemere na 1 byt pripadlo 67,88 m^2 obytnej plochy, priemerná veľkosť obytnej plochy na 1 osobu predstavovala 20,39 m^2. K 21.5.2011 dosiahla hustota obývanosti v 999 bytoch 0,5 – 1 obytnej miestnosti na 1 obyvateľa , v 836 bytoch 1 – 1,25 obytnej miestnosti na 1 obyvateľa a v 696 bytoch viac ako 3 obytné miestnosti na 1 obyvateľa. Podľa SODB 2011 viac ako 63 % obývaných bytov bolo zásobovaných vodou zo spoločného zdroja, bez vodovodu je 73 obývaných bytov. V roku 2011 vlastnilo mobilný telefón 78,06 % domácností, osobný počítač alebo notebook 49,62 % a vlastný automobil 56,85 % domácností. Internet využívalo 49,84 % domácností (tabuľka č. A11).

Tabuľka č. A11: Vybavenie obývaných bytov v domovom fonde k 21.5.2011

Spolu	**Podľa celkovej podlahovej plochy v m^2**				**Podľa zásobovania vodou**			
	menej < 40	**40-80**	**81-120**	**121+**	**v byte zo spoločného zdroja**	**v byte z vlastného zdroja**	**mimo bytu**	**bez vodovodu**
3 706	28	532	2 018	1 115	2 345	1 112	11	73

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Tabuľka č. A11: Vybavenie obývaných bytov v domovom fonde k 21.5.2011– pokračovanie tabuľky

Spolu	**Toaleta v byte**	**Podľa vybavenosti domácností**			**Podľa pripojenia**	
		mobilný telefón	**osobný počítač/ notebook**	**osobné auto**	**na pevnú telefónnu linku**	**na internet**
3 706	2 769	2 893	1 839	2 107	1 889	1 847

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Dôležitý vplyv na vytvorenie podmienok pre realizáciu bytovej výstavby má miera vysporiadania vlastníckych vzťahov v území a existencia územno-plánovacej dokumentácie.
V každej obci bol uskutočnený a realizovaný projekt Registra obnovenej evidencie pozemkov (ROEP). Na základe vykonaného ROEP-u v troch obciach regiónu sa vykonal Projekt pozemkových úprav (Ludanice, Oponice, Preseľany). V dvoch katastrálnych územiach je v projekt Pozemkových úprav v štádiu prípravnej fázy (Chrabrany a Ludanice – časť Mýtna Nová Ves). Územno-plánovaciu dokumentáciu (ÚPD) má vypracovanú 6 obcí.

Kultúrne, historické a prírodné zdroje

Významné pamiatky a kultúrne dedičstvo

Nehnuteľné pamiatky nachádzajúce sa v riešenom území zapísané v Ústrednom zozname nehnuteľných kultúrnych pamiatok na Slovensku:

- Kaštieľ pôvodne renesančný z roku 1 650, prestavaný v 18. a koncom 19. st. (Horné Obdokovce)
- Mauzóleum rodiny Stummerovcov, secesné zo začiatku 20. st. (Horné Obdokovce)
- Rímsko-katolícka kaplnka sv. Anny, barokova z roku 1718, prestavaná v roku 1944 a 1996, zachovalá okruhlicová zástavba jadra obce (Chrabrany)
- Rímsko-katolícky kostol sv. Mikuláša z roku 1755 – 1758 (Kovarce)
- Obraz sv. Kozmu a Damiána z roku 1 781 (Ludanice)
- Socha sv. Donáta – kultúrna pamiatka (Ludanice)
- Socha sv. Jána Nepomuckého (Ludanice)
- Zrúcaniny benediktínskeho opátstva z 13. st. so zachovalými fragmentami v základoch pod terénom (Ludanice)
- Rímsko – katolícky kostol, klasicistický, 1 785 – 90 sv. Filipa a Jakuba (Nitrianska Streda)
- Evanjelický kostol, artikulárny barok, z roku 1 748 (Nitrianska Streda)
- Kaštieľ z roku 1 537, pôvodne renesančný (Nitrianska Streda)
- Kaštieľ klasicistický zo zač. 19. st. s parkom (Nitrianska Streda)
- Kaplnka sv. Margity a krypta z 18. st. (Nitrianska Streda)
- Zrúcaniny stredovekého hradu spomínaného z roku 1 300 (Oponice)
- Kaštieľ renesančný, z 16.-17. st. (Oponice)
- Kaštieľ renesančný v 18. a 19. st. prestavaný (Oponice)
- Rímsko – katolícky kostol Všetkých svätých, pôvodne gotický, spomínaný v roku 1397, v 18. st. prestavaný (Solčany)
- Kaštieľ klasicistický zo zač. 19. st. (Solčany)

K najzaujímavejším pamiatkam regiónu patrí renesančný kaštieľ zo 16. storočia v Oponiciach nachádzajúci sa v nádhernom prostredí takmer 7 ha anglického parku. Dnes tu nájdete luxusne vybavený hotelový komplex Chateau Appony so štýlovou reštauráciu a moderným wellnesom. Jeho súčasťou je mimoriadne vzácna historická knižnica, jedna „z naj“ v Európe. Základy

unikátnej knižnice, ktorá patrila k najväčším v Uhorsku, položil gróf Anton Juraj Apponyi v roku 1774. Dnes ponúka asi 17 324 rôznych vzácnych knižných zväzkov v 10 rozličných jazykoch. Jej obsahom sú knihy orientované na históriu, teológiu, cestopisy, poéziu, ale nájdete tu aj projekty slávnych talianskych staviteľov, či privátnu korešpondenciu francúzskych kráľov. Najstarší unikát je z roku 1515. Medzi najvzácnejšie patria mnohé originály ako napr. História Florencie od Maciavelliho, originály od Berniniho, Da Vinciho, Goetheho, Schillera a mnohé iné. V knižnici nájdete aj zrekonštruované historické obrazy, pôvodný nábytok a rôzne upomienkové predmety z rôznych ciest celej rodiny, listy, dobovú tlač. História kaštieľa je skutočne bohatá. Apponyiovci v ňom hostili množstvo významných a zaujímavých ľudí. Patrili k nim členovia prezidentskej dynastie Roosveltovcov, indický maharadža, americký miliardár Thomas Cordeza známy z Titanicu či speváčka Josephine Bakerová.

Ďalšou významnou pamiatkou je spomínaná zrúcanina stredovekého hradu z roku 1300 v Oponiciach, ktorá stojí na lesnatom návrší výbežku pohoria Tribeč, na juhovýchod od obce Oponice. Hrad patril Matúšovi Čákovi, neskôr v roku 1329 Mikulášovi Gutkeledovi, korune a od 1392 Mikulášovi Ewrsovi, zakladateľovi rodu Apponyiovcov. Hrad slúžil ako oddychové sídlo panovníkov počas lovu zveri v lesoch Oponického panstva.

K zániku hradu prispeli mnohé okolnosti, v súčasnosti sa o jeho záchranu a renováciu snaží občianske združenie Apponiana. Základom je využitie hradu ako impulzu pre rozvoj cestovného ruchu regiónu v nadväznosti na ďalšie plánované projekty v obci Oponice a regiónu a prilákanie návštevníkov do územia.

Ďalšou zaujímavosťou Oponíc je Malý kaštieľ z prelomu 16. a 17. storočia, v ktorom od roku 1992 sídli Apponyiho poľovnícke múzeum, ktoré sa skladá z 2 častí. Na prízemí je inštalovaná expozícia trosiek lietadiel, ktoré padli počas 2. svet. vojny do tribečského pohoria a na poschodí sa nachádzajú exponáty, ktoré sa týkajú poľovníctva, dejín Oponického hradu, rodu Apponyiovcov, Bartakovičovcov a oponických kňazov.

Okrem už spomínaných kaštieľov v Oponiciach, sa v území nachádza ďalších 6 zaujímavých kaštieľov. Patrí medzi ne najstarší renesančný kaštieľ z roku 1537 nachádzajúci sa v Nitrianskej Strede a ďalšie kaštiele v obciach Horné Obdokovce, Kamanová, Kovarce a Solčany.

Svoju historickú hodnotu má aj 15 kostolov, z ktorých 1je evanjelický a 14 je rímsko-katolíckych. Najstarším je pôvodný, v roku 1397 v gotickom slohu postavený rímskokatolícky kostol Všetkých svätých v Solčanoch. Dodnes udržiavané Božie muky – 8 a 16 prícestných krížov svedčia o tom, obyvatelia regiónu boli v histórii ťažko skúšaní a veľa trpeli.

Na úrovni regiónu a taktiež v jednotlivých obciach sa organizujú mnohé regionálne kultúrne podujatia, ktoré sa viažu na náboženské sviatky, tradície alebo udalosti späté s poľnohospodárstvom:

- Kultúrne leto a kultúrne Vianoce (Mikroregión Západný Tribeč)
- Festival speváckych skupín (Mikroregión Západný Tribeč)
- Pavučinový výstup na Tribeč (Nitrianska Streda)
- „Stredovek na Oponickom hrade“ – výstup na Oponický hrad pod názvom s ukážkami života v stredoveku
- Kultúrne leto – Dožinky (Preseľany)
- Dožinky (Ludanice)
- Poľovnícky deň (PZ Ponitran Ludanice)
- Súťaž vo varení gulášu (Dvorany nad Nitrou)
- Majstrovstvá sveta vo varení makových slížov (Solčany)
- Volavkine výtvarné dni – pre deti pod záštitou akademického maliara Martina Benku
- Jablko a hruška roka (Oponice, Preseľany)

Okrem týchto spomínaných podujatí každá obec organizuje pravidelné akcie pre občanov ako Pochovávanie basy, Deň matiek, Sadenie májov, Jánske ohne, Deň detí, Oslavy SNP, Úcta k starším, Vianoce a mnohé ďalšie.

Stopy minulosti sú dodnes zachované prostredníctvom prvkov pôvodnej ľudovej architektúry (charakteristické dlhé domy, v ktorých žilo viacero rodín), ľudových krojov a udržiavaním folklórnych tradícií (taktiež dychových hudieb a piesní). V oblasti gastronómie je známa regionálna špecialita „Solčiansky skladaník“[1], tradície prezentuje i umelecké kováčstvo, rezbárstvo, cukrárstvo, výrobky z prútia a mnohé iné remeslá.

Územie je rodiskom a pôsobiskom mnohých významných osobností kultúrneho, náboženského, politického a športového života. Medzi rodákov patria významné spisovateľky Zlata Dônčová (1906 – 1986 Nitrianska Streda) a Elena Križanová – Bryndzová (Ludanice). V oblasti športu sú významní rodáci zo Solčian Anton Švajlen – futbalový brankár, strieborný z olympiády a Anton Ondruš[2] majster Európy vo futbale z roku 1976.

V regióne pôsobí rôznorodé množstvo záujmových spoločenských organizácií (69), ktoré vyvíjajú bohatú činnosť. Sú to najmä aktívne športové a turistické kluby, spevácke i folklórne

[1] koláč z kysnutého cesta s makovou, orechovou, tvarohovou plnkou a slivkovým lekvárom
[2] kapitán národného mužstva ČSSR

skupiny, Jednota dôchodcov Slovenska, Dobrovoľný hasičský zbor, poľovnícke združenia a mnohé ďalšie. Patronát nad zachovaním zrúcaniny Oponického hradu má občianske združenie Apponiana.

Prírodné zdroje

Klimatické pomery

Riešené územie patrí do klimatickej oblasti miernych zemepisných šírok. Ročná amplitúda medzi najteplejším a najchladnejším mesiacom sa pohybuje od 20 °C do 22 °C. Tento rozsah zaraďuje toto územie do mierne kontinentálneho podnebia. Priemerná ročná teplota ovzdušia sa pohybuje v rozmedzí od 8 °C do 10 °C. Priemerné januárové teploty dosahujú hodnoty v rozmedzí – 2 °C do – 4 °C, priemerné júlové teploty sa pohybujú od 18 °C do 20 °C.

Ročne spadne v území priemerne 600 – 800 mm zrážok, pričom najviac zrážok pripadá na letné obdobie (približne 60 %). Priemerný počet dní so snehovou prikrývkou je menej ako 100 dní za rok. Prevládajú severozápadné až severné vetry.

Geomorfologická a geologická charakteristika

Lokalizácia riešeného územia je v severovýchodnej časti Západoslovenského kraja, na rozhraní Panónskej panvy a Karpát. Panónska panva zasahuje do územia oblasťou Podunajskej pahorkatiny, ktorá zasahuje z juhu dvomi oddielmi – Nitrianskou pahorkatinou a Nitrianskou nivou. Z juhu a juhovýchodu predstavuje horskú obrubu pohorie Tribeč. Pohorie Tribeč je tvorené prevažne veľmi odolnými horninami, z ktorých v jadre prevládajú granodiority a ruly, doplňované obalmi z odolných karbonátových hornín – dolomitov a vápencov.

Pahorkatiny a nivy tvoria veľmi málo odolné a erózii podliehajúce spraše, sprašové hliny a riečne usadeniny. Nitrianska niva sa rozkladá pozdĺž povodia rieky Nitra a jej prítokov v pruhu širokom 1 – 4 km. Charakterizuje ju usadzovanie riečnych nánosov. Nitrianska pahorkatina je plošne najrozsiahlejší oddiel. Tiahne sa v širokom páse pod Považským Inovcom a Strážovskými vrchmi a v užšom páse v pohorí Tribeča. Dominujú v nej pleistocénne spraše a sprašové hliny.

Kvalita životného prostredia

Podľa údajov Odboru starostlivosti o životné prostredie Okresného úradu v Topoľčanoch[3] množstvo emisií v území má neustále klesajúcu tendenciu. V posledných rokoch bol zaznamenaný pokles najmä v množstve SO_2 a CO produkovaných strednými zdrojmi znečisťovania ovzdušia.

Obce lokalizované v okolí mesta Topoľčany oveľa výraznejšie ovplyvňuje znečisťovania ovzdušia veľkými a strednými zdrojmi znečistenia a automobilovou dopravou, ktoré komparatívne zaťažujú ovzdušie hlavne tuhými znečisťujúcimi látkami (TZL), oxidmi síry, oxidmi dusíka a oxidom uhoľnatým. Celkovo sa v regióne nachádza 23 prevádzkovateľov znečistenia ovzdušia (tabuľka č.A12).

Tabuľka č. A12: Zdroje znečisťovania v roku 2014

Názov prevádzkovateľa	Lokalita	Názov zdroja	Veľkosť zdroja
Poľnohospodárske družstvo Ponitrie	Belince	Stredisko Belince – ČS PHL	S
FI NORMAN, Eugen Rybanský	Čeľadince	Kotolňa na drevo	S
HelioPeleta s.r.o.	Dvorany nad Nitrou	Výroba drevných peliet	S
PD Horné Obdokovce	Horné Obdokovce	Farma Horné Obdokovce	S
ZŠ s MŠ Horné Obdokovce	Horné Obdokovce	Plynová kotolňa	S
ENERGO-SK a.s.	Horné Obdokovce	Domov sociálnych služieb H. Obdokovce- plynová kotolňa	S
Poľnohospodárske družstvo Ludanice	Chrabrany	Farma Chrabrany	S
Poľnohospodárske družstvo Ponitrie	Kamanová	Stredisko Kamanová - chov HZ	S
Domov sociálnych služieb v Kovarciach	Kovarce	Plynová kotolňa	S
HYDINA Súlovce s.r.o.	Kovarce	Chov brojlerov II.	V
Základná škola Kovarce	Kovarce	Plynová kotolňa	S
Poľnohospodárske družstvo Ludanice	Ludanice	Farma VKK Ludanice	S
Poľnohospodárske družstvo Ludanice	Ludanice	Farma Ludanice Huko	S
JURKI-HAYTON, s.r.o.	Ludanice	ČSPHM Ludanice	S
Základná škola v Ludaniciach	Ludanice	Plynová kotolňa	S

[3] Kvalitu ovzdušia vo všeobecnosti určuje obsah znečisťujúcich látok vo vonkajšom ovzduší. Postup pre jej hodnotenie stanovuje Zákon o ochrane ovzdušia č. 478/2002 Z.z.

Názov prevádzkovateľa	Lokalita	Názov zdroja	Veľkosť zdroja
MV SR, ekon. odbor všeob. sekcie	Nitrianska Streda	Plynová kotolňa	S
Ivan Bajcár - HERBA-združenie S.H.R.	Nitrianska Streda	Tabak. sušiareň SD-MNA-96-plyn	S
Vysokoškolský poľn. podnik SPU, s.r.o.	Oponice	Farma VKFD Oponice	S
Vysokoškolský poľn. podnik SPU, s.r.o.	Oponice	Stará farma Oponice	S
Poľnohospodárske družstvo Ponitrie	Preseľany	Sušička obilia	S
Poľnohospodárske družstvo Ponitrie	Preseľany	Stredisko Preseľany – chov HZ	S
Tehelňa Preseľany s.r.o.	Preseľany	Tehelňa Preseľany	V
Základná škola s MŠ Preseľany	Preseľany	Plynová kotolňa	S
Poľnohospodárske družstvo Tribeč	Solčany	Farma Solčany	S
Základná škola s MŠ Solčany	Solčany	Plynová kotolňa	S

Zdroj: Okresný úrad Topoľčany, Odbor starostlivosti o životné prostredie, 2015

Voda a kvalita vôd

Pozdĺž celého územia preteká rieka Nitra. Najvýznamnejším pravostranným prítokom Nitry v území je Bojnianka. Ľavostranné prítoky Nitry odvodňujú severnú a západnú časť Tribeča. Sú kratšie a málo vodnaté. Patria medzi ne potoky Dršňa a Lišňa.

Vodné plochy sú prezentované vodnými nádržami, ktoré majú viacúčelové využitie. Patria sem nádrže Horné Obdokovce (88,2 tis. m^3) a Bodok (80,1 tis. m^3). Štruktúru vodných plôch dopĺňajú i menšie nádrže, mŕtve ramená a rybníky.

Zdroje pitnej vody sa nachádzajú v pohorí Tribeč. V obci Solčany je studňa s odporučenou výdatnosťou 6,0 $l.s^{-1}$.

Kvalita povrchových vôd, konkrétne kvalita vody v rieke Nitre je dlhodobo monitorovaná v odbernom mieste Nitrianska Streda (riečny km 91,10). Na základe sumarizácie výsledkov klasifikácie v zmysle STN 75 7221 „Kvalita vody“ je silne až veľmi silne znečistená vo väčšine ukazovateľov. Dôvodom jej silného znečistenia je výrazná antropogénna činnosť vyvíjaná v hornom úseku povodia rieky Nitra. Ostatné toky vrátane vodných nádrží z hľadiska hodnotenia kvality ostatných povrchových vôd sú zaradené do II. – IV. triedy čistoty. Ich znečistenie spôsobujú predovšetkým splaškové vody z obcí, kde nie je vybudovaná kanalizácia.

Kvalitu podzemných vôd negatívne ovplyvňuje poľnohospodárska a priemyselná činnosť, čo vyvoláva prekračovanie stanovených limitov pre pitnú vodu (prekročenie koncentrácie limitných hodnôt Fe (0,380mg.l^{-1}), Mn (2,360 mg.l^{-1}) a nepolárnych extrahovaných látok (0,100 mg.l^{-1}). Tým, že charakter územia je viac menej výrazne poľnohospodársky, pomerne často sa vo vodách vyskytuje zvýšený obsah oxidovaných a redukovaných foriem dusíka.

Kvalita pôdy

Z pôdnych typov sa na území vyskytujú v prevažnej miere hnedozeme, nivné pôdy, ilimerizované a podzolové pôdy a na vápencoch rendziny. Vzhľadom na pestrosť geologického podkladu a rozmanitosť zvetrávania a akumulačných procesov je zastúpenie pôdnych druhov široké. V horských oblastiach prevláda piesočnato-hlinitá pôda. Pôdy nív, pahorkatín a vrchovín sú prevažne bez skeletu alebo slabo skeletnaté.

Z hľadiska úrodnosti najrozšírenejšie zastúpenie majú veľmi produkčné a produkčné pôdy. Rozsah hĺbky humusového horizontu sa pohybuje v závislosti od kvality pôdy v rozmedzí od 18 do 90 cm.

Poľnohospodárska pôda v posledných desaťročiach dlhodobým pôsobením intenzifikačných činiteľov a všeobecným zhoršovaním kvality životného prostredia utrpela na kvalite, čiže znížila sa jej prirodzená úrodnosť. Odkedy prišlo k radikálnemu znižovaniu množstiev aplikovaných ochranných a výživových prostriedkov na jednotku plochy, sa obsahy cudzorodých látok postupne znižujú na limitné hodnoty, respektíve paradoxne sa pomaly začína objavovať ich deficit, čo sa sekundárne prejavuje na kvalite porastov.

Využitie pôdneho fondu

Celková plocha riešeného územia zaberá 14 153,28 ha, z toho poľnohospodárska pôda tvorí 65,22 %. Ako je uvedené v tabuľke č. A13, v rámci poľnohospodárskej pôdy najväčšie zastúpenie má orná pôda (59,99 %). Necelých 1,36 % zaberajú trvalé trávne porasty a 2,61 % záhrady. Určitý podiel v rámci poľnohospodárskej pôdy majú i ovocné sady (105,72 ha) a vinice (73,18 ha).

Tabuľka č. A13: Pôdny fond riešeného územia v roku 2014

Pôdny fond	**Rozloha (ha)**	**Rozloha (%)**

Poľnohospodárska pôda:		
- Orná pôda	8 490,31	59,99
- Vinice	73,18	0,52
- Záhrady	369,28	2,61
- Ovocné sady	105,72	0,75
- TTP	192,69	1,36
Spolu poľnohospodárska pôda	**9 231,18**	**65,22**
Nepoľnohospodárska pôda:		
- Lesné pozemky	3 666,07	25,90
- Vodné plochy	286,91	2,03
- Zastavané plochy	626,63	4,43
- Ostatné plochy	342,50	2,42
Spolu nepoľnohospodárska pôda	**4 922,10**	**34,78**
Celkom	**14 153,28**	**100,00**

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre, 2015

Nepoľnohospodárska pôda predstavuje 34,78 % z celkovej výmery pôdy, z toho dominujú lesy s podielom 25,9 %. Z ostatných druhov pozemkov majú najväčšiu rozlohu zastavané plochy (4,43 %), vodné plochy tvoria 2,03 %.

Využitie pôdneho fondu je do značnej miery závislé od klimatických a pôdnych podmienok. V osevnom postupe sú zastúpené obilniny, repka ozimná, slnečnica, cukrová repa, kukurica na zrno a siláž a viacročné krmoviny. Živočíšna výroba je zameraná predovšetkým na chov ošípaných a hovädzieho dobytka.

Lesy

V riešenom území sa lesné pozemky nachádzajú o výmere 5 574,29 ha, čo prestavuje 32,42 % z celého pôdneho fondu. Výrazné zastúpenie lesných pozemkov je v katastrálnych územiach obcí Kovarce, Nitrianska Streda a Solčany.

Drevinové zloženie lesných porastov je pomerne rôznorodé. V nižších polohách v lokalitách pozdĺž povodia rieky Nitra lesné porasty patria do vegetačného stupňa pôvodných lužných lesov, pričom z drevín sú najviac zastúpené spoločenstvá jaseňovo – brestových a dubovo – brestových lesov. Na západných svahoch Tribeča sú typické dubovo – hrabové, dubové a vo vyšších polohách bukové lesy. Z lesných drevín je najviac zastúpený dub a buk, v menšej miere hrab, borovica a breza, primiešané dreviny sú smrekovec, jaseň, jelša, osika, duglaska, vŕba a agát.

Z hľadiska kategorizácie lesov v riešenom území hlavnou funkciou lesov je produkcia drevnej hmoty (lesy hospodárske). V lokalitách chránených území je funkcia lesov ochranná. Hlavným distribútorom drevnej hmoty sú Lesy SR, š.p., odštepný závod Topoľčianky (tabuľka č. A14).

Tabuľka č. A14: Vlastníctvo lesných pozemkov v roku 2014

Vlastníctvo lesného pozemku	**Rozloha (ha)**	**Rozloha (%)**
Lesy SR, š.p.	1 762,16	48,24
Urbár/pozemkové spoločenstvo	1 479,77	40,51
Fyzické osoby	215,01	5,88
Iné	0,25	0,01
Nezistené	208,86	5,36
Spolu	**3 666,07**	**100,00**

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre, 2015

Výskyt a využitie nerastných surovín

Územie regiónu tvoria predovšetkým sedimenty kvartéru a neogénu. Vzhľadom na geologickú stavbu sú nerastné suroviny výraznejšie zastúpené len nerudnými surovinami, z ktorých značné rozšírenie a ekonomický význam majú stavebné suroviny. Zo stavebných surovín sa tu vyskytujú tehliarske suroviny. Najbežnejšou tehliarskou surovinou v regióne sú eolické sedimenty tvorené sprašami a sprašovými hlinami, ktoré sa ťažia v Preseľanoch. Voľné bilančné zásoby predstavujú 1 711 tis. m^3, viazané 132 tis. m^3. Menšie výskyty sladkovodných vápencov a travertínu sa nachádzajú v okolí Nitrianskej Stredy pri Čeľadinciach.

Chránené oblasti

V zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej len „zákon“) do riešeného územia (k.ú. Oponice, Kovarce, Nitrianska Streda, Solčany) zasahuje *veľkoplošné chránené územie* – **chránená krajinná oblasť** (CHKO) **Ponitrie**. Celková výmera oblasti je 37 665 ha a prevažne ju tvorí lesná pôda. Vzhľadom na svoju nadmorskú výšku, geologické podložie a expozíciu pre Tribeč sú typické dubovo – hrabové, dubové a vo vyšších polohách bukové lesy, nachádzajú sa tu teplomilné rastlinné spoločenstvá, v ktorých rastú vzácne a chránené druhy, napr. peniažtek slovenský, hrdobárka páchnuca, hrachor benátsky, kosatec nízky, hlaváčik jarný, poniklec veľkokvetý a ľalia zlatohlavá. Z fauny je evidovaný výskyt rysa a mačky divej ako pôvodných šeliem. Z chránených druhov sa tu nachádzajú dravé vtáky, napr. orol krikľavý, orol kráľovský, hadiar krátkoprstý, ďalej včelár obyčajný, jariabok hôrny, z chránených druhov bezstavovcov napr. fúzač obrovský, nosorožtek obyčajný, cikáda viničová, sága stepná, jasoň

chochlačkový, vidlochvost ovocný a feniklový a stepník červený. Na území CHKO sa vyskytuje aj jelenia, srnčia, diviačia, danielia a muflónia zver.
Na území CHKO platí druhý stupeň ochrany, okrem maloplošných chránených území a ich ochranných pásiem nachádzajúcich sa na území CHKO, v ktorých platí určený stupeň ochrany územia podľa zákona (3., 4. alebo 5. stupeň ochrany).

V regióne sa nachádzajú nasledovné vyhlásené *maloplošné chránené územia*:
Národná prírodná rezervácia Hrdovická – k.ú. Nitrianska Streda o celkovej rozlohe 30,03 ha (rok vyhlásenia v 1982). V zmysle vyhlášky KÚŽP v Nitre č. 1/2004 zo dňa 10. 5. 2004, ktorá nadobudla účinnosť 1. 7. 2004, je predmetom 4. stupňa ochrany geomorfologicky, biologicky i krajinársky významný priestor v pohorí Tribeč so zachovalými fragmentami pôvodných kyslých skalných a lesostepných rastlín a spoločenstiev na kremencoch s výskytom vzácnych a fytogeograficky významných druhov.
Prírodná rezervácia Solčiansky háj - k.ú. Solčany, ktorá bola vyhlásená v roku 1984 s celkovou rozlohou 7,07 ha so 4. stupňom ochrany územia. Predmetom ochrany je ochrana geomorfologicky, biologicky i krajinársky významného priestoru pohoria Tribeč so zachovalými prirodzenými dúbravami, lesostepnými i skalnými spoločenstvami na kyslom podklade na vedeckovýskumné, náučné a kultúrno - výchovné ciele.
Prírodná rezervácia Kovarská hôrka - k.ú. Kovarce, ktorá bola vyhlásená v roku 1993 s celkovou rozlohou 4,4 ha so 4. stupňom ochrany územia Predmetom ochrany je ochrana geomorfologicky, biologicky i krajinársky významného priestoru pohoria Tribeč s ojedinelým zložením vegetácie atlantického charakteru.

Južná časť územia patrí k Chránenej krajinnej oblasti Ponitrie a zároveň spadá do sústavy NATURA 2000, súčasťou ktorej je európsky významnou i Chráneným vtáčím územím.
Osobitne chráneným územím, ktoré konkrétne zasahuje do katastrálnych území obcí pod Tribečom i pozdĺž rieky Nitry: Solčany, Nitrianska Streda, Čeľadince, Kovarce, Oponice, Preseľany je **Chránené vtáčie územie č. 31 Tribeč,** ktorého výmera je 23 802,8 ha. Dôvodom ochrany územia Tribeč je hniezdenie orla kráľovského (*Aquila heliaca*). Pravidelne tu hniezdi viac ako 1% národnej populácie druhov výr skalný (*Bubo bubo*), lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), ďateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), krutihlav hnedý (*Jynx*

torquilla), hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*), žltochvost lesný (*Phoenicurus phoenicurus*), muchár sivý (*Muscicapa striata*) a penica jarabá (*Sylvia nisoria*).

Medzi územia európskeho významu patrí aj **SKUEV0133 č. 187 Hôrky** zasahujúce do k.ú. obcí Kovarce, Nitrianska Streda a Solčany o celkovej výmere 82,54 ha. Predmetom ochrany sú *biotopy európskeho významu*: lipovo – javorové sutinové lesy, karpatské a panónske dubovo – hrabové lesy, nespevnené silikátové skalné sutiny kolinného stupňa, silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou, eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku, suché vresoviská v nížinách a pahorkatinách a druhy európskeho významu: fúzač alpský (*Rosalia alpina*) a roháč obyčajný (*Lucanus cervus*).

Do územia zasahujú podľa Územného systému ekologickej stability (ÚSES) tieto genofondovo významné lokality:

- nadregionálne biocentrum: Hrdovická
- regionálne biocentrum: Solčiansky háj, Kovarská hôrka
- regionálny biokoridor: rieka Nitra
- miestne biocentrum: Dekanova chata, Háj Obsolovce
- miestny biokoridor: Zľavský potok

Do zoznamu zraniteľných oblastí je zaradené celé riešené územie– zaradenie do kategórie A – produkčné bloky s najnižším stupňom obmedzenia hospodárenia a kategórie B – produkčné bloky so stredným stupňom obmedzenia hospodárenia.

Dostupné finančné zdroje, rozpočty a majetok obcí

Z hľadiska dostupnosti finančných zdrojov na rozvojové aktivity v území majú samosprávy viaceré možnosti: z rozpočtov obcí, z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja, z kapitol jednotlivých ministerstiev a zo zdrojov EÚ.

Rozpočty obcí (tabuľka č. A15) sú základným nástrojom financovania a regulovania činnosti samosprávy pri plnení úloh vyplývajúcich zo zákona a pri realizovaní svojich rozvojových plánov. Na rok 2015 obce regiónu disponovali s celkovými plánovanými príjmami vo výške 8 122 389,33 EUR. Z celkových príjmov rozpočtu až 72 % predstavujú príjmy bežného rozpočtu v roku 2015. Okrem toho sa na príjmoch v roku 2015 významne podieľajú granty a transfery. V štruktúre výdavkov rozpočtu v roku 2015 dosahujú kapitálové výdavky, ktoré slúžia na financovanie investičných potrieb obce, 27 %.

Tabuľka č. A15: Rozpočty obcí regiónu na rok 2015

Rozpočet na rok 2015	**Suma v EUR**
Bežné príjmy	5 894 847,74
Kapitálové príjmy	1 964 389,59
Príjmové finančné operácie	263 152,00
Rozpočtové príjmy spolu	**8 122 389,33**
Bežné výdavky spolu	5 697 812,73
Kapitálové výdavky spolu	2 171 813,10
Výdavkové finančné operácie spolu	154 250,00
Rozpočtové výdavky spolu	**8 023 875,83**

Zdroj: Obecné úrady, 2015

Podľa údajov uvedených v tabuľke č. A16, dosiahla účtovná hodnota majetku obcí ku koncu roku 2014 sumu 18 063 932,59 EUR. V porovnaní s ostatnými obcami najlepšiu bilanciu majetku má obec Solčany. Oproti roku 2006 vzrástla hodnota majetku obcí regiónu o viac ako päť násobok, čo svedčí o tom, že obce za toto obdobie výrazne investovali do svojho majetku. Ako hlavný zdroj získania financií boli jednoznačne nenávratné finančné príspevky zo zdrojov EÚ.

Tabuľka č. A16: Majetok obcí regiónu k 31. 12. 2014

Obec	**Celková nadobúdacia hodnota majetku obcí (EUR)**	**Celková posledná účtovná hodnota majetku (EUR)**
Belince	490 081,85	377 444,76
Čeľadince	868 982,02	597 937,76
Dvorany nad Nitrou	1 575 392,45	885 652,10
Horné Obdokovce	3 592 706,61	1 114 093,54
Chrabrany	1 254 854,63	824 227,72
Kamanová	1 023 533,20	751 203,93
Kovarce	2 263 563,42	1 308 123,28
Ludanice	4 250 737,00	3 139 064,00
Nitrianska Streda	2 259 796,00	1 442 917,15
Oponice	2 231 243,37	1 584 421,33
Preseľany	2 056 958,77	1 418 194,07
Solčany	4 825 383,82	4 620 652,95
Spolu	**26 693 233,14**	**18 063 932,59**

Zdroj: Obecné úrady, 2015

Ekonomické zdroje

Oblasť podnikania

Dôležitým faktorom rozvoja ekonomiky každého územia je existencia a činnosť podnikateľského sektora, ktorý je nielen schopný koncentrovať množstvo pracovných príležitostí, ale je i zdrojom príjmov pre miestnych obyvateľov. Zastúpenie podnikateľských subjektov v jednotlivých sektoroch, prehľad o štruktúre odvetví v rámci jednotlivých sektorov a zamestnanosti je uvedené na základe údajov z obchodného, živnostenského registra, štatistických údajov a obecných úradov. Ku koncu roku 2014 bolo v Živnostenskom a Obchodnom registri SR zaregistrovaných 1 024 podnikateľských subjektov, ktorí majú sídlo v regióne. Na základe uvedených štatistických údajov (tabuľka č. A17), ak porovnáme celkový počet ekonomických subjektov pôsobiacich v regióne v rokoch 2005 – 2014, pozorujeme pozitívny trend ekonomického vývoja, ktorý predstavuje nárast o viac ako 34 %.

Tabuľka č. A17: Vývoj počtu podnikateľských subjektov v rokoch 2005 – 2014

Rok	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Fyzické osoby	717	817	852	883	952	945	921	889	884	885
Právnické osoby ziskové	47	52	58	68	86	98	110	128	132	139
Spolu	**764**	**869**	**910**	**951**	**1 038**	**1 043**	**1 031**	**1 017**	**1 016**	**1 024**

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre, 2015

Konkrétny obraz o báze zastúpenia registrovaných právnych subjektov v území prezentuje tabuľka č. A18. Na základe štatistických údajov z roku 2014 z celkového počtu 1 109 právnych subjektov bolo registrovaných 885 fyzických osôb, čo predstavuje 79,80 %. Právnické osoby boli zastúpené na úrovni 20,20 %. V rámci ich štruktúry 53,25 % tvorili spoločnosti s ručením obmedzeným. V rámci fyzických osôb vysoká, až 92,31 % úroveň zastúpenia patrila živnostníkom.

Tabuľka č. A18: Štruktúra právnych subjektov v rokoch 2005 – 2014

Rok	**Právnické osoby**		**Fyzické osoby – podnikatelia (osoby)**			**Spolu**
	Ziskové	**Neziskové**	**Živnostníci**	**Slobodné povolania**	**Samostatne hospodáriaci roľníci**	
2005	47	56	659	21	37	**820**

2006	52	60	758	27	32	**929**
2007	58	66	795	29	28	**976**
2008	68	66	831	25	27	**1 017**
2009	86	69	894	30	28	**1 107**
2010	98	72	886	33	26	**1 115**
2011	110	74	867	30	24	**1 105**
2012	128	79	839	28	22	**1 096**
2013	132	79	831	31	22	**1 095**
2014	139	85	817	41	27	**1 109**

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre, 2015

Percentuálne zastúpenie ziskových právnických a fyzických osôb v rámci samotných podnikateľských subjektov[4] deklaruje tabuľka č. A19. Rok 2014 charakterizuje 13,57 % podiel podnikov a 86,43 % zastúpenie fyzických osôb. V porovnaní s rokom 2005 v posledných štatisticky sledovaných rokoch výrazne stúpol počet spoločností s ručením obmedzeným.

Tabuľka č. A19: Štruktúra podnikateľských subjektov podľa právnej formy k 31.12.

Právna forma	**Rok 2013**	**Rok 2014**
Právnické osoby ziskové (Podniky)	**127**	**139**
− Spoločnosť s ručením obmedzeným	116	124
− Akciová spoločnosť	1	1
− Družstvo	4	4
− Ostatné ziskovo orientované jednotky	6	10
Fyzické osoby nezapísané v obchodnom registri – spolu	**884**	**885**
− FO nezapísané v obchodnom registri – živnostníci	831	817
− FO nezapísané v obchodnom registri – slobodné povolania	31	41
− FO nezapísané v obchod. registri – samostatne hospodáriaci roľníci	22	27
Podnikateľské subjekty spolu	**1 016**	**1 024**

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre, 2015

Zastúpenie ekonomických sektorov

Podrobnejší prehľad o fungovaní evidovaných právnych subjektoch v území deklaruje tabuľka č. A20, ktorá uvádza ich pôsobenie v rámci jednotlivých ekonomických činností (rozdelenie podľa SK NACE). V danom období prevažný počet právnych subjektov pôsobil vo sfére veľkoobchodu a maloobchodu – 25,52 % a v stavebníctve – 20,02 %. V odvetví priemyselnej výroby podiel zo sledovaných právnych subjektov dosiahol 15,15 %, v oblasti poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu pôsobilo 5,68 % právnych subjektov.

[4] právnické osoby ziskové a fyzické osoby – podnikatelia

Tabuľka č. A20: Právne subjekty podľa SK NACE k 31.12.

Ekonomické činnosti	**2013**	**2014**
A - Poľnohospodárstvo, lesníctvo, rybolov	56	63
B - Ťažba a dobíjanie	1	1
C - Priemyselná výroba	162	168
D - Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	1	1
E - Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	2	2
F - Stavebníctvo	230	222
G - Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	289	283
H - Doprava a skladovanie	52	56
I - Ubytovacie a stravovacie služby	35	34
J - Informácie a komunikácia	10	10
K - Finančné a poisťovacie činnosti	23	31
L - Činnosti v oblasti nehnuteľností	9	9
M - Odborné, vedecké a technické činnosti	65	63
N - Administratívne a podporné služby	26	30
O - Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	12	12
P - Vzdelávanie	12	13
Q - Zdravotníctvo a sociálna pomoc	18	19
R - Umenie, zábava a rekreácia	22	21
S - Ostatné činnosti	70	71
Spolu	**1 095**	**1 109**

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre, 2015

Ako znázorňuje graf 8, dominantné zastúpenie s počtom 652 subjektov, t.j. 58,79 %, má terciárny sektor, viac ako 35 % právnych subjektov je koncentrovaných v sekundárnom sektore. Zastúpenie primárneho sektora je na úrovni 5,77%.

Graf 8 Zastúpenie ekonomických sektorov v roku 2014

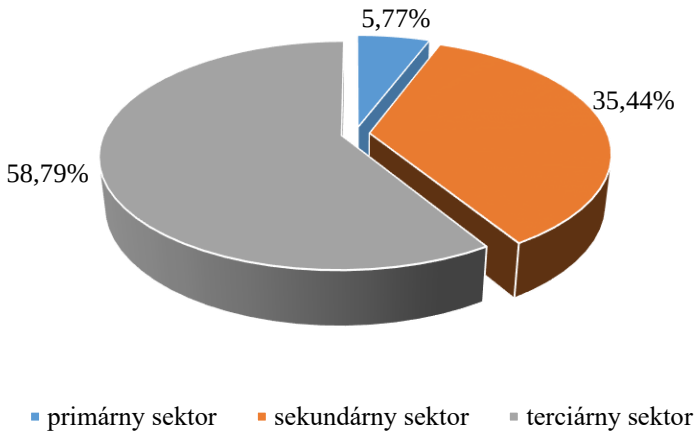

V primárnom sektore je zastúpených 64 podnikateľských subjektov. Poľnohospodárstvu sa okrem 27 súkromne hospodáriacich roľníkov venujú najmä poľnohospodárske družstvá: PD Ludanice, PD „Ponitrie“ Preseľany, PD Tribeč Nitrianska Streda, PD Horné Obdokovce a Vysokoškolský poľnohospodársky podnik, SPU, s.r.o. v Kolíňanoch, závod Oponice. Ich štruktúru rastlinnej výroby tvorí produkcia obilnín, olejnín, viacročných krmovín, cukrovej repy, produkcia kukurice, vinohradu hroznorodého a ovocia. V živočíšnej výrobe sa zaoberajú výrobou mlieka, mäsa HD a ošípaných. V rámci tohto sektora je potrebné zamerať intervenciu na spracovanie poľnohospodárskych produktov a na podporu špeciálnej rastlinnej výroby a zachovanie živočíšnej výroby. Okrem toho je nevyhnutné podporovať rozvoj poľnohospodárstva a potravinárstva cez súkromne hospodáriacich roľníkov.
V lesníctve hospodária Lesy SR, š. p., urbárske a pozemkové spoločenstvá a samostatne zárobkovo činné osoby, ktoré poskytujú svoje služby už spomínaným Lesom SR a urbárskym a pozemkovým spoločenstvám.

Súčasná štruktúra podnikateľov v sekundárnej sfére poukazuje na priaznivú mieru diverzifikácie ekonomických činností. V rámci tohto sektora podniká 393 podnikateľských subjektov, ktorí prevádzkujú rôznorodú činnosť (tabuľka č. A20).
V Dvoranoch nad Nitrou sa výrobou drevených paliet zaoberajú A.R.P. drevo, s.r.o. a HelioPeleta s.r.o.. Výrobou pálených tehál pre použitie v stavebnom priemysle sa venuje Tehelňa Preseľany, s.r.o. Ďalej tu pôsobia významné firmy prevádzkujúce stavebnú činnosť a mnohí drobní živnostníci, ktorí vykonávajú murárske, maliarske, klampiarske a iné stavebné práce.
Potravinársku sféru zastupujú výrobné prevádzky pekární v Dvoranoch nad Nitrou – podnikateľ Jozef Košecký IJK a v Oponiciach – spoločnosť O – PEC s.r.o.. V Solčanoch pôsobí firma SOLČANKA, ktorá vyrába zeleninové ochucovadlo bez chemických konzervantov a Ivan Minárik MÄSO - VÝROBA.
Medzi významné mikro a malé podniky vo výrobnej sfére v rámci územia patria: Cover 3S, s.r.o. (výroba pracovných odevov), Rudolf Gogora (výroba pracovných odevov a posteľnej bielizne), Martin Suja MS PLAST (výroba plastových okien), Miroslav Fodora INTER – STYLE (výroba sedacích súprav), SONNEX s.r.o. (výroba slnečných clôn a markíz), Vladimír Valent AGROPLAST (výroba PE fólií). ROTANEO s.r.o. (výroba výrobkov z technickej keramiky).

Terciárna sféra je tvorená 652 podnikateľmi podnikajúcimi v rôznych oblastiach, v prevažnej miere vo veľkoobchode a maloobchode. Svoje zastúpenie tu má i poskytovanie poradenstva, dopravy, stravovacích a iných služieb.

Na území regiónu sa nachádza 5 ubytovacích zariadení s celkovou kapacitou ubytovania pre 150 osôb (Chateau Appony v Oponiciach, Penzión Oponice, Reštaurácia a Penzión Altana Ludanice, Pizzeria a Penzión Romantik Ludanice, Reštaurácia a Penzión Rybárska bašta Solčany). Najväčším ubytovacím zariadením je hotel Chateau Appony v Oponiciach. Je to pôvodný renesančný kaštieľ šľachtického rodu Apponyiovcov, ktorý sa po nákladnej rekonštrukcii premenil na luxusný 4 hviezdičkový hotel so slávnou barokovou knižnicou tohto starobylého rodu. Hotel má celkovú kapacitu ubytovania 100 osôb. K dispozícii je reštaurácia a hotel poskytuje aj služby ako wellness, sauna, tenis, ale aj možnosti usporiadania kongresov či seminárov. Obnovený rozsiahli areál tzv. anglického parku poskytuje možnosti na relax nielen pre hotelových hostí.

Tvorba pracovných miest, zamestnanosť a nezamestnanosť

V rámci posudzovania ekonomickej „sily“ regiónov je dôležité zhodnotiť i reálnu zamestnanosť v rámci riešeného územia. Z hľadiska počtu podnikov podľa veľkostných kategórií majú viac ako 98 % zastúpenie mikro a malé podnikateľské subjekty do 19 zamestnancov (tabuľka č. A21). Naopak v regióne sa nenachádza žiadny veľký podnik. Z uvedenej analýzy vyplýva, že najviac pracovných miest je generovaných mikro a malými podnikmi, ktoré majú najväčší potenciál tvorby nových pracovných príležitostí.

Tabuľka č. A21: Právne subjekty podľa počtu zamestnancov v rokoch 2013 a 2014

Rok	Mikro a Malé (0-19 zamestnancov)	Stredné (20-249 zamestnancov)	Veľké (nad 250 zamestnancov)	Spolu
2013	1 080	15	0	1 095
2014	1 092	17	0	1 109

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre, 2015

Na základe sčítania obyvateľov v roku 2011 bolo v regióne 6 690 ekonomicky aktívnych obyvateľov, čo predstavuje 51,55 % z celkového počtu obyvateľov (tabuľka č. A22). Podiel pracujúcich z ekonomicky aktívnych osôb bol na úrovni 85,71 %, nezamestnaných na úrovni 13,79 %.

Tabuľka č. A22: Obyvateľstvo podľa ekonomickej aktivity k 21.5.2011

Ekonomická aktivita	**Počet**
Osoby ekonomicky aktívne spolu, z toho:	6 690
− pracujúci	5 423
− pracujúci dôchodcovia	149
− osoby na materskej dovolenke	77
− nezamestnaní	964
− vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch	77
Osoby na rodičovskej dovolenke	465
Nepracujúci dôchodcovia	3 028
Ostatní	251
Spolu obyvateľov	**12 997**

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

V tomto období najviac ekonomicky aktívnych obyvateľov pracovalo v priemyselnej výrobe – 28,56 % a vo veľkoobchode a maloobchode (11,05 %). Podiel ekonomicky aktívnych obyvateľov zamestnaných v stavebníctve predstavoval 7,82 %, vo verejnej správe a obrane, povinnom sociálnom zabezpečení 7,62 %. Vo sfére zdravotných a sociálnych služieb bolo zamestnaných 6,47 % obyvateľov, v oblasti vzdelávania pôsobilo 5,80 %. Zamestnanosť v primárnom sektore v roku 2011 dosiahla 6,59 %.

V porovnaní s rokom 2001, kedy za prácou odchádzalo 54,62 % ekonomicky aktívneho obyvateľstva, v roku 2011 je zaznamenaný výrazný nárast – celkovo za prácou odchádza takmer 81,54 % ekonomicky aktívneho obyvateľstva (tabuľka č. A23).

V rámci jednotlivých odvetví ekonomickej činnosti najviac za prácou dochádzali zamestnaní v priemyselnej výrobe (28,84 %), v obchodnej sfére (10,96 %), v stavebníctve (7,82 %) a v poľnohospodárstve (6,60%).

Tabuľka č. A23: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa dochádzky do zamestnania a odvetvia ekonomickej činnosti k 21.5.2011

Ekonomické činnosti	**Ekonomicky aktívne osoby**			
	muži	**ženy**	**spolu**	**z toho dochádza do zamestnania**
A - Poľnohospodárstvo, lesníctvo, rybolov	299	142	441	360
B - Ťažba a dobíjanie	7	4	11	5
C - Priemyselná výroba	1 078	839	1 917	1 573

Ekonomické činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
D - Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	31	12	43	36
E - Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	31	8	39	31
F - Stavebníctvo	455	68	523	412
G - Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	396	343	739	598
H - Doprava a skladovanie	332	108	440	388
I - Ubytovacie a stravovacie služby	109	104	213	176
J - Informácie a komunikácia	42	18	60	45
K - Finančné a poisťovacie činnosti	37	43	80	74
L - Činnosti v oblasti nehnuteľností	18	15	33	25
M - Odborné, vedecké a technické činnosti	90	64	154	126
N - Administratívne a podporné služby	80	44	124	95
O - Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	280	230	510	433
P - Vzdelávanie	110	278	388	325
Q - Zdravotníctvo a sociálna pomoc	97	336	433	383
R - Umenie, zábava a rekreácia	18	16	34	32
S - Ostatné činnosti	39	50	89	74
T - Činnosti domácností ako zamestnávateľov	1	1	2	2
Nezistené	264	153	417	262
Spolu	**3 814**	**2 876**	**6 690**	**5 455**

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Najvyšší počet ekonomicky aktívnych obyvateľov je vo vekových kategóriách 30 – 34 rokov, 35 – 39 rokov a v 25 – 29 rokov(tabuľka č. A23). Veková štruktúra ekonomicky aktívnych obyvateľov kopíruje súčasný demografický vývoj.

Tabuľka č. A24: Veková štruktúra ekonomicky aktívneho obyvateľstva k 21.5.2011

Veková kategória	Počet EA obyvateľov	Veková kategória	Počet EA obyvateľov
15 - 19	54	45 - 49	854
20 - 24	618	50 - 54	854
25 - 29	908	55 - 59	609
30 - 34	948	60 - 64	95
35 - 39	900	65+	30
40 - 44	820	**Spolu**	**6 990**

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Dopady hospodárskej krízy, ktoré sa prejavili od roku 2009, spôsobili v území ako i na celom Slovensku značný nárast počtu uchádzačov o zamestnanie. Najviac nezamestnaných obyvateľov regiónu bolo v rokoch 2012 a 2013; v posledných dvoch rokoch pozorujeme v tejto oblasti mierne klesajúci charakter (graf 9).

Tabuľka č. A25: Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v rokoch 2005 – 2014 k 31.12.

Rok	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Spolu	682	550	487	539	909	875	882	1 002	901	876
Ženy	319	276	250	269	399	362	365	416	384	389
Muži	363	274	237	270	510	513	517	586	517	487

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 2015

Graf 9 Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v rokoch 2005 – 2014

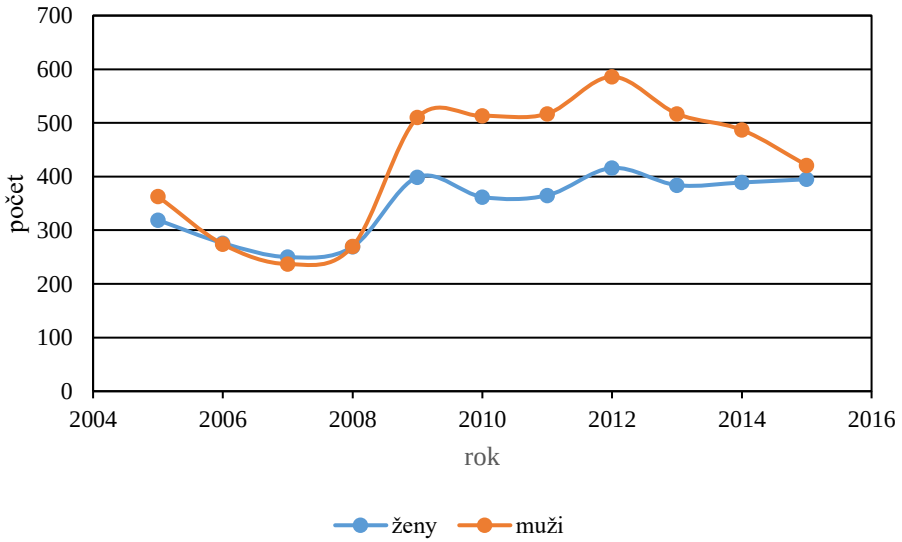

Celkovú ekonomickú situáciu dokresľuje miera evidovanej nezamestnanosti, ktorá sa na úrovni okresu Topoľčany od roku 2009 pohybuje nad 11 % (tabuľka č. A26).

Tabuľka č. A26: Vývoj nezamestnanosti v okrese Topoľčany

Rok	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Miera evidovanej nezamestna-nosti v %	12,65	10,13	7,75	6,56	7,01	11,32	11,00	11,61	12,8	12,41	11,08

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 2015

V rámci vnútorných indikátorov miery nezamestnanosti, ktorý vplýva na schopnosť nezamestnaných nájsť si kvalifikovanú prácu a tým i na ich dĺžku evidencie, je ukazovateľ

štruktúry uchádzačov o zamestnanie podľa dosiahnutého stupňa vzdelania. K 31.12.2014 mali najvyššie zastúpenie uchádzači o zamestnanie v kategórii stredné odborné vzdelanie (42 %), následne úplné stredné odborné vzdelanie (30,75 %) a s dosiahnutým základným vzdelaním (15,42 %).

V tejto oblasti môžeme sledovať výrazný posun v kontexte vyššej vzdelanostnej úrovne obyvateľstva – v porovnaní s rokom 2007, kedy najvyššie % tvorili uchádzači o zamestnanie v kategórii vyučení a s dosiahnutým základným vzdelaním, je problémom v súčasnosti zamestnanosť vzdelaných mladých ľudí. V roku 2007 percento uchádzačov o zamestnanie s vysokoškolským vzdelaním bolo na úrovni 3,6 %, v roku 2014 dosiahlo 8,24 %.

Podľa dĺžky evidencie najkritickejšou skupinou z pohľadu nezamestnanosti sú dlhodobo nezamestnaní – nad 25 a nad 48 mesiacov (tabuľka č. A27). Tieto uvedené skupiny potrebujú pri procese svojho začlenenia na trh práce efektívnu, komplexnú a dlhodobú asistenciu a to formou rôznych typov služieb a opatrení.

Tabuľka č. A27: Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa dĺžky evidencie

Rok	do 3 mes.	4-6 mes.	7-9 mes.	10-12 mes.	13-24 mes.	25-48 mes.	nad 48 mes.
2007	137	82	46	22	38	28	168
2008	186	101	47	24	39	34	134
2009	211	200	133	108	98	47	146
2010	174	173	74	71	127	103	193
2011	210	150	88	80	79	65	258
2012	167	171	125	77	209	165	88
2013	96	147	102	77	202	163	124
2014	128	156	108	52	134	173	125

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 2015

Z hľadiska vekových skupín uchádzačov o zamestnanie najväčší počet je vo vekovej kategórii nad 50 rokov a vo vekovej kategórii 20 – 24 rokov (tabuľka č. A28). Táto skutočnosť súvisí najmä so všeobecným trendom nedostatku pracovných miest, obzvlášť pre mladých ľudí.

Tabuľka č. A28: Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa veku

Rok	do 20 r.	20-24 r.	25-29 r.	30-34 r.	35-39 r.	40-44 r.	45-49 r.	nad 50 r.
2007	32	68	46	47	47	54	61	132
2008	36	92	62	58	53	65	53	120
2009	50	166	126	105	80	96	109	177
2010	51	155	119	92	70	83	110	195

2011	42	169	126	90	75	81	83	216
2012	38	166	139	127	99	102	93	238
2013	20	143	114	117	94	96	86	231
2014	37	142	112	96	101	71	87	230

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 2015

- ***Popis doteraz realizovaných aktivít v území***

Významným medzníkom v doterajšom rozvoji územia bol november 2009, kedy združenie podpísaním zmluvy o poskytnutí finančnej podpory na Implementáciu ISRÚ v celkovej výške 2 086 684 EUR začalo fungovať ako Miestna akčná skupina. V rámci 21 vyhlásených výziev bolo podporených 75 projektov v celkovej výške verejných zdrojov 1 893 554,23 EUR. Okrem toho združenie realizovalo dva projekty spolupráce v celkovej výške 119 953 EUR.

Na spolufinancovanie implementácie stratégie rozvoja územia LEADER PRV SR 2007 – 2013 združenie implementovalo finančné prostriedky v hodnote 35 868,52 EUR poskytnuté z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja v rokoch 2009 – 2013.

Okrem projektov, ktoré samospráva realizovala prostredníctvom prístupu LEADER, viaceré obce získali finančné prostriedky z Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 (viď časť 8. Projektového zámeru v rámci Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020), Regionálneho operačného programu a OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast.

Regionálny operačný program Opatrenie: 4.1. Regenerácia sídiel			
Obec Ludanice	Revitalizácia centrálnej Obecnej zóny – Ludanice	437 718,38 EUR	Rok 2012
Obec Preseľany	Revitalizácia a rozvoj obce – bezpečnejšie Preseľany	295 456 EUR	Rok 2009
Obec Solčany	Revitalizácia v obci Solčany	798 73,74 EUR	Rok 2010
Regionálny operačný program Opatrenie: 1.1 Infraštruktúra vzdelávania			
Obec Ludanice	Rekonštrukcia základnej školy a nadstavba materskej školy	692 760,14 EUR	Rok 2010
Obec Solčany	Rekonštrukcia a modernizácia základnej školy s materskou školou v Solčanoch	623 795,51 EUR	Rok 2009
Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast			
Obec Ludanice	Obnova verejného osvetlenia v obci Ludanice	236 610,69 EUR	Rok 2015

Obec Nitrianska Streda	Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia v obci Nitrianska Streda	142 823,48	EUR	Rok 2014
Obec Preseľany	Rekonštrukcia verejného osvetlenia v obci Preseľany	149 824,88	EUR	Rok 2013

Ďalšie aktivity, ktoré boli realizované v území smerovali do rozvoja poľnohospodárstva a cestovného ruchu.

Poľnohospodárske družstvo Ludanice získalo 656 584 EUR na investovanie do strojov pre rastlinnú a živočíšnu výrobu z PRV SR 2007 – 2013. Projekt „Obnova techniky pre rastlinnú a živočíšnu prvovýrobu“ realizovalo Poľnohospodárske družstvo „Ponitrie“ Preseľany, ktoré na tento projekt získalo 671 921,60 EUR v roku 2009 z PRV SR 2007 – 2013. Okrem toho v roku 2015 z tohto istého programu získalo 260 240 EUR na obstaranie kombajnu.

Poľnohospodárske družstvo Tribeč Nitrianska Streda realizovalo z PRV SR 2007 – 2013 tiež 2 projekty. Prvým bol v roku 2009 projekt „Rekonštrukcia teľatníka na výkrm HD a modernizácia technologických liniek v rastlinnej a živočíšnej výrobe v PD TRÍBEČ Nitrianska Streda“ v hodnote 1 416 315,30 EUR. V roku 2015 získali finančné prostriedky vo výške 128 000 EUR na modernizáciu strojového parku v rastlinnej výrobe.

V rámci cestovného ruchu finančný príspevok vo výške 3 104 540,53 EUR z Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast v roku 2009 získala spoločnosť I&P Slovakia, a.s. na realizáciu rekonštrukcie kaštieľa v Oponiciach. V obci Oponice sa tiež implementoval ďalší projekt zameraný na rozvoj vidieckeho cestovného ruchu, konkrétne Vysokoškolský poľnohospodársky podnik, SPU, s.r.o. v Kolíňanoch, závod Oponice v rámci opatrenia 3.1 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam zrealizoval projekt „Prestavba rodinného domu na penzión“, s kapacitou 16 ubytovacích miest v celkovej hodnote oprávnených výdavkov 353 000 EUR.

3.2. SWOT analýza

Tabuľka č. 2: SWOT analýza

Oblasť:	*Silné stránky*	*Slabé stránky*	*Príležitosti*	*Ohrozenia*
Demo-grafická situácia	- Stabilizovaný demografický vývoj - Pozitívny vývoj počtu prisťahovaných obyvateľov - Vysoký podiel produktívneho obyvateľstva - Nárast počtu vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov	- Nízka miera natality - Vysoký podiel obyvateľov s ukončeným základným vzdelaním (17,87%) a stredoškolským vzdelaním bez maturity (30,5%)	- Vytvoriť podmienky pre zvýšenie informovanosti a vzdelávania - Budovanie vnútorných kapacít pre lepšie manažovanie rozvoja územia	- Vzdelanostná úroveň obyvateľstva - Nezáujem obyvateľov o veci verejné
Infra-štruktúra a miestne služby	- Dobré dopravné spojenie (cestná sieť a železničná trasa) - Zavedená plynofikácia, vodovodná sieť, sčasti vybudovaná kanalizačná sieť - Vybudovaná sieť základných a materských škôl - Realizácia separovaného zberu - Zariadenia pre kultúrne a športové vyžitie - Zrekonštruované objekty základných a materských škôl - Vysoká kvalita výchovno-vzdelávacieho procesu – zapájanie sa do projektov - Poskytované sociálne služby a sociálna pomoc	- Nadmerné zaťaženie územia nákladnou a osobnou dopravou Nedobudovaná technická infraštruktúra (kanalizácia) - Nevybudovaný systém odvádzania dažďových vôd - Zlý technický stav: chodníkov, autobusových zastávok - Absencia verejných parkovísk - Neudržiavané a absencia verejných priestranstiev - Absencia cyklotrás spájajúcich obce navzájom a s mestom Topoľčany - Chýbajúca infraštruktúra cestovného ruchu (vyhliadkové veže, odpočinkové miesta,	- Zlepšenie dopravnej dostupnosti (výstavba rýchlostnej cesty R8) - Dobudovanie technickej infraštruktúry - Dobudovanie kanalizácie v rámci projektu „ČOV – Sever“ - Vybudovanie kanalizácie v ostatných obciach regiónu - Dobudovanie a rekonštrukcia systému odvádzania dažďových vôd - Výstavba a rekonštrukcia parkovísk, autobusových zastávok, chodníkov - Úprava a tvorba verejných priestranstiev - Vybudovanie cyklotrás vrátane doplnkovej cyklistickej infraštruktúry	- Zníženie atraktivity regiónu - Stagnácia územia z hľadiska dopravnej dostupnosti - Nedostatok finančných zdrojov na realizáciu rozvojových zámerov - Nevysporia-danie vlastníckych vzťahov

Oblasť:	*Silné stránky*	*Slabé stránky*	*Príležitosti*	*Ohrozenia*
	- Poskytovanie služieb 5 sociálnymi zariadeniami - Poskytovanie zdravotnej starostlivosti a fungovanie lekární priamo v 4 obciach - Vybudované nájomné byty v 5 obciach - Dobrá štruktúra kategorizácie bytov - Dobré vybavenie domácností (počítač, telefón, internet) - Realizovaný projekt Registra obnovenej evidencie pozemkov v celom území	prístrešky, stojany na bicykle a pod.) - Nevyhovujúci stav obecných budov a objektov (domy smútku, amfiteátre) - Nevyužívané objekty vo vlastníctve obcí - Nedostatok viacúčelových športovísk, detských ihrísk - Nevyhovujúci stav zariadení sociálnych služieb - Nevyhovujúci stav školských budov a objektov vrátame materiálno-technického vybavenia - Nízka miera usporiadania vlastníckych vzťahov	- Vybudovanie doplnkovej infraštruktúry cestovného ruchu (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle, výstavba vyhliadkových veží a pod.) - Obnova domov smútku, amfiteátrov - Rekonštrukcie nevyužívaných objektov pre spolkovú / komunitnú činnosť - Výstavba a rekonštrukcia športovísk a detských ihrísk - Rekonštrukcia a modernizácia existujúcich zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb vrátane materiálno-technického vybavenia - Vybudovanie a modernizácia školských budov a objektov, odborných učební, laboratórií, jazykových učební ZŠ - Realizácia projektu pozemkových úprav - Výstavba bytov pre obyvateľov	
Kultúrne, historické a prírodné zdroje	- Bohatá história územia spojená s významnými šľachtickými rodmi - Významné a zaujímavé kultúrno-historické pamiatky	- Nevyužitý potenciál kultúrno-historických zdrojov - Nedostatok zdrojov pre aktivity spoločenských organizácií	- Zvýšenie propagácie a prezentácie územia	-

Oblasť:	*Silné stránky*	*Slabé stránky*	*Príležitosti*	*Ohrozenia*
	- Významné archeologické náleziská - Zachovávanie folklórnych tradícií a zvykov - Výrazné zastúpenie fungujúcich spoločenských organizácií - Organizácia kvalitných kultúrno-spoločenských podujatí - Vhodné prírodné a klimatické podmienky - Vysoký produkčný potenciál ornej pôdy - Viac ako 30% lesných pozemkov - Zastúpenie viníc a ovocných sadov - Rieka Nitra a jej prítoky, mŕtve ramená a vodné nádrže - Kvalitné zdroje pitnej vody - CHKO Ponitrie a maloplošné chránené územia - NATURA 2000 - Chránené vtáčie územie Tribeč, územie európskeho významu Hôrky - Biotopy európskeho významu - Nerastné suroviny – stavebné a tehliarske suroviny	- Nedostatok kultúrnych a športových podujatí - Nízka miera propagácie územia - Nevyužitý prírodný potenciál - Znečistená rieka Nitra a vodné nádrže - Nelegálne skládky odpadov	- Využitie kultúrno-historických zdrojov pre budovanie identity územia - Realizácia projektov podporujúcich rozvoj spoločenských organizácií - Využitie potenciálu územia pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu	
Dostupné finančné zdroje,	- Nárast hodnoty majetku obcí 5-násobne	- Nedostatok finančných zdrojov na investície v rozpočtoch obcí	- Čerpanie zdrojov z fondov EÚ, národných a regionálnych zdrojov	- Nedostatok finančných zdrojov na

Oblasť:	*Silné stránky*	*Slabé stránky*	*Príležitosti*	*Ohrozenia*
rozpočty a majetok obcí	- Skúsenosti s implementáciou projektov z fondov EÚ	- Nedostatočné odborné kapacity v samospráve	- Vzdelávanie samosprávy v oblasti prípravy a implementácie rozvojových zámerov	realizáciu rozvojových zámerov - Zmena legislatívy
Ekono-mické zdroje	- Pozitívny vývoj počtu podnikateľských subjektov - Priaznivá štruktúra podnikateľského sektora (37 % podiel sekundárneho sektora) - Silné poľnohospodárske podniky - Priaznivá miera diverzifikácie ekonomických činností - Vybudované ubytovacie kapacity - Sortiment poskytovaných služieb - stravovanie, maloobchod - Pracovné príležitosti v blízkych mestách	- Poľnohospodárske podniky zamerané na konvenčné poľnohospodárstvo - Nízke zastúpenie podnikateľských subjektov zaoberajúcich sa spracovaním poľnohospodárskych produktov - Málo súkromne hospodáriacich roľníkov - Vysoké zastúpenie podnikateľských subjektov negenerujúcich pracovné miesta - Málo pracovných príležitostí priamo v území pre kvalifikovanú pracovnú silu - Nízke zastúpenie obchodnej siete a absencia služieb v menších obciach - Vysoká dochádzka za prácou (81 %) - Vysoká miera nezamestnanosti - Vysoký podiel nezamestnaných mladých ľudí	- Investície do zvýšenia produkcie alebo jej kvality v živočíšnej výrobe a špeciálnej rastlinnej výrobe - Investície do spracovania poľnohospodárskych produktov - Podpora podnikania súkromne hospodáriacich roľníkov - Tvorba pracovných príležitostí - Rozvoj zakladania nových mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev - Podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev - Dobudovanie obchodnej siete a rozšírenie služieb	- Nedostatok vhodných podmienok pre rozvoj podnikateľské ho sektora - Nedostatok zdrojov na realizáciu dlhodobých a komplexnýc h rozvojových zámerov - Budovanie veľkých priemyselných parkov v blízkych mestách - Zmena legislatívy

3.3. Identifikácia potrieb

Kľúčové problémy	*Slabé stránky*	*Príležitosti*
- Nevybudovaná resp. nevyhovujúci technický stav základnej infraštruktúry	- Nedobudovaná technická infraštruktúra (kanalizácia) - Nevybudovaný systém odvádzania dažďových vôd - Zlý technický stav: chodníkov, autobusových zastávok - Absencia verejných parkovísk - Neudržiavané a absencia verejných priestranstiev - Absencia cyklotrás spájajúcich obce navzájom a s mestom Topoľčany	- Dobudovanie technickej infraštruktúry - Dobudovanie kanalizácie v rámci projektu „ČOV – Sever“ - Vybudovanie kanalizácie v ostatných obciach regiónu - Dobudovanie a rekonštrukcia systému odvádzania dažďových vôd - Výstavba a rekonštrukcia parkovísk, autobusových zastávok, chodníkov, - Úprava a tvorba verejných priestranstiev - Vybudovanie cyklotrás vrátane doplnkovej cyklistickej infraštruktúry
- Nízka kvalita poskytovaných verejných služieb	- Nevyhovujúci stav obecných budov a objektov (domy smútku, amfiteátre) - Nevyužívané objekty vo vlastníctve obcí - Nedostatok viacúčelových športovísk, detských ihrísk - Nevyhovujúci stav zariadení sociálnych služieb - Nevyhovujúci stav školských budov a objektov vrátame materiálno-technického vybavenia	- Obnova domov smútku, amfiteátrov - Rekonštrukcie nevyužívaných objektov pre spolkovú / komunitnú činnosť - Výstavba a rekonštrukcia športovísk a detských ihrísk - Rekonštrukcia a modernizácia existujúcich zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb vrátane materiálno-technického vybavenia - Vybudovanie a modernizácia školských budov a objektov, odborných učební, laboratórií, jazykových učební ZŠ
- Nízka konkurencie-schopnosť v oblasti poľnohospodárstva a spracovania poľnohospodárskych produktov	- Poľnohospodárske podniky zamerané na konvenčné poľnohospodárstvo - Nízke zastúpenie podnikateľských subjektov zaoberajúcich sa spracovaním	- Investície do zvýšenia produkcie alebo jej kvality v živočíšnej výrobe a špeciálnej rastlinnej výrobe

	poľnohospodárskych produktov - Málo súkromne hospodáriacich roľníkov	- Investície do spracovania poľnohospodárskych produktov - Podpora podnikania súkromne hospodáriacich roľníkov
- Nedostatok mikro a malých podnikov v sektore výroby a služieb a pracovných príležitostí priamo v území	- Vysoké zastúpenie podnikateľských subjektov negenerujúcich pracovné miesta - Málo pracovných príležitostí priamo v území pre kvalifikovanú pracovnú silu - Nízke zastúpenie obchodnej siete a absencia služieb v menších obciach - Vysoká dochádzka za prácou (81 %) - Vysoká miera nezamestnanosti - Vysoký podiel nezamestnaných mladých ľudí	- Tvorba pracovných príležitostí - Rozvoj zakladania nových mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev - Podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev - Dobudovanie obchodnej siete a rozšírenie služieb
- Absencia infraštruktúry cestovného ruchu	- Chýbajúca infraštruktúra cestovného ruchu (vyhliadkové veže, odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.)	- Vybudovanie doplnkovej infraštruktúry cestovného ruchu (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle, výstavba vyhliadkových veží a pod.) - Využitie potenciálu územia pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu
- Nízka úroveň propagácie a prezentácie územia	- Nevyužitý potenciál kultúrno-historických zdrojov - Nedostatok zdrojov pre aktivity spoločenských organizácií - Nedostatok kultúrnych a športových podujatí	- Zvýšenie propagácie a prezentácie územia - Využitie kultúrno-historických zdrojov pre budovanie identity územia - Realizácia projektov podporujúcich rozvoj spoločenských organizácií

Identifikácia kľúčových potrieb regiónu bola stanovená na základe výsledkov analýzy zdrojov územia a SWOT analýzy. Identifikované potreby sú jasne previazané s identifikovanými potrebami v slabých stránkach a možnými príležitosťami rozvoja.

Identifikácia potrieb sa uskutočnila na pracovnom stretnutí dňa 13.08.2015 v Solčanoch, kde boli identifikované tieto kľúčové problémy, ktoré boli zoradené do poradia podľa dôležitosti:

1. Nevybudovaná, resp. nevyhovujúci technický stav základnej infraštruktúry
2. Nízka kvalita poskytovaných verejných služieb
3. Nízka konkurencieschopnosť v oblasti poľnohospodárstva a spracovania poľnohospodárskych produktov
4. Nedostatok mikro a malých podnikov v sektore výroby a služieb a pracovných príležitostí priamo v území
5. Absencia infraštruktúry cestovného ruchu
6. Nízka úroveň propagácie a prezentácie územia

Na základe kľúčových problémov boli stanovené riešené potreby, ktoré sú zoradené z pohľadu dôležitosti pre stratégiu CLLD:

Potreba č.1: Skvalitnenie a rozvoj základnej infraštruktúry s dôrazom na udržateľné životné prostredie
Potreba č.2: Zvýšiť kvalitu poskytovaných verejných služieb
Potreba č.3: Zvýšiť konkurencieschopnosť poľnohospodárskych a spracovateľských podnikov
Potreba č.4: Posilnenie mikro a malých podnikov v oblasti výroby a služieb s dôrazom na tvorbu pracovných miest
Potreba č.5: Rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a prezentácie územia

Prioritizácia stanovených potrieb vychádza zo stupňa dôležitosti riešenia pre rozvoj územia, pričom ako „naj" prioritné je riešenie potreby č.1 Skvalitnenie a rozvoj základnej infraštruktúry s dôrazom na udržateľné životné prostredie z dôvodu nedobudovanej technickej infraštruktúry a jej nevyhovujúceho súčasného stavu.
Ako druhú v poradí je nevyhnutné riešiť potrebu č.2: Zvýšiť kvalitu poskytovaných verejných služieb z dôvodu nízkej kvality týchto poskytovaných služieb.
Riešenie potreby č.3 Zvýšiť konkurencieschopnosť poľnohospodárskych a spracovateľských podnikov je nevyhnutné na základe nízkej konkurencieschopnosti týchto podnikov v oblasti poľnohospodárstva a spracovania poľnohospodárskych produktov.

Štvrtá v poradí - potreba č.4: Posilnenie mikro a malých podnikov v oblasti výroby a služieb s dôrazom na tvorbu pracovných miest reflektuje na nedostatok mikro a malých podnikov v sektore výroby a služieb a pracovných miest priamo v území.

V poradí piatou, rovnako dôležitou potrebou je „Rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a prezentácie územia“ z dôvodu absencie infraštruktúry cestovného ruchu a nízkej úrovne propagácie a prezentácie územia.

4. Strategický rámec

4.1. Definovanie vízie a strategického cieľa

V prvom rade pri príprave a spracovaní strategického rámca CLLD bol uplatnený prístup ***„zdola nahor“,*** čo znamenalo umožnenie širokému spektru obyvateľov (cez rôzne nástroje a metódy) vyjadriť svoje názory a potreby, dalo možnosť aktívnym obyvateľom priamo sa zapojiť do spoločného rozhodovania o budúcnosti a rozvoji územia. V súvislosti s vyššie uvedeným, bol kladený dôraz na rešpektovanie názorov na riešenie miestnych problémov od podnikateľskej sféry a spoločenských organizácií fungujúcich na území regiónu. Prínos v tomto smere spočíva v kontinuálnej spolupráci a partnerstve všetkých troch sektorov pri riešení problémov územia a tým lepšieho využitia existujúcich verejných i súkromných zdrojov, ktoré sú k dispozícii.
Výrazným pozitívom pri spracovaní stratégie CLLD bolo „nazeranie sa“ na prioritné využitie miestnych zdrojov – prírodných, materiálnych, ľudských ale i finančných pre tvorbu pridanej hodnoty v území; v prípade územia regiónu ide konkrétne o vyššiu úroveň v sektore poľnohospodárstva a vidieckeho cestovného ruchu. V aspekte spracovania stratégie CLLD nemenej dôležitým prvkom bola spolupráca rôznych aktérov z územia a vybudovanie partnerstva medzi inštitúciami z rôznych sektorov (samospráva, podnikateľský sektor a neziskový sektor).
Vízia a strategický cieľ stratégie CLLD bola zadefinovaná na stretnutí členov partnerstva v októbri 2015.

Vízia do roku 2025
Územie Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ je atraktívnym miestom, ktoré disponuje ponukou oddychu a relaxu v krásnom prostredí pohoria Tríbeč a v zákutiach rieky Nitry.
Vhodné podmienky pre rozvoj podnikania poskytujú dostatok pracovných príležitostí pre obyvateľov regiónu a vybudovaná infraštruktúra s kvalitnými poskytovanými službami dáva široké možnosti pre hospodársky rast regiónu. Využitie potenciálu bohatej histórie a kultúrneho dedičstva otvára príležitosti pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu.

Strategickým cieľom stratégie CLLD je Zvýšenie atraktivity a prosperity územia Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ prostredníctvom rozvoja základnej infraštruktúry s dôrazom na udržateľné životné prostredie, kvality verejných služieb, konkurencieschopnosti podnikateľského sektora a rozvojom vidieckeho cestovného ruchu.

4.2. Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení

Grafické znázornenie strategického rámca

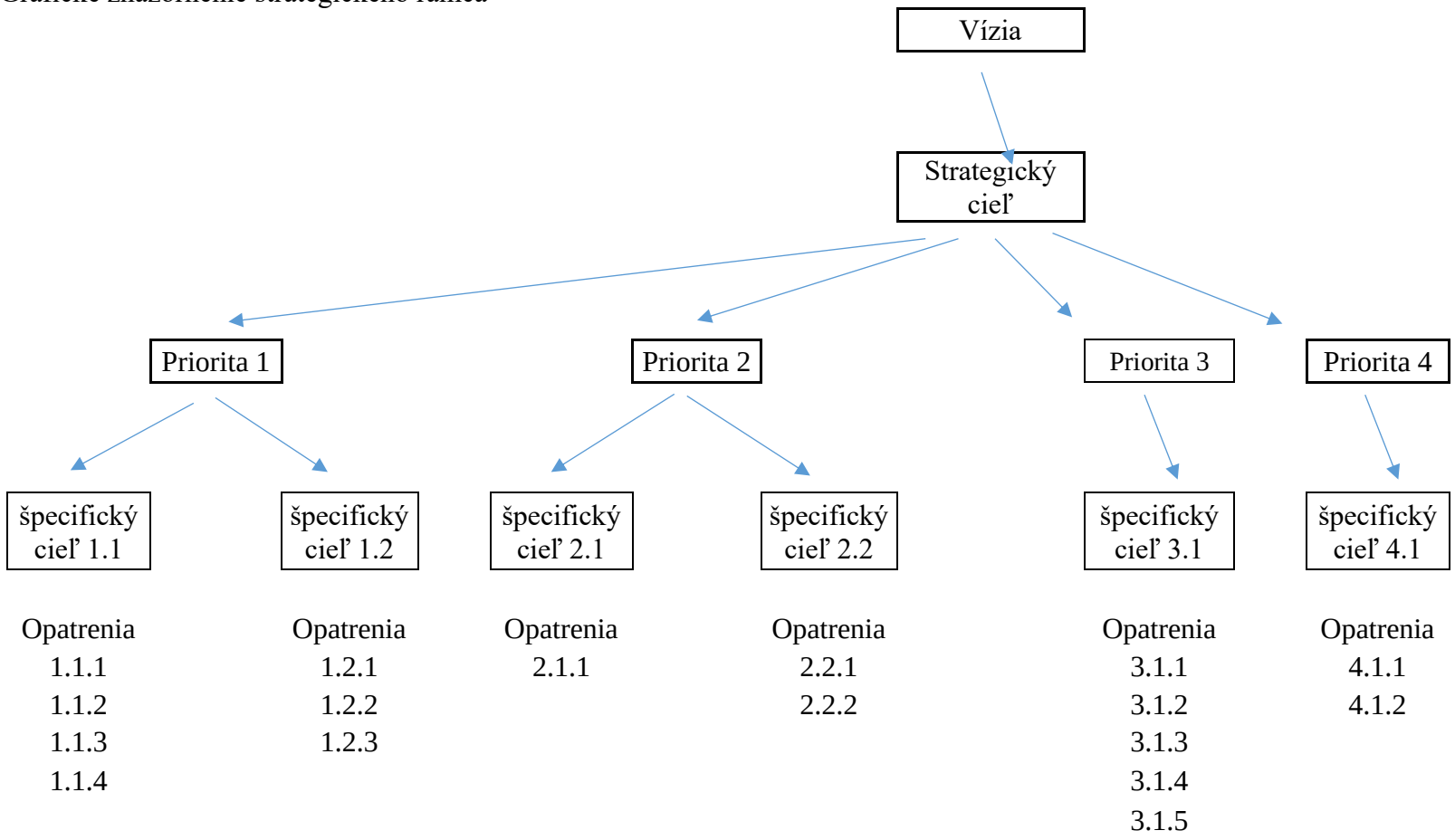

Strategický cieľ: Zvýšenie atraktivity a prosperity územia Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ prostredníctvom rozvoja základnej infraštruktúry s dôrazom na udržateľné životné prostredie, kvality verejných služieb, konkurencieschopnosti podnikateľského sektora a rozvojom vidieckeho cestovného ruchu.

Priorita 1 – Základná infraštruktúra

Špecifický cieľ 1.1: Skvalitnenie a rozvoj základnej infraštruktúry s dôrazom na udržateľné životné prostredie

Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP: *6B – Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach / 5.1.2 - Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach*

Opatrenia PRV:

1.1.1 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie (kód 7.2)

Opatrenia IROP:

1.1.2 Rozvoj základnej infraštruktúry – dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel

Iné opatrenia:

1.1.3 Zlepšenie odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd (OP KŽP, Kohézny fond)

1.1.4 Ochrana a využívanie vôd (Environmentálny fond)

Špecifický cieľ 1.2: Zvýšiť kvalitu poskytovaných verejných služieb

Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP: *6B – Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach / 5.1.2 - Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach*

Opatrenia PRV:

1.2.1 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry (kód 7.4)

Opatrenia IROP:

1.2.2 Rozvoj základnej infraštruktúry – sociálne služby a komunitné služby

1.2.3 Rozvoj základnej infraštruktúry – infraštruktúra vzdelávania

Priorita 2 – Podpora rozvoja podnikania

Špecifický cieľ 2.1: Zvýšiť konkurencieschopnosť poľnohospodárskych a spracovateľských podnikov

Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP: *2A – zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie; 3A – Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín a organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií*

Opatrenia PRV:

2.1.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov (kód 4.1)

Špecifický cieľ 2.2: Posilnenie mikro a malých podnikov v oblasti výroby a služieb s dôrazom na tvorbu pracovných miest

Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP: *5.1.1 - Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií*

Opatrenia IROP:

2.2.1 Zakladanie nových mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev

2.2.2 Podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev

Priorita 3 – Prírodné a kultúrne dedičstvo

Špecifický cieľ 3.1: Rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a prezentácie územia

Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP: *6B – Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach*

Opatrenia PRV:

3.1.1 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie (kód 7.5)

3.1.2 Príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny (kód 19.3)

Iné opatrenia:

3.1.3 Poskytovanie dotácií z rozpočtu NSK na podporu rozvoja cestovného ruchu

3.1.4 Nástroj 1 LEADER NSK

3.1.5 Poskytovanie dotácií z rozpočtu NSK na podporu kultúry a športu

Priorita 4 – Efektívna činnosť MAS

Špecifický cieľ 4.1: Zabezpečenie efektívneho riadenia uskutočňovania stratégie CLLD

Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP: *6B – Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach / 5.1.1 - Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni* podporou podnikania a inovácií

Opatrenia PRV:

4.1.1 Animácia MAS (kód 19.4)

Opatrenia IROP:

4.1.2 Chod MAS

4.3. Súhrn strategického rámca

Tabuľka č. 3: Súhrnný prehľad strategického rámca

<table>
<tr><td colspan="3">Vízia</td></tr>
<tr><td colspan="3">Územie Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ je atraktívnym miestom, ktoré disponuje ponukou oddychu a relaxu v krásnom prostredí pohoria Tríbeč a v zákutiach rieky Nitry. Vhodné podmienky pre rozvoj podnikania poskytujú dostatok pracovných príležitostí pre obyvateľov regiónu a vybudovaná infraštruktúra s kvalitnými poskytovanými službami dáva široké možnosti pre hospodársky rast regiónu. Využitie potenciálu bohatej histórie a kultúrneho dedičstva otvára príležitosti pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Strategický cieľ</td></tr>
<tr><td colspan="3">Zvýšenie atraktivity a prosperity územia Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ prostredníctvom rozvoja základnej infraštruktúry s dôrazom na udržateľné životné prostredie, kvality verejných služieb, konkurencieschopnosti podnikateľského sektora a rozvojom vidieckeho cestovného ruchu.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Priorita 1:
Základná infraštruktúra</td></tr>
<tr><td colspan="3">Špecifický cieľ 1.1: Skvalitnenie a rozvoj základnej infraštruktúry s dôrazom na udržateľné životné prostredie</td></tr>
<tr><td>Opatrenia PRV:
1.1.1 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania</td><td>Opatrenia IROP:
1.1.2 Rozvoj základnej infraštruktúry – dopravné</td><td>Iné opatrenia:
1.1.3 Zlepšenie odvádzania a čistenia komunálnych</td></tr>
</table>

alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie (kód 7.2)	prepojenie a dostupnosť sídiel	odpadových vôd (OP KŽP, Kohézny fond) **1.1.4** Ochrana a využívanie vôd (Environmentálny fond)
Špecifický cieľ 1.2: Zvýšiť kvalitu poskytovaných verejných služieb		
Opatrenia PRV: **1.2.1** Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry (kód 7.4)	Opatrenia IROP: **1.2.2** Rozvoj základnej infraštruktúry – sociálne služby a komunitné služby **1.2.3** Rozvoj základnej infraštruktúry – infraštruktúra vzdelávania	
Priorita 2: Podpora rozvoja podnikania		
Špecifický cieľ 2.1: Zvýšiť konkurencieschopnosť poľnohospodárskych a spracovateľských podnikov		
Opatrenia PRV: **2.1.1** Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov (kód 4.1)	Opatrenia IROP:	Iné opatrenia:
Špecifický cieľ 2.2: Posilnenie mikro a malých podnikov v oblasti výroby a služieb s dôrazom na tvorbu pracovných miest		
Opatrenia PRV:	Opatrenia IROP: **2.2.1** Zakladanie nových mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev **2.2.2** Podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev	
Priorita 3: Prírodné a kultúrne dedičstvo		
Špecifický cieľ 3.1: Rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a prezentácie územia		

Opatrenia PRV: **3.1.1** Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie (kód 7.5) **3.1.2** Príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny (kód 19.3)	Opatrenia IROP:	Iné opatrenia: **3.1.3** Poskytovanie dotácií z rozpočtu NSK na podporu rozvoja cestovného ruchu **3.1.4** Nástroj 1 LEADER NSK **3.1.5** Poskytovanie dotácií z rozpočtu NSK na podporu kultúry a športu
Priorita 4: **Efektívna činnosť MAS**		
Špecifický cieľ 4.1: Zabezpečenie efektívneho riadenia uskutočňovania stratégie CLLD		
Opatrenia PRV: **4.1.1** Animácia MAS (kód 19.4)	Opatrenia IROP: **4.1.2** Chod MAS	Iné opatrenia:

4.4. Integrované znaky stratégie CLLD

Stratégia CLLD MR SVORNOSŤ obsahuje nasledovné integrované znaky:

- prierezové zapojenie všetkých relevantných partnerov do strategického plánovania (princíp partnerstva),
- dosahovanie vyššej kvality strategického plánovania a riadenia,
- plánovanie a realizácia obsahovo prepojených a vzájomne previazaných jednotlivých rozvojových cieľov a opatrení,
- zmysluplná nadväznosť a synergické efekty jednotlivých opatrení a v rámci nich definovaných činností,
- viacsektorovosť – spojenie rozvoja poľnohospodárstva, podnikania, vidieckeho cestovného ruchu s rozvojom základnej infraštruktúry a verejných služieb,
- nové možnosti efektívnejšieho investovania finančných prostriedkov v rozvoji územia,
- multiplikačný efekt, ktorý mobilizuje ako verejné, tak súkromné zdroje, a prispieva k prehĺbeniu horizontálnej aj vertikálnej spolupráce medzi subjektmi verejnej správy navzájom i medzi subjektmi verejnej správy, podnikateľským a neziskovým sektorom i ďalšími partnermi vrátane verejnosti,
- intervencia infraštruktúrnych potrieb s dôrazom na udržateľné životné prostredie,
- prepojenosť územia s mestom s cieľom zabezpečiť odbyt poľnohospodárskych produktov,

- stanovenie doplnkových opatrení financovaných z iných zdrojov k dosiahnutiu strategického a špecifických cieľov.

4.5. Inovatívne znaky stratégie CLLD

Stratégia CLLD MR SVORNOSŤ obsahuje nasledovné integrované znaky:

- zmeny v oblasti riešenia miestnych potrieb uplatnením „nových spôsobov“ v procese prípravy a spracovania stratégie rozvoja územia vedeného komunitou - rozhodovanie v území o všetkých aspektoch politiky rozvoja s účasťou zástupcov rôznych sektorov prinieslo v praxi výrazné posuny a pozitíva, ktoré sa premietli do implementácie ďalších aktivít MAS,
- aplikácia prístupu „zdola nahor“, ktorý znamenal umožnenie verejnosti vyjadriť svoje názory a potreby a dal možnosť aktívnym občanom priamo sa zapojiť do rozhodovania o budúcnosti rozvoja územia. Prioritné „nazeranie sa“ na využitie miestnych zdrojov v širšom kontexte znamenalo vytvorenie podmienok pre tvorbu pridanej hodnoty a ich využitia na zvýšenie rastu a ekonomickej prosperity regiónu,
- uplatnenie originality a inšpiratívnych nápadov,
- sieťovanie a vzájomná výmena skúseností, ktoré podporia prístup k novým formám spolupráce a prenosu know-how na národnej a medzinárodnej úrovni,
- mix endogénnych a exogénnych nástrojov - nové kombinácie založené na lokálnych tradíciách a globálnych trendoch,
- kombinácia miestneho know-how s vonkajšími, dobre zavedenými vedomosťami, tzv. „mäkké“ ako aj „tvrdé zdroje“, prispôsobenie technológií a služieb špecifickým potrebám územia,
- nové výrobky a služby, nové metódy na ich výrobu a dodávku (inovácie, ktoré v sebe spájajú prístup nového prevedenia a použitých technológií),
- akcie na propagáciu miestnych zdrojov novými spôsobmi,
- akcie, ktoré novým spôsobom reagujú na slabé stránky regiónu a vytvárajú nový produkt a nové formy postupov (kombinácia rôznych činností),

Investovanie do ľudského kapitálu a skúseností sa priamo premietne do možností rastu zamestnanosti; zvyšovaním kvality výrobkov (v území je značný potenciál na vývoj vysoko kvalitných poľnohospodárskych a spracovaných produktov) sa výrazne rozšíria možnosti a príležitosti pre malé i väčšie firmy - *príspevok k naplneniu špecifického cieľa stratégie CLLD*

2.1 Zvýšiť konkurencieschopnosť poľnohospodárskych a spracovateľských podnikov: Opatrenie 2.1.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov (PRV, kód 4.1),

- *príspevok k naplneniu špecifického cieľa stratégie CLLD 2.2 Posilnenie mikro a malých podnikov v oblasti výroby a služieb s dôrazom na tvorbu pracovných miest:* Opatrenie 2.2.1 Zakladanie nových mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev (IROP) a Opatrenie 2.2.2 Podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev (IROP) a náležitej propagácii a prezentácii územia.

Celkovo uplatnenie inovácií bude smerovať k vytváraniu „konkurenčnej výhody celého územia, k vyššej pridanej hodnote, a tým k flexibilnejšej ekonomike“.

5. Implementačný rámec

5.1. Popis riadiaceho a implementačného procesu

5.1.1. Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS

Štruktúra a organizácia verejno – súkromného partnerstva Združenie mikroregiónu SVORNOSŤ je presne špecifikovaná **v stanovách** a ďalej **v schéme organizačnej štruktúry**. V zmysle stanov Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ v článku V. orgánmi združenia sú:

a) členská schôdza
b) predsedníctvo
c) predseda
d) revízna komisia
e) výberová komisia
f) monitorovací výbor

Združenie má zriadenú kanceláriu, na čele ktorej je manažér v trvalom pracovnom pomere, ktorý má 16 ročnú prax v oblasti projektového manažmentu – profesijný životopis priložený v povinných prílohách. Účtovnícke služby sú zabezpečené dodávateľsky. Požiadavky na administratívneho pracovníka a účtovníka sú uvedené nižšie.

Pracovná pozícia	Vzdelanie, prax a skúsenosti
administratívny pracovník	• Ukončené minimálne stredoškolské vzdelanie s maturitou • Počítačové znalosti (MS Office, internet) • Organizačné a komunikačné schopnosti • Prax v administratíve • Skúsenosti v oblasti rozvoja vidieka alebo regionálneho rozvoja výhodou
účtovník	• Ekonomické vzdelanie (Ukončené minimálne stredoškolské vzdelanie s maturitou) • Počítačové znalosti (MS Office, internet) • Prax v účtovníctve neziskových organizácií

Úlohy a zodpovednosť jednotlivých orgánov, subjektov a organizačných zložiek

1. Členská schôdza ako najvyšší orgán Združenia tvorený členmi Združenia, pričom pomer hlasovacích práv každej záujmovej skupiny nesmie byť vyšší ako 49%, má tieto úlohy a zodpovednosť:

a) schvaľuje stanovy, interné riadiace dokumenty, ich zmeny a doplnky,
b) schvaľuje plán činnosti a výročnú správu,
c) schvaľuje rozpočet a správu o hospodárení,
d) volí a odvoláva členov výkonného orgánu a kontrolný orgán,
e) schvaľuje prijatie nových členov,
f) schvaľuje stratégiu miestneho rozvoja vedeného komunitou (stratégia CLLD) a jej aktualizáciu,
g) vykonáva úlohy a činnosti v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení,
h) rozhoduje o zániku združenia zlúčením s iným občianskym združením alebo dobrovoľným rozpustením.

2. Predsedníctvo ako výkonný orgán v zmysle základných a interných dokumentov:
   a) riadi činnosť Združenia v období medzi zasadnutiami najvyššieho orgánu,
   b) volí spomedzi seba a odvoláva predsedu a podpredsedu,
   c) zvoláva a obsahovo pripravuje rokovanie najvyššieho orgánu a pripravuje základné materiály na tieto rokovania,
   d) zodpovedá za vypracovanie a implementáciu stratégie CLLD a jej aktualizáciu,
   e) zriadi výberovú komisiu MAS,
   f) zriadi monitorovací výbor MAS,
   g) menuje manažéra Združenia,
   h) vymenúva a odvoláva členov monitorovacieho výboru,
   i) volí a odvoláva členov výberovej komisie MAS a schvaľuje jej štatút,
   j) vykonáva úlohy a činnosti v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení.

   Predsedníctvo zriadi svoju Kanceláriu na zabezpečenie spravovania verejných prostriedkov ako aj manažovanie činnosti Združenia a realizáciu úloh združenia. Na čele Kancelárie je manažér Združenia menovaný Predsedníctvom. Administratívu a realizáciu úloh Združenia zabezpečuje manažér Združenia a ostatní zamestnanci Združenia, ktorí môžu byť členmi len najvyššieho orgánu.
3. Predseda je štatutárnym orgánom Združenia, zastupuje Združenie navonok a koná v jeho mene. Zjednocuje a koordinuje činnosť orgánov Združenia. Predseda vykonáva úlohy a činnosti v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení.
4. Revízna komisia ako kontrolný orgán Združenia:
   a) kontroluje hospodárenie Združenia, upozorňuje orgány na nedostatky a navrhuje opatrenia na ich odstránenie,

b) kontroluje aj dodržiavanie stanov a vnútorných predpisov,
c) členstvo v revíznej komisii je nezlučiteľné s členstvom v orgánoch združenia, okrem členstva v najvyššom orgáne,
d) členovia revíznej komisie majú právo zúčastňovať sa zasadnutí Predsedníctva.

5. Výberová komisia sa zriaďuje v prípade schválenia stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou (ďalej len „stratégia CLLD“) a udelenia štatútu MAS a má tieto úlohy a zodpovednosť:
   a) s cieľom naplnenia podmienok v zmysle čl. 34 ods. 3, písm. c) a f) všeobecného nariadenia v rámci PRV SR 2014 – 2020 a v rámci IROP vykonáva úlohy a činnosti v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení.
   b) v rámci IROP je menovaná iba v prípade rovnakého počtu bodov predmetnej výzvy.
6. Monitorovací výbor sa zriaďuje v prípade schválenia stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou (ďalej len „stratégia CLLD“) a má tieto úlohy a zodpovednosť:
   a) monitorovací výbor MAS je orgánom, ktorý vykonáva najmä vyhodnotenie výstupov a výsledkov a monitorovanie realizácie projektov v rámci stratégie CLLD, pripravuje a vypracováva správy o implementácii stratégie, správy o monitoringu za ročné obdobie a pod.

spôsob volenia, výberu jednotlivých zástupcov, spôsob zastupovania a delegovania

1. Členská schôdza
   - Členom Združenia sa môže stať každý, kto sa chce podieľať na napĺňaní cieľov Združenia a súhlasí so stanovami Združenia
   - Záujemca o členstvo v združení si musí podať písomnú prihlášku za člena Združenia predsedníctvu.
   - Členstvo v Združení vzniká rozhodnutím členskej schôdze o prijatí za člena (schválením) na základe odporúčania predsedníctva a zaplatením členského príspevku.
   - Váha každého jedného hlasu člena združenia je: 1 člen = 1 hlas. Na prijatie rozhodnutia je potrebná nadpolovičná väčšina hlasov prítomných členov združenia (bez ohľadu na príslušnosť k záujmovým skupinám).
2. Predsedníctvo
   - Členov predsedníctva volí členská schôdza.
   - Členstvo v predsedníctve je nezastupiteľné.

- Zastúpenie členov v predsedníctve – ani orgány verejnej moci, ani žiadna záujmová skupina nemôže mať viac ako 49 % hlasovacích práv z celkového počtu členov predsedníctva. Váha každého jedného hlasu člena predsedníctva je: 1 člen = 1 hlas.
- Funkčné obdobie predsedníctva je štvorročné.

3. Predseda
   - Členovia predsedníctva volia spomedzi seba predsedu Združenia, ktorý je štatutárnym orgánom Združenia.
   - Spôsob voľby môže byť verejným hlasovaním alebo tajným hlasovaním.
   - Zvolený je nadpolovičnou väčšinou hlasov všetkých členov Predsedníctva.
   - Odvoláva ho Predsedníctvo vtedy, ak:
   - neplní si povinností voči Združeniu,
   - nezvolá členskú schôdzu v zmysle stanov alebo nezvolá Predsedníctvo v zmysle stanov,
   - poškodzuje dobré meno Združenia,
   - spôsobil svojím konaním Združeniu nenapraviteľnú škodu.
   - Odvolaný je nadpolovičnou väčšinou hlasov všetkých členov Predsedníctva.
4. Revízna komisia
   - Revízna komisia je volená členskou schôdzou.
   - Revízna komisia má troch členov.
   - Funkcia člena revíznej komisie je nezlučiteľné s členstvom v orgánoch združenia, okrem členstva v najvyššom orgáne.
5. Výberová komisia
   - Predsedníctvo ako výkonný orgán združenia zriaďuje výberovú komisiu.
   - Členov výberovej komisie volí predsedníctvo na základe návrhov členov združenia.
   - Výberová komisia má minimálne členov. Počet členov musí byť vždy nepárny. Členstvo vo výberovej komisii je nezastupiteľné.
   - Zloženie členov musí odrážať požiadavku v zmysle Nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, teda musí byť zabezpečené, aby aspoň 50 % hlasov rozhodnutí o výbere patrilo partnerom, ktorí nie sú orgánmi verejnej správy, zároveň musí byť umožnený výber písomným konaním.
   - Člen výberovej komisie nemusí pôsobiť (mať trvalé, prípadne prechodné bydlisko, sídlo alebo prevádzku) v území MAS. Pre jednu výzvu bude stanovená jedna výberová komisia.

- Výkonný orgán MAS menuje vždy novú výberovú komisiu pre každú výzvu, pričom jednotliví členovia sa môžu opakovať. V rámci jednej výzvy môže byť menovaná len jedna výberová komisia na celú výzvu, výnimkou môže byť len výmena členov z opodstatnených dôvodov. Opodstatnenými dôvodmi sú najmä konflikt záujmov, úmrtie člena výberovej komisie, jeho dlhodobá pracovná neschopnosť alebo nečinnosť a pod.

6. Monitorovací výbor
   - Predsedníctvo ako výkonný orgán združenia zriaďuje monitorovací výbor
   - Členov monitorovacieho výboru vymenúva predsedníctvo na základe návrhov členov združenia.
   - Členstvo v monitorovacom výbore je ukončené: odvolaním Predsedníctvom, ukončením činnosti monitorovacieho výboru a úmrtím člena výboru. Členov monitorovacieho výboru odvoláva predsedníctvo na základe dôvodov vymedzených v Štatúte monitorovacieho výboru.
   - Monitorovací výbor má minimálne troch členov. Počet členov musí byť vždy nepárny. Členstvo v monitorovacom výbore je nezastupiteľné.

Povinné prílohy:

- Príloha č. 7 - Organizačná štruktúra MAS
- Príloha č. 8 - predkladá sa príloha č.1 k metodickému pokynu na spracovanie stratégie: Personálna matica MAS CLLD
- Príloha č. 9 Stanovy MAS, Organizačný poriadok

5.1.2. Implementačný proces

Základné postupy projektov podporovaných v rámci PRV SR 2014 – 2020

- *Výzva na predkladanie Žiadosti o NFP*

MAS zverejnením v ITMS2014+ vyhlási výzvu na predkladanie Žiadostí o nenávratný finančný príspevok. MAS bude vyhlasovať výzvy v súlade s indikatívnym harmonogramom výziev, v ktorom sa zohľadnia plánované termíny vyhlásenia výziev a ktorý každoročne zverejní prostredníctvom ITMS2014+ a aj na svojom webovom sídle. MAS vyhlási pre opatrenia PRV SR 2014 – 2020 počas každého kalendárneho roka minimálne dve výzvy na predkladanie ŽoNFP. Výzva bude mať formu uzavretej výzvy, ktorá je charakterizovaná presným určením dátumu jej vyhlásenia a dátumu jej uzavretia, pričom dĺžka trvania uzavretej

výzvy na predkladanie ŽoNFP je minimálne 30 pracovných dní. V nevyhnutných prípadoch, keď nie je možné konať o ŽoNFP predložených na základe pôvodne vyhlásenej výzvy alebo je zmena výzvy potrebná za účelom jej optimalizácie je MAS oprávnená výzvu zmeniť alebo zrušiť.

- Príjem a registrácia Žiadosti o NFP

Žiadateľ doručuje ŽoNFP elektronicky prostredníctvom verejnej časti ITMS2014+ a v písomnej forme na adresu určenú v predmetnej výzve. Žiadateľ predkladá ŽoNFP a príslušné prílohy formou, ktorá je uvedená v predmetnej výzve. MAS zabezpečí príjem ŽoNFP odo dňa vyhlásenia výzvy, do dňa jej uzavretia, resp. v lehote prijímania ŽoNFP, uvedenej vo výzve. Doručením ŽoNFP na MAS sa začína konanie o žiadosti. ŽoNFP musí byť podaná riadne, včas a vo forme určenej v zverejnenej výzve.

- Proces konania o ŽoNFP

MAS v rámci administratívneho overenia posudzuje overenie splnenia podmienok doručenia ŽoNFP aj overenie splnenia podmienok poskytnutia príspevku alebo ich časť určených vo výzve s výnimkou tých, ktoré sú úplne alebo s časti overované v rámci odborného hodnotenia ŽoNFP. V prípade podmienok poskytnutia príspevku, v rámci ktorých je možné využiť integračné akcie prostredníctvom ITMS2014+, je žiadateľ povinný stiahnuť informáciu o plnení podmienky automaticky z iného informačného systému verejnej správy. V prípade neúspešnosti integračnej akcie, alebo v prípade ak žiadateľ zistí integračnou akciou nesplnenie podmienky poskytnutia príspevku a napriek tomu, vie preukázať splnenie tejto podmienky, môže využiť listinnú formu na preukázanie splnenia podmienky.

V prípade ak pri overovaní splnenia podmienok poskytnutia príspevku vzniknú pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti ŽoNFP alebo jej príloh, MAS tieto pochybnosti oznámi žiadateľovi a vyzve ho, aby sa k nim vyjadril, resp. v prípade pochybností o kompletnosti ŽoNFP, MAS vyzve žiadateľa na doplnenie. Po doplnení ŽoNFP zo strany žiadateľa MAS opätovne administratívne overí splnenie podmienok poskytnutia príspevku a v prípade, ak žiadateľ spĺňa všetky podmienky poskytnutia príspevku, je ŽoNFP postúpená na odborné hodnotenie. V prípade, ak žiadateľ nedoplní žiadne náležitosti, nesplní stanovený termín na doručenie doplnenia ŽoNFP, resp. ak aj po doplnení ŽoNFP naďalej pretrvávajú pochybnosti o pravdivosti a úplnosti ŽoNFP, MAS navrhne PPA pre ŽoNFP vydanie konkrétneho rozhodnutia podľa zákona o príspevku z EŠIF.

- Kontrola oprávnenosti výdavkov

MAS vymedzí oprávnenosť výdavkov, minimálnu a maximálnu výšku oprávnených výdavkov, ako aj vecnú náplň oprávnených výdavkov v rámci PRV SR 2014 – 2020, stratégie CLLD, výzvy, prípadne aj v príručkách pre žiadateľa. MAS rozhoduje o oprávnenosti, resp. neoprávnenosti výdavkov projektu v procese schvaľovania ŽoNFP.

- Odborné hodnotenie Žiadosti o NFP

MAS zabezpečí priradenie odborných hodnotiteľov k ŽoNFP prostredníctvom ITMS2014+. Odborný hodnotiteľ zabezpečí overenie cieľa rozsahu a činnosti projektu. MAS v rámci odborného hodnotenia ŽoNFP zabezpečí posúdenie ŽoNFP odbornými hodnotiteľmi, ktorí vyhodnotia predložené ŽoNFP na základe hodnotiacich kritérií zverejnených vo výzve. Výstupom z odborného hodnotenia je hodnotiaci hárok. Hodnotiaci hárok obsahuje vyhodnotenie kritérií a súčet dosiahnutých bodov.

- *Výber Žiadosti o NFP*

Aplikáciou rozlišovacích kritérií v ITMS2014+, výberová komisia stanoví poradie ŽoNFP, ktoré je vytvorené od najvyššie umiestnenej ŽoNFP spĺňajúcu všetky podmienky pre poskytnutie príspevku po najnižšie umiestnenú ŽoNFP spĺňajúcu všetky podmienky pre poskytnutie príspevku. Po ukončení procesu výberu ŽoNFP výberová komisia vypracuje v rámci každého kola hodnotenia záverečnú správu z výzvy (ŽoNFP), v ktorej navrhne PPA pre jednotlové ŽoNFP vydanie konkrétneho rozhodnutia podľa zákona o príspevku z EŠIF (rozhodnutie o schválení/neschválení ŽoNFP, rozhodnutie o zastavení konania. Záverečnú správu z výzvy (ŽoNFP) spolu so všetkými predloženými ŽoNFP, v rámci príslušného kola hodnotenia, je MAS povinná predložiť na PPA do 45 pracovných dní odo dňa ukončenia výzvy.

Podrobný popis procesu výberu, hodnotenia a schvaľovania žiadostí zahrňujúci vyhlásenie výzvy, príjem projektov, hodnotenie a výber na úrovni MAS, PPA, schválenie žiadosti je uverejnený v Systéme riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 – 2020 v platnom znení.

Základné postupy projektov podporovaných v rámci IROP

- *Výzva na predkladanie Žiadosti o nenávratný finančný príspevok*

MAS vyhlási výzvu jej zverejnením na svojom webovom sídle po odsúhlasení výzvy zo strany RO pre IROP. RO pre IROP zabezpečí zverejnenie informácie o zverejnení výzvy MAS svojom

webovom sídle s aktívnym odkazom na webovú stránku MAS. MAS vyhlasuje výzvy v súlade s indikatívnym harmonogramom výziev, s cieľom dostatočnej informovanosti potencionálnych realizátorov svojej stratégie (ReS) o možnostiach získania príspevku na financovanie projektov a dosiahnutia dostatočnej pripravenosti predkladaných projektov. Výzva môže mať formu iba otvorenej výzvy. V nevyhnutných prípadoch, kedy nie je možné postupovať v procese schvaľovania ŽoPr predložených na základe pôvodne vyhlásenej výzvy, alebo je zmena potrebná za účelom jej optimalizácie, resp. vhodnejšieho nastavenia, je MAS oprávnená výzvu zmeniť alebo zrušiť.

- *Schvaľovací proces žiadosti o NFP*

ŽoPr je základným dokumentom, ktorým ReS na základe vyhlásenej výzvy na predkladanie ŽoPr žiada spolufinancovanie projektu z finančných prostriedkov určených na danú výzvu. Neoddeliteľnou súčasťou ŽoPr sú povinné prílohy, ktorých minimálne náležitosti definuje MAS vo výzve. Vzor formuláru ŽoPr a prierezovo využívaných príloh ŽoPr vydáva RO pre IROP pre všetky MAS.

- *Administratívne overenie Žiadosti o NFP*

Doručením ŽoPr na adresu MAS začína proces výberu ŽoPr. ReS doručuje ŽoPr písomne v určenej forme na adresu sídla MAS určenú vo výzve ako aj v elektronickej forme podľa inštrukcií definovaných vo výzve. Po doručení ŽoPr MAS posúdi splnenie podmienky doručenia ŽoPr riadne, včas a vo forme určenej vo výzve.

Pri ŽoPr, ktoré splnili podmienky doručenia, MAS ďalej overí v rámci administratívneho overenia splnenie každej jednotlivej podmienky poskytnutia príspevku na základe údajov uvedených v ŽoPr. V prípade, ak na základe preskúmania ŽoPr a jej príloh vzniknú pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti ŽoPr alebo jej príloh, MAS vyzve ReS na doplnenie neúplných údajov, vysvetlenie nejasností alebo nápravu nepravdivých údajov zaslaním výzvy na doplnenie ŽoPr. MAS po doplnení údajov zo strany ReS overí, či ReS predložil všetky požadované informácie a dokumenty a či ich predložil včas a opätovne overí splnenie podmienok poskytnutia príspevku. V prípade splnenia všetkých podmienok poskytnutia príspevku je ŽoPr postúpená na odborné hodnotenie. V prípade nesplnenia niektorej z podmienok poskytnutia príspevku a to ani po predložení doplnených údajov zo strany ReS zašle ReS MAS oznámenie o neschválení ŽoPr vrátane identifikácie podmienok, ktoré neboli splnené.

- Odborné hodnotenie Žiadosti o NFP

MAS v rámci odborného hodnotenia zabezpečí posúdenie ŽoPr minimálne dvoma odbornými hodnotiteľmi, ktorí vyhodnotia predložené ŽoPr na základe hodnotiacich kritérií zverejnených vo výzve a v stratégii CLLD. Konečným výstupom z odborného hodnotenia ŽoPr je hodnotiaci hárok. Ak ŽoPr nesplnila podmienky odborného hodnotenia, MAS zašle ReS oznámenie o neschválení ŽoPr spolu s odôvodnením, kde uvedie dôvody nesplnenia kritérií odborného hodnotenia na základe výstupov z hodnotiaceho hárku.

- *Výber Žiadosti o nenávratný finančný príspevok*

MAS zosumarizuje výsledky administratívnej kontroly ŽoPr a odborného hodnotenia. V prípade rovnakého počtu bodov sa aplikujú rozlišovacie kritériá. Tie aplikuje výberovú komisia, ktorá následne stanoví poradie ŽoPr spĺňajúcej všetky podmienky poskytnutia príspevku po najnižšie umiestnenú ŽoPr spĺňajúcu všetky podmienky poskytnutia príspevku.
Po ukončení procesu výberu ŽoPr štatutár MAS vypracuje v rámci každého kola hodnotenia Protokol o výbere ŽoPr, v ktorom navrhne jednotlivé ŽoPr na schválenie. Protokol o výbere ŽoPr spolu so všetkými predloženými ŽoPr, v rámci príslušného kola hodnotenia, je MAS povinná predložiť na RO pre IROP do 45 pracovných dní od termínu uvedeného vo výzve.

Podrobný popis procesu výberu, hodnotenia a schvaľovania ŽoPr zahrňujúci vyhlásenie výzvy, príjem projektov, hodnotenie a výber na úrovni MAS, RO pre IROP, schválenie ŽoPr je uverejnený v Systéme riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 – 2020 v platnom znení.

5.2.Akčný plán

Časť A) Akčný plán implementácie stratégie CLLD

Tabuľka č. 4.A: Opatrenie stratégie CLLD č. 1.1.1

Názov opatrenia	Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie
Priradenie kódu opatrenia	M07/7.2
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	6B, 6A
Ciele opatrenia	Cieľom tohto opatrenia je dobudovanie a modernizácia základnej infraštruktúry.

<table>
<tr><td>Zdôvodnenie výberu</td><td colspan="6">Audit zdrojov i SWOT analýza poukazuje na problém nedobudovanej a v zlom technickom stave nachádzajúcej sa základnej infraštruktúry (chodníky, zastávky, verejné priestranstvá). Zároveň v regióne absentuje vybudovaný systém odvádzania dažďových vôd.</td></tr>
<tr><td>Rozsah a oprávnené činnosti</td><td colspan="6">-
výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok; výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu, alebo čistiarne odpadových vôd; zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov, aleje, pešie zóny, nábrežia a pod.</td></tr>
<tr><td>Oprávnení prijímatelia</td><td colspan="6">obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 20 000 obyvateľov</td></tr>
<tr><td>Intenzita pomoci [5]</td><td colspan="6">100% z celkových oprávnených výdavkov</td></tr>
<tr><td>Oprávnené výdavky[6]</td><td colspan="6">Oprávnené výdavky projektu, ktoré žiadateľ musí spĺňať sú oprávnené výdavky v zmysle stratégie CLLD uvedené vo výzve na predkladanie ŽoNFP ako oprávnené výdavky MAS. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj podmienky uvedené v bode 2.2 pre Podopatrenie .2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER a podmienky v kapitole 7., ods. 3 až ods. 5 vyššie uvedenej príručky.</td></tr>
<tr><td>Výška príspevku (minimálna a maximálna)</td><td colspan="6">minimálna výška: nestanovuje sa
maximálna výška: 50 000 EUR</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Finančný plán</td><td>Región</td><td>Spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr>
<tr><td>MR</td><td>270 297,26</td><td>202 722,95</td><td>67 574,32</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>VR</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Spolu</td><td>270 297,26</td><td>202 722,95</td><td>67 574,32</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií[7]</td><td colspan="6">- V súlade so Všeobecnými podmienkami poskytnutia príspevku, výberovými kritériami pre výber projektov a hodnotiacimi kritériami pre výber projektov pre projektové opatrenia Stratégie CLLD Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ (pre projektové opatrenia financované z PRV SR 2014 -2022)</td></tr>
<tr><td>Merateľné ukazovatele projektu</td><td>Kód/ID</td><td colspan="2">Názov/Ukazovateľ</td><td>Merná jednotka</td><td>Počiatočná hodnota</td><td>Celková cieľová hodnota</td></tr>
</table>

[5] Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.
[6] v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP
[7] v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	7.2	Vybudované a zrekonštruované chodníky a cesty	Počet	0	3
	7.2	Vybudované a upravené verejné priestranstvá	Počet	0	4
	7.2	Vybudované a zrekonštruované autobusové zastávky	Počet	0	2

Tabuľka č. 4.B: Opatrenie stratégie CLLD č. 1.1.2

Názov opatrenia	Rozvoj základnej infraštruktúry – dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel					
Priradenie kódu opatrenia	-					
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	5.1.2 - Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach					
Ciele opatrenia	Cieľom tohto opatrenia je rozvoj základnej infraštruktúry.					
Zdôvodnenie výberu	Z analýzy územia a SWOT analýzy vyplýva nadmerné zaťaženie územia automobilovou dopravou. Ako čiastočné riešenie tohto problému sa javí využívanie „zelenej“ dopravy budovaním cyklotrás zabezpečujúcich dopravu osôb do a zo zamestnania alebo k verejným službám. Zároveň SWOT analýza poukazuje na problém absencie verejných parkovísk a nevyhovujúceho technického stavu zastávok v regióne.					
Rozsah a oprávnené činnosti	B2 Zvyšovanie bezpečnosti a dostupnosti sídiel - výstavba, modernizácia, rekonštrukcia zastávok, parkovísk na linkách prepájajúcich obec s mestom					
Oprávnení prijímatelia	obce					
Intenzita pomoci [1]	95 % z celkových oprávnených výdavkov					
Oprávnené výdavky[2]	*v súlade s IROP*					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	minimálna výška: nestanovuje sa maximálna výška: 26 370 EUR					
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	104 406,32	99 186,00	0	5 220,32	
	VR					
	Spolu	104 406,32	99 186,00	0	5 220,32	
Princípy pre stanovenie výberových a	- *V súlade s IROP* - *Koncept implementácie stratégie CLLD: Kritériá pre výber projektov užívateľov*					

hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií[3]					
Povinné prílohy stanovené MAS	-				
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	5.1.2	Počet vybudovaných, zmodernizovaných a zrekonštruovaných zastávok	Počet	0	7
	5.1.2	Počet vybudovaných, zmodernizovaných a zrekonštruovaných parkovísk	Počet	0	1
Indikatívny harmonogram výziev	*Na základe indikatívneho harmonogramu výziev, schváleného každý rok v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení a uverejneného aj na www.mrsvornost.sk. Prioritizácia výziev: B2: 06/2019*				

Tabuľka č. 4.C: Opatrenie stratégie CLLD č. 1.1.3

Názov opatrenia	Zlepšenie odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd
Priradenie kódu opatrenia	-
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	-
Ciele opatrenia	Cieľom opatrenia je ochrana životného prostredia pred znečistením povrchových a podzemných vôd zvýšením úrovne odkanalizovania regiónu – zabezpečenie efektívneho odvádzania a čistenia odpadových vôd bez negatívnych vplyvov na životné prostredie v súlade s požiadavkami EÚ.
Zdôvodnenie výberu	Analýza poukazuje na nízku úroveň vybavenosti územia environmentálnou infraštruktúrou. Vybudovaným systémom zabezpečujúcim odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd disponujú v rámci regiónu čiastočne len 4 obce, v ostaných obciach verejná kanalizácia absentuje úplne. V súvislosti s danými skutočnosťami je nutné v tomto smere zamerať intervenciu smerom k opatreniam znižujúcim negatívne vplyvy na kvalitu životného prostredia.
Rozsah a oprávnené činnosti	- Budovanie verejných kanalizácií a čistiarní odpadových vôd pre aglomerácie nad 2 000 EO v zmysle záväzkov SR voči EÚ
Oprávnení prijímatelia	Obce, združenia obcí, vlastníci verejných kanalizácií podľa zákona o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, právnické osoby oprávnené na

<table>
<tr><td></td><td colspan="5">podnikanie v oblasti verejných kanalizácií vymedzené v zákone o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách</td></tr>
<tr><td>Intenzita pomoci [1]</td><td colspan="5">v súlade s OP KŽP</td></tr>
<tr><td>Oprávnené výdavky[2]</td><td colspan="5">v súlade s OP KŽP</td></tr>
<tr><td>Výška príspevku (minimálna a maximálna)</td><td colspan="5">v súlade s OP KŽP</td></tr>
<tr><td>Finančný plán</td><td colspan="5">Finančný plán je nerelevantný pre dané opatrenie, nakoľko MAS nemá vyčlenené finančné prostriedky na realizáciu opatrenia. Je to v gescii príslušného Operačného programu.</td></tr>
<tr><td></td><td>Región</td><td>Spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr>
<tr><td></td><td>MR</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>VR</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>Spolu</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií[3]</td><td colspan="5">v súlade s OP KŽP</td></tr>
<tr><td>Povinné prílohy stanovené MAS</td><td colspan="5">-</td></tr>
<tr><td>Merateľné ukazovatele projektu</td><td>Kód/ ID</td><td>Názov/Ukazovateľ</td><td>Merná jednotka</td><td>Počiatočná hodnota</td><td>Celková cieľová hodnota</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Indikatívny harmonogram výziev</td><td colspan="5">v súlade s OP KŽP</td></tr>
</table>

Tabuľka č. 4.D: Opatrenie stratégie CLLD č. 1.1.4

Názov opatrenia	Ochrana a využívanie vôd
Priradenie kódu opatrenia	-
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	-
Ciele opatrenia	Cieľom opatrenia je ochrana životného prostredia pred znečistením povrchových a podzemných vôd zvýšením úrovne odkanalizovania regiónu – zabezpečenie efektívneho odvádzania a čistenia odpadových vôd bez negatívnych vplyvov na životné prostredie v súlade s požiadavkami EÚ

<table>
<tr><td>Zdôvodnenie výberu</td><td colspan="6">Ako vyplýva z auditu zdrojov a SWOT analýzy miera vybudovania kanalizačnej siete v regióne je veľmi nízka. Len v 4 obciach zo 14 je čiastočne vybudovaná kanalizačná sieť. Potreba realizácie uvedeného opatrenia reflektuje na potrebu dobudovania kanalizačnej siete a ČOV v území s cieľom zabezpečiť efektívne odvádzanie a čistenie odpadových vôd bez negatívnych dopadov na životné prostredie.</td></tr>
<tr><td>Rozsah a oprávnené činnosti</td><td colspan="6">- Čistenie odpadových vôd v aglomeráciách od 2 000 do 10 000 ekvivalentných obyvateľov
- Čistenie odpadových vôd v ostatných aglomeráciách do 2 000 ekvivalentných obyvateľov</td></tr>
<tr><td>Oprávnení prijímatelia</td><td colspan="6">Obec - založená v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.
Občianske združenie – v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov, - Záujmové združenie právnických osôb - podľa § 20f až 20j zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov.</td></tr>
<tr><td>Intenzita pomoci [1]</td><td colspan="6">v súlade s Environmentálnym fondom</td></tr>
<tr><td>Oprávnené výdavky[2]</td><td colspan="6">v súlade s Environmentálnym fondom</td></tr>
<tr><td>Výška príspevku (minimálna a maximálna)</td><td colspan="6">v súlade s Environmentálnym fondom</td></tr>
<tr><td>Finančný plán</td><td colspan="6">Finančný plán je nerelevantný pre dané opatrenie, nakoľko MAS nemá vyčlenené finančné prostriedky na realizáciu opatrenia. Je to v gescii príslušného Operačného programu.
<table>
<tr><td>Región</td><td>Spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr>
<tr><td>MR</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>VR</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Spolu</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií[3]</td><td colspan="6">v súlade s Environmentálnym fondom</td></tr>
<tr><td>Povinné prílohy stanovené MAS</td><td colspan="6">-</td></tr>
<tr><td>Merateľné ukazovatele projektu</td><td colspan="6"><table>
<tr><td>Kód/ ID</td><td>Názov/Ukazovateľ</td><td>Merná jednotka</td><td>Počiatočná hodnota</td><td>Celková cieľová hodnota</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table></td></tr>
</table>

Indikatívny harmonogram výziev	*v súlade s Environmentálnym fondom*

Tabuľka č. 4.E: Opatrenie stratégie CLLD č. 1.2.1

Názov opatrenia	Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry
Priradenie kódu opatrenia	M07/7.4
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	6B, 6A
Ciele opatrenia	Cieľom tohto opatrenia je modernizácia základných/miestnych verejných služieb a zariadení slúžiacich pre trávenie voľného času obyvateľov.
Zdôvodnenie výberu	Audit zdrojov i SWOT analýza upozorňuje na nasledovné slabé stránky: nedostatok viacúčelových športovísk a detských ihrísk, nevyhovujúci technický stav obecných budov, objektov a zariadení. Avizovaná chýbajúca občianska vybavenosť znižuje atraktivitu obcí a nevytvára zázemie pre stabilizáciu obyvateľov v regióne.
Rozsah a oprávnené činnosti	- investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia/rozšírenie (prístavba, nadstavba, zväčšenie) športovísk a detských ihrísk, amfiteátrov/ vonkajší exteriérový priestor pre kultúrne a spoločenské podujatia, ktoré musí byť spojené pevne so zemou (vrátane zastrešenia, osvetlenia, ozvučenia apod.) , investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov, investície zamerané na zriadenie nových, prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia
Oprávnení prijímatelia	1.obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 20 000 obyvateľov; 2.združenia obcí s právnou subjektivitou z územia príslušnej MAS s právnou formou.
Intenzita pomoci [1]	100 % z celkových oprávnených výdavkov
Oprávnené výdavky[2]	Oprávnené výdavky projektu, ktoré žiadateľ musí spĺňať sú oprávnené výdavky v zmysle stratégie CLLD uvedené vo výzve na predkladanie ŽoNFP ako oprávnené výdavky MAS. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj podmienky uvedené v bode 2.2 pre Podopatrenie 7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z

	Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER a podmienky v kapitole 7., ods. 3 až ods. 5 vyššie uvedenej príručky.					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	minimálna výška: nestanovuje sa maximálna výška: 50 000 EUR					
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	180 018,88	135 014,16	45 004,72		
	VR					
	Spolu	180 018,88	135 014,16	45 004,72		
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií[3]	- *V súlade so Všeobecnými podmienkami poskytnutia príspevku, výberovými kritériami pre výber projektov a hodnotiacimi kritériami pre výber projektov pre projektové opatrenia Stratégie CLLD Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ (pre projektové opatrenia financované z PRV SR 2014 -2022)*					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ ID	Názov/Ukazovateľ		Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	7.4	Novovybudované, rekonštruované/zmodernizované detské ihrisko a športové ihrisko		Počet	0	4
	7.4	Rekonštruovaný dom smútku		Počet	0	1
	7.4	Rekonštruovaný kultúrny dom		Počet	0	1

Tabuľka č. 4.F: Opatrenie stratégie CLLD č. 1.2.2

Názov opatrenia	Rozvoj základnej infraštruktúry – sociálne služby a komunitné služby
Priradenie kódu opatrenia	-
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	5.1.2 – Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach
Ciele opatrenia	Cieľom tohto opatrenia je zvýšenie kvality poskytovaných sociálnych služieb.
Zdôvodnenie výberu	Poskytovanie sociálnej starostlivosti je v súčasnom období zabezpečované v regióne prostredníctvom 5 sociálnych zariadení pre dospelých a poskytovaním opatrovateľskej služby. Ako deklaruje SWOT analýza súčasný stav zariadení sociálnych služieb je nevyhovujúci, čo prináša nízky štandard služieb pre klientov.
Rozsah a oprávnené činnosti	C1 Komunitné a sociálne služby - rekonštrukcia a modernizácia existujúcich zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb vrátane materiálno-technického vybavenia

Oprávnení prijímatelia	obce					
Intenzita pomoci [1]	95 % z celkových oprávnených výdavkov					
Oprávnené výdavky[2]	*v súlade s IROP*					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	minimálna výška: nestanovuje sa maximálna výška: 26 370 EUR					
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	27 757,89	26 370,00	0	1 387,89	
	VR					
	Spolu	27 757,89	26 370,00	0	1 387,89	
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií[3]	- *V súlade s IROP* - *Koncept implementácie stratégie CLLD: Kritériá pre výber projektov užívateľov*					
Povinné prílohy stanovené MAS	-					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ ID	Názov/Ukazovateľ		Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	5.1.2	Počet zrekonštruovaných a zmodernizovaných existujúcich zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb vrátane materiálno-technického vybavenia		Počet	0	1
Indikatívny harmonogram výziev	*Na základe indikatívneho harmonogramu výziev, schváleného každý rok v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení a uverejneného aj na www.mrsvornost.sk. Prioritizácia výziev: C1: 10/2019*					

Tabuľka č. 4.G: Opatrenie stratégie CLLD č. 1.2.3

Názov opatrenia	Rozvoj základnej infraštruktúry – infraštruktúra vzdelávania
Priradenie kódu opatrenia	-
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	5.1.2 – Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach
Ciele opatrenia	Cieľom tohto opatrenia je realizácia projektov zameraných na zvýšenie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu.

Zdôvodnenie výberu	Potreba intervencie v rámci tohto opatrenia vychádza z nízkej úrovne materiálno – technického zabezpečenia školských zariadení nachádzajúcich sa v regióne. V prevažnej väčšine stav predškolských budov a objektov nevyhovuje súčasným potrebám.					
Rozsah a oprávnené činnosti	D2 Skvalitnenie a rozšírenie kapacít predškolských zariadení - skvalitnenie kapacít predškolských zariadení					
Oprávnení prijímatelia	obce					
Intenzita pomoci [1]	95 % z celkových oprávnených výdavkov					
Oprávnené výdavky[2]	*v súlade s IROP*					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	minimálna výška: nestanovuje sa maximálna výška: 26 370 EUR					
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	27 757,89	26 370,00	0	1 387,89	
	VR					
	Spolu	27 757,89	26 370,00	0	1 387,89	
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií[3]	- *V súlade s IROP* - *Koncept implementácie stratégie CLLD: Kritériá pre výber projektov užívateľov*					
Povinné prílohy stanovené MAS	-					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	5.1.2	Počet skvalitnených predškolských zariadení	Počet	0	1	
Indikatívny harmonogram výziev	*Na základe indikatívneho harmonogramu výziev, schváleného každý rok v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení a uverejneného aj na www.mrsvornost.sk. Priorizácia výziev: D2: 12/2022*					

Tabuľka č. 4.H: Opatrenie stratégie CLLD č. 2.1.1

Názov opatrenia	Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov
Priradenie kódu opatrenia	M04/4.1
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	2A, 3A

Ciele opatrenia	Cieľom opatrenia je zabezpečiť zvýšenie efektívnosti poľnohospodárskeho sektora a jeho konkurencieschopnosti v rámci SR a EÚ.
Zdôvodnenie výberu	Potreba intervencie v rámci tohto opatrenia vyplýva s dlhoročnej tradície poľnohospodárstva v regióne. Ako vyplýva zo SWOT analýzy územie disponuje silnými poľnohospodárskymi subjektmi, ktoré potrebujú na zabezpečenie svojej konkurencieschopnosti investovať do modernizácie technológií.
Rozsah a oprávnené činnosti	- Oblasť č. 1: Špeciálna rastlinná výroba • Investície do obstarania technického a technologického vybavenia špeciálnej rastlinnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich na pestovanie, aplikáciu prípravkov na ochranu rastlín, priemyselných a hospodárskych hnojív, zber a pozberovú úpravu - Oblasť č. 2: Živočíšna výroba • Investície do obstarania technického a technologického vybavenia živočíšnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich aj na zber objemových krmív, uskladnenie a manipuláciu s krmivami a stelivami • Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov živočíšnej výroby vrátane prípravy staveniska - Oblasť č.3: Zlepšenie využívania závlah (zavlažovanie) • stavebné investície na výstavbu, rekonštrukciu alebo modernizáciu závlahových systémov vrátane infraštruktúry s cieľom zvýšenia produkcie alebo jej kvality; • investície do obstarania a modernizácie techniky a technológie závlahových systémov s cieľom zvýšenia produkcie alebo jej kvality, pričom oprávnené sú len kompletné závlahové detaily (nie súčasti na existujúci detail, ani stavebné investície) - Oblasť č. 5 Skladovacie kapacity a pozberová úprava a oblasť odbytu • investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie skladovacích kapacít a pozberovej úpravy vrátane sušiarní s energetickým využitím biomasy na výrobu tepla s max. tepelným výkonom do 2 MWt. • investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov a do jeho vnútorného vybavenia: na priamy predaj výhradne vlastných výrobkov
Oprávnení prijímatelia	*Oprávnenými žiadateľmi (prijímateľmi) sú fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe.*
Intenzita pomoci [1]	50% z celkových oprávnených výdavkov Zároveň platí, že základná miera podpory sa zvyšuje: • max. o 20% mladým poľnohospodárov max. do 5 rokov od dátumu začatia pôsobenia v podniku ako jeho najvyšší predstavitelia, alebo do vykonania opatrení vymedzených v podnikateľskom pláne schválenom v rámci

<table>
<tr><td></td><td colspan="6">podopatrenia 6.1 t.j. má rozhodnutie PPA o schválení podpory v rámci podopatrenia 6.1);
• max. o 20 % v prípade ekologického poľnohospodárstva a agroenvirómentu;
Miera podpory sa môže zvýšiť kombinovane najviac do 90% z celkových oprávnených výdavkov</td></tr>
<tr><td>Oprávnené výdavky[2]</td><td colspan="6">Oprávnené výdavky projektu, ktoré žiadateľ musí spĺňať sú oprávnené výdavky v zmysle stratégie CLLD uvedené vo výzve ako oprávnené výdavky MAS. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj podmienky uvedené v bode 2.2 pre Podopatrenie 4.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER a podmienky v kapitole 7., ods. 3 až ods. 5 vyššie uvedenej príručky.</td></tr>
<tr><td>Výška príspevku (minimálna a maximálna)</td><td colspan="6">minimálna výška: nestanovuje sa
maximálna výška: 100 000 EUR</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Finančný plán</td><td>Región</td><td>Spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr>
<tr><td>MR</td><td>249 680,52</td><td>93 630,20</td><td>31 210,07</td><td>124 840,26</td><td></td></tr>
<tr><td>VR</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Spolu</td><td>249 680,52</td><td>93 630,20</td><td>31 210,07</td><td>124 840,26</td><td></td></tr>
<tr><td>Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií[3]</td><td colspan="6">- V súlade so Všeobecnými podmienkami poskytnutia príspevku, výberovými kritériami pre výber projektov a hodnotiacimi kritériami pre výber projektov pre projektové opatrenia Stratégie CLLD Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ (pre projektové opatrenia financované z PRV SR 2014 -2022)</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Merateľné ukazovatele projektu</td><td>Kód/ ID</td><td colspan="2">Názov/Ukazovateľ</td><td>Merná jednotka</td><td>Počiatočná hodnota</td><td>Celková cieľová hodnota</td></tr>
<tr><td>4.1</td><td colspan="2">Podporené projekty zamerané na špeciálnu rastlinnú výrobu a živočíšnu výrobu</td><td>Počet</td><td>0</td><td>3</td></tr>
</table>

Tabuľka č. 4. CH: Opatrenie stratégie CLLD č. 2.2.1

<table>
<tr><td>Názov opatrenia</td><td colspan="6">Zakladanie nových mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev</td></tr>
<tr><td>Priradenie kódu opatrenia</td><td colspan="6">-</td></tr>
<tr><td>Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP</td><td colspan="6">5.1.1 - Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií</td></tr>
<tr><td>Ciele opatrenia</td><td colspan="6">Cieľom opatrenia je podpora zakladania nových podnikov a zvýšenie zamestnanosti v regióne.</td></tr>
<tr><td>Zdôvodnenie výberu</td><td colspan="6">Slabé stránky SWOT analýzy deklarujú výrazné zastúpenie podnikateľských subjektov, ktoré negenerujú pracovné miesta. Druhým aspektom je vysoká miera nezamestnanosti v regióne a tým potreba tvorby pracovných príležitostí.</td></tr>
<tr><td>Rozsah a oprávnené činnosti</td><td colspan="6">A1 Podpora podnikania a inovácií
- obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest
- nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb</td></tr>
<tr><td>Oprávnení prijímatelia</td><td colspan="6">- samostatne zárobkovo činné osoby okrem tých, ktorí sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP HR
- mikro a malé podniky s počtom do 49 zamestnancov, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi s OP HR</td></tr>
<tr><td>Intenzita pomoci [1]</td><td colspan="6">55% z celkových oprávnených výdavkov</td></tr>
<tr><td>Oprávnené výdavky[2]</td><td colspan="6">v súlade s IROP</td></tr>
<tr><td>Výška príspevku (minimálna a maximálna)</td><td colspan="6">minimálna výška: nestanovuje sa
maximálna výška: 30 000 EUR</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Finančný plán</td><td>Región</td><td>Spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr>
<tr><td>MR</td><td>163 636,36</td><td>90 000,00</td><td>0</td><td>73 636,36</td><td></td></tr>
<tr><td>VR</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Spolu</td><td>163 636,36</td><td>90 000,00</td><td>0</td><td>73 636,36</td><td></td></tr>
<tr><td>Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií[3]</td><td colspan="6">- V súlade s IROP
- Koncept implementácie stratégie CLLD: Kritériá pre výber projektov užívateľov</td></tr>
</table>

Povinné prílohy stanovené MAS	-				
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	5.1.1	Počet založených nových mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev	Počet	0	3
Indikatívny harmonogram výziev	*Na základe indikatívneho harmonogramu výziev, schváleného každý rok v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení a uverejneného aj na www.mrsvornost.sk. Prioritizácia výziev: A1: 09/2019 S*				

Tabuľka č. 4. I: Opatrenie stratégie CLLD č. 2.2.2

Názov opatrenia	Podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev					
Priradenie kódu opatrenia	-					
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	5.1.1 - Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií					
Ciele opatrenia	Cieľom opatrenia je podpora rozvoja existujúcich podnikov a tvorba nových pracovných miest.					
Zdôvodnenie výberu	Potreba intervencie vyplýva z potreby rozvoja podnikania a nedostatku pracovných miest priamo v území pre kvalifikovanú pracovnú silu. Druhým aspektom je vysoká miera nezamestnanosti v regióne a tým potreba tvorby nových pracovných príležitostí.					
Rozsah a oprávnené činnosti	A1 Podpora podnikania a inovácií - obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest - nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb					
Oprávnení prijímatelia	*- samostatne zárobkovo činné osoby okrem tých, ktorí sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP HR* *- mikro a malé podniky s počtom do 49 zamestnancov, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi s OP HR*					
Intenzita pomoci [1]	55% z celkových oprávnených výdavkov					
Oprávnené výdavky[2]	*v súlade s IROP*					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	minimálna výška: nestanovuje sa maximálna výška: 37 293 EUR					
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné

	MR	135 610,91	74 586,00	0	61 024,91	
	VR					
	Spolu	135 610,91	74 586,00	0	61 024,91	

Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií[3]	- *V súlade s IROP* - *Koncept implementácie stratégie CLLD: Kritériá pre výber projektov užívateľov*				
Povinné prílohy stanovené MAS	-				
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	5.1.1	Počet podporených existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev	Počet	0	2
Indikatívny harmonogram výziev	*Na základe indikatívneho harmonogramu výziev, schváleného každý rok v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení a uverejneného aj na www.mrsvornost.sk. Prioritizácia výziev: A1: 09/2019*				

Tabuľka č. 4. J: Opatrenie stratégie CLLD č. 3.1.1

Názov opatrenia	Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie
Priradenie kódu opatrenia	M07/7.5
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	6B, 6A
Ciele opatrenia	Cieľom tohto opatrenia je dokreovať vybudovanie infraštruktúry cestovného ruchu.
Zdôvodnenie výberu	Vzhľadom na budovanie cyklotrás a náučných chodníkov v území je nevyhnutné zamerať intervenciu smerom k vybudovaniu doplnkovej infraštruktúry cestovného ruchu.

<table>
<tr><td></td><td colspan="6">Opatrenie sme zadefinovali aj vo vzťahu k SWOT analýze, kde sa v analyzovanej oblasti Kultúrne, historické a prírodné zdroje uvádza v slabých stránkach nevyužitie potenciálu kultúrno-historických zdrojov.
Rozvoj domáceho turizmu, zlepšenie vzťahov obyvateľstva, prepájanie územia.</td></tr>
<tr><td>Rozsah a oprávnené činnosti</td><td colspan="6">Investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení a pod.; investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúľ v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov,
informačné body, smerové tabule, KIOSKy a pod.; budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhliadkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod.</td></tr>
<tr><td>Oprávnení prijímatelia</td><td colspan="6">1.obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 20 000 obyvateľov;
2.združenia obcí s právnou subjektivitou z územia príslušnej MAS s právnou formou</td></tr>
<tr><td>Intenzita pomoci [1]</td><td colspan="6">100% z celkových oprávnených výdavkov</td></tr>
<tr><td>Oprávnené výdavky[2]</td><td colspan="6">Oprávnené výdavky projektu, ktoré žiadateľ musí spĺňať sú oprávnené výdavky v zmysle stratégie CLLD uvedené vo výzve na predkladanie ŽoNFP ako oprávnené výdavky MAS. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj podmienky uvedené v bode 2.2 pre Podopatrenie 7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER a podmienky v kapitole 7., ods. 3 až ods. 5 vyššie uvedenej príručky.</td></tr>
<tr><td>Výška príspevku (minimálna a maximálna)</td><td colspan="6">minimálna výška: nestanovuje sa
maximálna výška: 50 000 EUR</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Finančný plán</td><td>Región</td><td>Spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr>
<tr><td>MR</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>VR</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Spolu</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td></td><td></td></tr>
</table>

Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií[3]	- *V súlade so Všeobecnými podmienkami poskytnutia príspevku, výberovými kritériami pre výber projektov a hodnotiacimi kritériami pre výber projektov pre projektové opatrenia Stratégie CLLD Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ (pre projektové opatrenia financované z PRV SR 2014 -2022)*				
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	7.5	Obnova a skvalitnenie turisticky zaujímavého objektu – miestne, kultúrne, historické a iné objekty	*Počet*	*0*	*0*

Tabuľka č. 4. K: Opatrenie stratégie CLLD č. 3.1.2

Názov opatrenia	Príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny					
Priradenie kódu opatrenia	M19/19.3					
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	6B – Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach					
Ciele opatrenia	Cieľom je umožniť pripraviť a následne realizovať projekty spolupráce MAS medzi územiami v rámci štátu ako aj územiami medzi jednotlivými krajinami EÚ príp. mimo EÚ.					
Zdôvodnenie výberu						
Rozsah a oprávnené činnosti	*v súlade s PRV*					
Oprávnení prijímatelia	*v súlade s PRV*					
Intenzita pomoci [1]	*v súlade s PRV*					
Oprávnené výdavky[2]	*v súlade s PRV*					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	*v súlade s PRV*					
Finančný plán	Finančný plán je nerelevantný pre dané opatrenie, nakoľko MAS nemá vyčlenené finančné prostriedky na realizáciu opatrenia. Je to v gescii príslušného Operačného programu.					
	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR					

	VR					
	Spolu					
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií[3]	*v súlade s PRV*					
Povinné prílohy stanovené MAS	-					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
Indikatívny harmonogram výziev	*v súlade s PRV*					

Tabuľka č. 4. L: Opatrenie stratégie CLLD č. 3.1.3

Názov opatrenia	Poskytovanie dotácií z rozpočtu NSK na podporu rozvoja cestovného ruchu
Priradenie kódu opatrenia	-
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	-
Ciele opatrenia	Cieľom tohto opatrenia je umožniť získať podporu malým ubytovacím zariadeniam v regióne a umožniť im zvyšovať kvalitu poskytovaných služieb.
Zdôvodnenie výberu	Analýza územia poukazuje na existenciu ubytovacích zariadení, ktoré svojou kapacitou a ponúkanými službami nemôžu konkurovať veľkým ubytovacím zariadeniam.
Rozsah a oprávnené činnosti	*v súlade s VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja na podporu rozvoja cestovného ruchu*
Oprávnení prijímatelia	*v súlade s VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja na podporu rozvoja cestovného ruchu*
Intenzita pomoci [1]	*v súlade s VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja na podporu rozvoja cestovného ruchu*
Oprávnené výdavky[2]	*v súlade s VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja na podporu rozvoja cestovného ruchu*

<table>
<tr><td>Výška príspevku (minimálna a maximálna)</td><td colspan="6">v súlade s VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja na podporu rozvoja cestovného ruchu</td></tr>
<tr><td>Finančný plán</td><td colspan="6">Finančný plán je nerelevantný pre dané opatrenie, nakoľko MAS nemá vyčlenené finančné prostriedky na realizáciu opatrenia. Je to v gescii príslušného odboru NSK.</td></tr>
<tr><td></td><td>Región</td><td>Spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr>
<tr><td></td><td>MR</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>VR</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>Spolu</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií[3]</td><td colspan="6">v súlade s VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja na podporu rozvoja cestovného ruchu</td></tr>
<tr><td>Povinné prílohy stanovené MAS</td><td colspan="6">-</td></tr>
<tr><td>Merateľné ukazovatele projektu</td><td>Kód/ ID</td><td colspan="2">Názov/Ukazovateľ</td><td>Merná jednotka</td><td>Počiatočná hodnota</td><td>Celková cieľová hodnota</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td colspan="2"></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Indikatívny harmonogram výziev</td><td colspan="6">v súlade s VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja na podporu rozvoja cestovného ruchu</td></tr>
</table>

Tabuľka č. 4. M: Opatrenie stratégie CLLD č. 3.1.4

Názov opatrenia	Nástroj 1 LEADER NSK
Priradenie kódu opatrenia	-
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	-
Ciele opatrenia	Cieľom tohto opatrenia je zabezpečenie kvalitnejších podmienok pre činnosť a aktivity spoločenských organizácií pôsobiacich v území.
Zdôvodnenie výberu	Analýza územia poukazuje na výrazné zastúpenie fungujúcich spoločenských organizácií (69). Na druhej strane slabé stránky SWOT analýzy poukazujú na evidentný nedostatok zdrojov pre činnosť a aktivity týchto spoločenských organizácií.

<table>
<tr><td>Rozsah a oprávnené činnosti</td><td colspan="6">v súlade s VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja na podporu držiteľov regionálnej značky kvality a činnosti združení a spolkov na vidieku Nitrianskeho kraja – Nástroj 1 LEADER NSK</td></tr>
<tr><td>Oprávnení prijímatelia</td><td colspan="6">v súlade s VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja na podporu držiteľov regionálnej značky kvality a činnosti združení a spolkov na vidieku Nitrianskeho kraja – Nástroj 1 LEADER NSK</td></tr>
<tr><td>Intenzita pomoci [1]</td><td colspan="6">v súlade s VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja na podporu držiteľov regionálnej značky kvality a činnosti združení a spolkov na vidieku Nitrianskeho kraja – Nástroj 1 LEADER NSK</td></tr>
<tr><td>Oprávnené výdavky[2]</td><td colspan="6">v súlade s VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja na podporu držiteľov regionálnej značky kvality a činnosti združení a spolkov na vidieku Nitrianskeho kraja – Nástroj 1 LEADER NSK</td></tr>
<tr><td>Výška príspevku (minimálna a maximálna)</td><td colspan="6">v súlade s VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja na podporu držiteľov regionálnej značky kvality a činnosti združení a spolkov na vidieku Nitrianskeho kraja – Nástroj 1 LEADER NSK</td></tr>
<tr><td>Finančný plán</td><td colspan="6">Finančný plán je nerelevantný pre dané opatrenie, nakoľko MAS nemá vyčlenené finančné prostriedky na realizáciu opatrenia. Je to v gescii príslušného odboru NSK.
<table>
<tr><td>Región</td><td>Spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr>
<tr><td>MR</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>VR</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Spolu</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií[3]</td><td colspan="6">v súlade s VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja na podporu držiteľov regionálnej značky kvality a činnosti združení a spolkov na vidieku Nitrianskeho kraja – Nástroj 1 LEADER NSK</td></tr>
<tr><td>Povinné prílohy stanovené MAS</td><td colspan="6">-</td></tr>
<tr><td>Merateľné ukazovatele projektu</td><td colspan="6">
<table>
<tr><td>Kód/ ID</td><td>Názov/Ukazovateľ</td><td>Merná jednotka</td><td>Počiatočná hodnota</td><td>Celková cieľová hodnota</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>Indikatívny harmonogram výziev</td><td colspan="6">v súlade s VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja na podporu držiteľov regionálnej značky kvality a činnosti združení a spolkov na vidieku Nitrianskeho kraja – Nástroj 1 LEADER NSK</td></tr>
</table>

Tabuľka č. 4. N: Opatrenie stratégie CLLD č. 3.1.5

<table>
<tr><td>Názov opatrenia</td><td colspan="6">Poskytovanie dotácií z rozpočtu NSK na podporu kultúry a športu</td></tr>
<tr><td>Priradenie kódu opatrenia</td><td colspan="6">-</td></tr>
<tr><td>Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP</td><td colspan="6">-</td></tr>
<tr><td>Ciele opatrenia</td><td colspan="6">Realizácia tohto opatrenia zabezpečí kvalitnejšie podmienky pre rozvoj kultúrnych a športových aktivít a podujatí v území.</td></tr>
<tr><td>Zdôvodnenie výberu</td><td colspan="6">Analýza územia poukazuje na výrazné zastúpenie fungujúcich spoločenských organizácií (69). Na druhej strane slabé stránky SWOT analýzy poukazujú na evidentný nedostatok zdrojov pre činnosť a aktivity týchto spoločenských organizácií.</td></tr>
<tr><td>Rozsah a oprávnené činnosti</td><td colspan="6">v súlade s VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja na podporu kultúry a športu</td></tr>
<tr><td>Oprávnení prijímatelia</td><td colspan="6">v súlade s VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja na podporu kultúry a športu</td></tr>
<tr><td>Intenzita pomoci [1]</td><td colspan="6">v súlade s VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja na podporu kultúry a športu</td></tr>
<tr><td>Oprávnené výdavky[2]</td><td colspan="6">v súlade s VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja na podporu kultúry a športu</td></tr>
<tr><td>Výška príspevku (minimálna a maximálna)</td><td colspan="6">v súlade s VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja na podporu kultúry a športu</td></tr>
<tr><td>Finančný plán</td><td colspan="6">Finančný plán je nerelevantný pre dané opatrenie, nakoľko MAS nemá vyčlenené finančné prostriedky na realizáciu opatrenia. Je to v gescii príslušného odboru NSK.
<table>
<tr><td>Región</td><td>Spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr>
<tr><td>MR</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>VR</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Spolu</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií[3]</td><td colspan="6">v súlade s VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja na podporu kultúry a športu</td></tr>
<tr><td>Povinné prílohy stanovené MAS</td><td colspan="6">-</td></tr>
</table>

Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
Indikatívny harmonogram výziev	*v súlade s VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja na podporu kultúry a športu*				

Časť B) Akčný plán pre Chod MAS a animácie

Tabuľka č. 4.O: Animácie (základná alokácia)

Názov opatrenia	Animácia MAS					
Priradenie kódu opatrenia	M19/19.4					
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	6B – Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach					
Ciele opatrenia	Cieľom tohto opatrenia je vytvorenie podmienok pre akčné oživenie stratégie CLLD.					
Zdôvodnenie výberu	V súvislosti s oživovaním stratégie miestneho rozvoja, t.j. propagácia stratégie a informovanosť o dotknutom území je potrebná realizácia tohto opatrenia.					
Rozsah a oprávnené činnosti	financovanie animačných nákladov MAS v súvislosti s oživovaním stratégie CLLD: a. propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD; b. výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako aj, zamerané na ich rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác; c. vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov.					
Oprávnení prijímatelia	MAS, ktorá je vybraná RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja, a má právnu formu občianske združenie – v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.					
Intenzita pomoci [1]	100% z celkových oprávnených výdavkov					
Oprávnené výdavky[2]	*v súlade s PRV*					
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	20 748,75	15 561,56	5 187,19		
	VR					

	Spolu	20 748,75	15 561,56	5 187,19		
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	19.4	počet realizovaných aktivít	Počet	0	3	
	19.4	počet účastníkov, ktorí úspešne dokončili tréningovú /informačnú aktivitu	Počet	0	15	

Tabuľka č. 4.P: Chod MAS 1 a Chod MAS 2 v rámci IROP (základná alokácia)

Názov opatrenia	Chod MAS
Priradenie kódu opatrenia	-
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	5.1.1 - Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií
Ciele opatrenia	Cieľom tohto opatrenia je zabezpečenie efektívneho riadenia uskutočňovania stratégie CLLD.
Zdôvodnenie výberu	Z dôvodu nevyhnutnosti efektívnej implementácie stratégie CLLD je potreba zabezpečiť podporu na prevádzkovú a administratívnu činnosť miestnej akčnej skupiny.
Rozsah a oprávnené činnosti	financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD: a. personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové vrátane nákladov na prenájom kancelárskych priestorov, osobné náklady, poistenie); b. vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD; c. náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS; d. finančné náklady (napr. bankové poplatky); e. náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS).

Oprávnení prijímatelia	Miestne akčné skupiny vybrané a schválené riadiacim orgánom na implementáciu stratégie miestneho rozvoja					
Intenzita pomoci [1]	95% z celkových oprávnených výdavkov					
Oprávnené výdavky[2]	*v súlade s IROP*					
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	116 842,11	111 000,00	0	5 842,11	
	VR					
	Spolu	116 842,11	111 000,00	0	5 842,11	

Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	5.1.1	počet členov MAS, ktorí absolvovali vzdelávanie	Počet	0	10

Tabuľka č. 4.R: Chod MAS a animácie (dodatočná alokácia na základe splnenia míľnika A)

Názov opatrenia	Chod MAS a Animácia MAS
Priradenie kódu opatrenia	M19/19.4
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	6B – Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach
Ciele opatrenia	Cieľom tohto opatrenia je vytvorenie podmienok pre akčné oživenie stratégie CLLD.
Zdôvodnenie výberu	V súvislosti s oživovaním stratégie miestneho rozvoja, t.j. propagácia stratégie a informovanosť o dotknutom území je potrebná realizácia tohto opatrenia.
Rozsah a oprávnené činnosti	1. financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD: - personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové vrátane nákladov na prenájom kancelárskych priestorov, osobné náklady, poistenie), - vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD. - náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS, - finančné náklady (napr. bankové poplatky), - náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS),

	2. financovanie animačných nákladov MAS v súvislosti s oživovaním stratégie CLLD: - propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD; - výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako aj, zamerané na ich rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác, - vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov.					
Oprávnení prijímatelia	MAS, ktorá je vybraná RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja, a má právnu formu občianske združenie – v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.					
Intenzita pomoci [1]	100% z celkových oprávnených výdavkov					
Oprávnené výdavky[2]	*v súlade s PRV*					
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	11 783,30	8 837,475	2 945,825		
	VR					
	Spolu	11 783,30	8 837,475	2 945,825		

Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	19.4	*Počet podporených MAS*	*počet*	*0*	1

Tabuľka č. 4.S: Chod MAS a animácie (dodatočná alokácia na základe predĺženia obdobia PRV v zmysle nariadenia o prechodných pravidlách)

Názov opatrenia	Chod MAS a Animácia MAS
Priradenie kódu opatrenia	M19/19.4
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	6B – Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach
Ciele opatrenia	Cieľom tohto opatrenia je vytvorenie podmienok pre akčné oživenie stratégie CLLD.
Zdôvodnenie výberu	V súvislosti s oživovaním stratégie miestneho rozvoja, t.j. propagácia stratégie a informovanosť o dotknutom území je potrebná realizácia tohto opatrenia.
Rozsah a oprávnené činnosti	1. financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD:

<table>
<tr><td></td><td>- personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové vrátane nákladov na prenájom kancelárskych priestorov, osobné náklady, poistenie),
- vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD.
- náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS,
- finančné náklady (napr. bankové poplatky),
- náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS),

2. financovanie animačných nákladov MAS v súvislosti s oživovaním stratégie CLLD:
- propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD;
- výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako aj, zamerané na ich rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác,
- vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov.</td></tr>
<tr><td>Oprávnení prijímatelia</td><td>MAS, ktorá je vybraná RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja, a má právnu formu občianske združenie – v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.</td></tr>
<tr><td>Intenzita pomoci [1]</td><td>100% z celkových oprávnených výdavkov</td></tr>
<tr><td>Oprávnené výdavky[2]</td><td>v súlade s PRV</td></tr>
<tr><td>Finančný plán</td><td>
<table>
<tr><td>Región</td><td>Spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr>
<tr><td>MR</td><td>34 670,38</td><td>26 002,785</td><td>8 667,595</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>VR</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Spolu</td><td>34 680,38</td><td>26 002,785</td><td>8 667,595</td><td></td><td></td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Merateľné ukazovatele projektu</td><td>
<table>
<tr><td>Kód/ ID</td><td>Názov/Ukazovateľ</td><td>Merná jednotka</td><td>Počiatočná hodnota</td><td>Celková cieľová hodnota</td></tr>
<tr><td>19.4</td><td>Počet podporených MAS</td><td>Počet</td><td>0</td><td>1</td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

5.3. Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD

5.3.1. Opis monitorovania a hodnotenia stratégie CLLD

Pre potreby monitorovania a hodnotenia stratégie CLLD MR SVORNOSŤ bol vytvorený „Hodnotiaci rámec“ (plán, druhy a postupy hodnotenia stratégie CLLD, spôsob zapracovania výsledkov hodnotenia do stratégie CLLD) vrátane siedmych kľúčových znakov LEADER pozostávajúci z povinných ukazovateľov PRV SR 2014 – 2020, z povinných ukazovateľov IROP, dodatočných vlastných monitorovacích indikátorov a ukazovateľov sebahodnotenia MAS.

Samotné hodnotenie stratégie CLLD sa uskutoční v nasledujúcich časových horizontoch:

a) v strednodobom horizonte, v polovici implementácie stratégie CLLD (v roku 2020, najneskôr do 30.6.2020) s cieľom posúdiť výstupy a výsledky intervencie. Strednodobé hodnotenie (mid-term) predkladá MAS spolu so „Správou o implementácii stratégie CLLD“.
b) po ukončení implementácie stratégie CLLD. Záverečné hodnotenie (ex-post) bude vykonané na základe vyhodnotenia monitorovacích ukazovateľov s ohľadom na ich prínos pre naplnenie cieľov stratégie CLLD a prínos pre územie MAS. Hodnotenie bude zamerané na celkovú účinnosť a efektívnosť vynaloženia finančných prostriedkov.

Strednodobé a záverečné hodnotenie vykoná nezávislý hodnotiteľ.
V prípade vzniku požiadavky riadiaceho orgánu pre PRV a IROP na hodnotenie implementácie v častejších intervaloch MAS bude schopná takéto hodnotenie operatívne uskutočniť.

Spôsob hodnotenia bude priebežne realizovaný zberom vstupných údajov v rámci stanovených povinných a dodatočných vlastných ukazovateľov monitorovania a hodnotenia. Vyhodnotenie stanovených ukazovateľov uvedených v stratégii CLLD zabezpečí kancelária MAS (minimálne jeden krát ročne). Správu z vyhodnotenia kancelária MAS predloží Monitorovaciemu výboru, ktorý ju prerokuje, zhodnotí plnenie cieľov stratégie a keď predloženú správu schváli, tak sa pokračuje v stanovenej línii implementácie programu. V prípade odklonu smerovania stratégie Monitorovací výbor navrhne opatrenia, ktoré predloží

výkonnému orgánu združenia a najvyššiemu orgánu na prerokovanie a schválenie.Správy slúžia ako podklad pre strednodobé hodnotenie (mid-term) a záverečné hodnotenie (ex-post).

V prípade strednodobého hodnotenia správa nezávislého hodnotiteľa slúži Monitorovaciemu výboru na sledovanie plnenia cieľov stratégie a návrhy na zmeny v prípade zistenia odklonu od cieľov stratégie.
Hodnotiaca záverečná správa nezávislého hodnotiteľa (po ukončení implementácie stratégie) v sebe zahŕňa zhodnotenie efektivity vynaložených finančných prostriedkov, účinnosti vybraných opatrení a činností; a viac či menej vplyv pozitívnych/negatívnych dopadov na trvaloudržateľnosť územia.

Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD pozostáva z nasledovných monitorovacích a hodnotiacich častí:

a) *spôsob podávania pravidelných správ orgánom MAS a riadiacim orgánom pre PRV a IROP:*

Kancelária MAS spolu s Monitorovacím výborom každoročne pripravuje a vypracováva „Správu o implementácii stratégie CLLD“, správu o monitoringu za ročné obdobie, ktorú predkladá výkonnému orgánu. Po schválení výkonným orgánom MAS predkladá raz ročne „Správu o implementácii stratégie CLLD vždy k 31.3 roka n+1 podľa požiadaviek RO pre PRV a IROP

b) *míľniky implementácie stratégie, na základe ktorých je možné posúdiť napĺňanie jej cieľov:*

1) **prvým míľnikom implementácie** je monitoring a hodnotenie, ktoré sa vykonáva priebežne po fyzickom ukončení projektov žiadateľov. *Odôvodnenie:* na základe ukončenia fyzickej realizácie projektov (predložením záverečnej ŽoP a monitorovacej správy projektu) dokáže MAS v reálnom čase sledovať naplnenie vybraných indikátorov – výstupov ukončených projektov.
2) **druhým míľnikom implementácie** je monitoring a hodnotenie na úrovni špecifických cieľov, ktoré sa vykonáva v trojročných intervaloch. *Odôvodnenie:* na základe monitoringu a hodnotenia vybraných indikátorov dokáže MAS v reálnom čase sledovať naplnenie vybraných indikátorov – výsledkov na úrovni definovaných špecifických cieľov.
3) **tretím míľnikom implementácie** je monitoring a hodnotenie na úrovni priorít a strategického cieľa, ktoré sa bude vykonávať v roku 2020 a po ukončení programu

v roku 2023. *Odôvodnenie:* na základe monitoringu a hodnotenia dokáže MAS v reálnom čase sledovať naplnenie vybraných indikátorov – dopadov na úrovni priorít a strategického cieľa.

Prostredníctvom sledovania a hodnotenia vyššie uvedených míľnikov implementácie stratégie, je MAS schopná operatívne reagovať a uskutočňovať nápravné opatrenia pre zabezpečenie napĺňovania cieľov stratégie CLLD (v prípade identifikácie odchýlky, neplnenia stanových ukazovateľov).

c) súbor merateľných ukazovateľov, zdôvodnenie nastavenia cieľovej hodnoty ukazovateľov, spôsoby ich výpočtu,

Súbor merateľných ukazovateľov pozostáva z povinných a dodatočných vlastných ukazovateľov na úrovni výstupov, výsledkov a dopadov (tabuľky v rámci bodu 5.3.2). Dodatočné vlastné ukazovatele implementácie stratégie vychádzajú z charakteru zvolených špecifických cieľov, ktoré rešpektujú princípy SMART. Spôsob stanovenia cieľovej hodnoty ukazovateľov:

- dodatočné vlastné monitorovacie ukazovatele vychádzajú z typov činností a alokácie opatrení prislúchajúcich k špecifickému cieľu, ku ktorému boli tieto ukazovatele priradené.
- cieľové hodnoty indikátorov odrážajú reálu potrebu územia a úsilie MAS dosiahnuť čo najväčší pozitívny dopad implementácie stratégie na svoje územie.
- cieľová hodnota indikátorov je vypočítaná ako podiel alokácie na dané opatrenie a maximálnej výšky príspevku na projekt.

d) spôsob každoročného vykazovania hodnôt merateľných ukazovateľov

- merateľné ukazovatele sa budú každoročne vyhodnocovať v rámci spracovania „Správy o implementácii stratégie CLLD“, ktorá bude zasielaná vo vyššie uvedenom termíne podľa požiadaviek RO pre PRV a IROP.
- plnenie stanovených ukazovateľov na úrovni opatrení, špecifických cieľov, priorít a strategického cieľa bude vykazované formou spracovania prehľadnej hodnotiacej tabuľky s uvedením názvu indikátora/ukazovateľa, počiatočnej hodnoty na začiatku implementácie stratégie CLLD, skutočnej dosiahnutej hodnoty, predpokladaným vývojom v nasledujúcom období a vymenovaním konkrétnych skutočností, ktoré prispeli k plneniu/neplneniu ukazovateľa.
- Zároveň MAS v spolupráci s riadiacim orgánom pre PRV a IROP vyhodnocuje povinné indikátory stanovené v PRV SR 2014 – 2020 a v IROP.

e) postupy samohodnotenia orgánov MAS a činnosti MAS – budú využité nasledovné nástroje a postupy:

- Jednoduchým a predovšetkým relevantným hodnotením činnosti MAS je poznanie samotných obyvateľov o aktivitách, vyhlásených výzvach a vôbec pôsobení MAS na predmetnom území. Za účelom hodnotenia činnosti MAS budú každoročne monitorované a vyhodnocované stanovené ukazovatele sebahodnotenia MAS v nasledovných oblastiach:
  - Implementácie stratégie CLLD vrátane 7 kľúčových znakov Leader
  - Implementačného procesu
  - Riadiaceho procesu
  - Propagácie a vzdelávania členov MAS
- Samohodnotenie orgánov MAS bude pozostávať z vyhodnocovania práce jednotlivých orgánov vo vzťahu k úlohám a povinnostiam vyplývajúcich zo stanov MAS v týchto oblastiach:
  - Funkčnosť existujúcej organizačnej štruktúry MAS, jednotlivých orgánov MAS
  - Flexibilitu, účinnosť a oprávnenosť rozhodovacích postupov o implementácii stratégie a podporených projektoch
  - Schopnosť MAS zabezpečiť monitoring a hodnotenie projektov

5.3.2. Monitorovacie ukazovatele

Pre potreby zabezpečenia monitorovania a hodnotenia stratégie CLLD boli zadefinované nižšie uvedené povinné ukazovatele:

PRV SR 2014 – 2020:

- na úrovni programu: povinné ukazovatele Riadiaceho orgánu pre PRV
- na úrovni fokusových oblastí: povinné ukazovatele Riadiaceho orgánu pre PRV

IROP:

- na úrovni programu: povinné ukazovatele Riadiaceho orgánu pre PRV
- na úrovni špecifických cieľov: povinné ukazovatele stanovené Riadiacim orgánom pre IROP

Dodatočné (vlastné) ukazovatele MAS:

- ukazovatele priorít

- ukazovatele špecifických cieľov/fokusových oblastí
- ukazovatele opatrení/podopatrení

Sebahodnotenia MAS v oblastiach:

- implementácie stratégie CLLD vrátane 7 kľúčových znakov LEADER
- implementačného procesu
- riadiaceho procesu
- propagácie a vzdelávania členov MAS

Dodatočné (vlastné) monitorovacie ukazovatele budú slúžiť pre monitorovanie priebehu a výsledku realizácie projektov v rámci implementácie stratégie a činnosti MAS vzhľadom k stanoveným cieľom. Sledovanie plnenia ukazovateľov bude zabezpečovať manažér MAS spolu s výkonným orgánom, monitorovacím výborom, pričom dosiahnuté hodnoty týchto ukazovateľov budú prezentované na začiatku každého roka pre všetky orgány občianskeho združenia.

Vo väzbe na stanovené ciele stratégie (špecifické ciele/fokusové oblasti a strategický cieľ) priority a opatrenia, ktoré boli definované tak, aby ich naplňovanie bolo možné hodnotiť, resp. monitorovať bol miestnou akčnou skupinou prijatý súbor dodatočných vlastných ukazovateľov stavu naplňovania stratégie CLLD.

Tabuľka č. 5: Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2025
Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb	4 000
Počet obyvateľov podporenej MAS	13 412
Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (LEADER/PRV) (oblasť zamerania 6B)	**1**

Tabuľka č. 6: Celkové verejné výdavky – PRV SR

Názov ukazovateľa výstupu	Cieľová hodnota v roku 2025
Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie CLLD (len časť z PRV)	575 156,40
Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení - (len časť z PRV)	67 202,43

Tabuľka č. 7: Povinné ukazovatele na úrovni IROP

Názov ukazovateľa výstupu	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2023
Počet podporených podnikov	podnik	**5**
Zamestnanosť v podporených podnikoch	FTE	**5**
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové	podnik	**1**
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové	podnik	**1**
Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	počet	**1**

Tabuľka č. A29: Dodatočné vlastné ukazovatele

Názov ukazovateľa výstupu	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2023 a 2025	Priradenie k opatreniu stratégie	Spôsob overovania, frekvencie a získavania monitorovacích ukazovateľov
Vybudované a zrekonštruované chodníky a cesty	Počet	3	**1.1.1**	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení záverečnej ŽoP a monitorovacej správy

Vybudované a upravené verejné priestranstvá	Počet	4	**1.1.1**	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení záverečnej ŽoP a monitorovacej správy
Vybudované a zrekonštruované autobusové zastávky	Počet	2	**1.1.1**	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení záverečnej ŽoP a monitorovacej správy
Počet vybudovaných, zmodernizovaných a zrekonštruovaných zastávok	Počet	7	**1.1.2**	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení záverečnej ŽoP a monitorovacej správy
Počet vybudovaných, zmodernizovaných a zrekonštruovaných parkovísk	Počet	1	**1.1.2**	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení záverečnej ŽoP a monitorovacej správy
Novovybudované, rekonštruované/ modernizované detské ihrisko a športové ihrisko[i]	Počet	4	**1.2.1**	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení záverečnej ŽoP a monitorovacej správy
Rekonštruovaný dom smútku	Počet	1	**1.2.1**	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení záverečnej ŽoP a monitorovacej správy
Rekonštruovaný kultúrny dom	Počet	1	**1.2.1**	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení záverečnej ŽoP a monitorovacej správy
Počet zrekonštruovaných a zmodernizovaných existujúcich zariadení pre poskytovanie komunitných/ sociálnych služieb vrátane materiálno-technického vybavenia	Počet	1	**1.2.2**	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení záverečnej ŽoP a monitorovacej správy
Počet skvalitnených predškolských zariadení	Počet	1	**1.2.3**	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri

				predložení záverečnej ŽoP a monitorovacej správy
Podporené projekty zamerané na špeciálnu rastlinnú výrobu a živočíšnu výrobu	Počet	3	**2.1.1**	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení záverečnej ŽoP a monitorovacej správy
Počet založených nových mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev	Počet	3	**2.2.1**	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení záverečnej ŽoP a monitorovacej správy
Počet podporených existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev	Počet	2	**2.2.2**	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení záverečnej ŽoP a monitorovacej správy
Obnova a skvalitnenie turisticky zaujímavého objektu – miestne, kultúrne, historické a iné objekty	Počet	1	**3.1.1**	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení záverečnej ŽoP a monitorovacej správy
Počet realizovaných aktivít	Počet	3	**4.1.1**	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení záverečnej ŽoP a monitorovacej správy
Počet účastníkov, ktorí úspešne dokončili tréningovú /informačnú aktivitu	Počet	15	**4.1.1**	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení záverečnej ŽoP a monitorovacej správy
Počet členov MAS, ktorí absolvovali vzdelávanie	Počet	10	**4.1.2**	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení záverečnej ŽoP a monitorovacej správy
Názov ukazovateľa výsledku	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2023 a 2025	Priradenie k špecifickému cieľu stratégie	Spôsob overovania, frekvencie a získavania monitorovacích ukazovateľov

Počet podporených projektov žiadateľov z verejného sektora	Počet	23	**1.1, 1.2, 3.1**	Zber a spracovanie údajov administratívnym spôsobom 1x ročne
Počet obyvateľov so zlepšenou základnou infraštruktúrou	Počet	13 412	**1.1**	Zber a spracovanie údajov administratívnym spôsobom 1x ročne
Zníženie ročnej spotreby primárnej energie v budovách a objektoch sociálnych zariadení a predškolských zariadení	%	10	**1.2**	Zber a spracovanie údajov administratívnym spôsobom 1x ročne
Počet podporených projektov žiadateľov zo súkromného sektora	Počet	10	**2.1, 2.2**	Zber a spracovanie údajov administratívnym spôsobom 1x ročne
Počet novovytvorených pracovných miest	Počet	6	**2.1, 2.2**	Zber a spracovanie údajov administratívnym spôsobom 1x ročne
Počet nových realizovaných aktivít	Počet	9	**2.1, 2.2**	Zber a spracovanie údajov administratívnym spôsobom 1x ročne
Nová infraštruktúra v cestovnom ruchu	Počet	1	**3.1**	Zber a spracovanie údajov administratívnym spôsobom 1x ročne
Počet podporených aktivít	Počet	10	**4.1**	Zber a spracovanie údajov administratívnym spôsobom 1x ročne
Názov ukazovateľa dopadu	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2023 a 2025	Priradenie k priorite stratégie	Spôsob overovania, frekvencie a získavania monitorovacích ukazovateľov
Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zrealizovaného projektu	Počet	10 500	**1.**	Zber a spracovanie údajov administratívnym spôsobom, Štatistický úrad SR, 2x počas implementácie
Počet podnikov, ktoré získali podporu na inovatívne projekty	Počet	2	**2.**	Zber a spracovanie údajov administratívnym spôsobom 2x počas implementácie

Počet nových inovatívnych projektov	Počet	1	**3.**	Zber a spracovanie údajov administratívnym spôsobom 2x počas implementácie
Počet vytvorených pracovných miest	Počet	1	**4.**	Zber a spracovanie údajov administratívnym spôsobom 2x počas implementácie
Názov ukazovateľa dopadu	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2023	Priradenie k strategickému cieľu stratégie	Spôsob overovania, frekvencie a získavania monitorovacích ukazovateľov
Vidiecka populácia so zlepšenou infraštruktúrou a prístupom k verejným službám	Počet	13 412		Zber a spracovanie údajov administratívnym spôsobom, Štatistický úrad SR, po ukončení implementácie
Počet nových poskytovaných služieb	Počet	3		administratívnym spôsobom, po ukončení implementácie

MAS zároveň bude sledovať merateľné ukazovatele PRV SR 2014 – 2020 uvedené v prílohe č.3 Usmernenia Riadiaceho orgánu pre Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 č. 3 pre opatrenia definované v rámci stratégie CLLD.

Tabuľka č.A.30: Ukazovatele sebahodnotenia MAS

Implementácia stratégie CLLD vrátane 7 kľúčových znakov LEADER				
Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Východiskový stav	Cieľová hodnota	Spôsob overovania, frekvencie a získavania monitorovacích ukazovateľov
Rozloha súvislého územia	km^2	0	141,53	Zber a spracovanie údajov administratívnym spôsobom 1x ročne
Implementácia stratégie CLLD na základe jej tvorby prístupom zdola nahor	počet	0	1	
Fungujúca MAS	počet	0	1	
Počet aplikovaných inovácií	počet	0	2	
Integrované rozvojové ciele a opatrenia	počet	0	1	
Počet nových poznatkov a skúseností na základe vytvárania sietí	počet	0	3	
Počet realizovaných projektov na báze spolupráce	počet	0	1	
Implementačný proces				
Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Východiskový stav	Cieľová hodnota	Spôsob overovania,

				frekvencie a získavania monitorovacích ukazovateľov
Uznášaniaschopnosť výkonného orgánu na zasadnutiach	%	0	85	Zber a spracovanie údajov administratívnym spôsobom priebežne
Počet zasadnutí monitorovacieho výboru	počet	0	5	
Počet zasadnutí výberovej komisie	počet	0	15	
Flexibilita rozhodovacích postupov	%	0	85	
Riadiaci proces				
Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Východiskový stav	Cieľová hodnota	Spôsob overovania, frekvencie a získavania monitorovacích ukazovateľov
Funkčnosť a flexibilita výkonného orgánu	%	0	90	Zber a spracovanie údajov administratívnym spôsobom priebežne
Počet rokovaní najvyššieho orgánu	počet	0	6	
Počet rokovaní kontrolného orgánu	počet	0	6	
Propagácia a vzdelávania členov MAS				
Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Východiskový stav	Cieľová hodnota	Spôsob overovania, frekvencie a získavania monitorovacích ukazovateľov
Počet propagačných podujatí	počet	0	4	Zber a spracovanie údajov administratívnym spôsobom priebežne
Počet účastníkov, ktorí úspešne dokončili vzdelávaciu aktivitu	počet	0	12	

V rámci implementácie stratégie CCLD boli identifikované možné riziká s cieľom identifikovať potenciálne problémy skôr, než sa vyskytnú a nastaviť postupy na zníženie pravdepodobnosti výskytu týchto problémov, prípadne minimalizáciu ich dopadov na ciele stratégie CLLD.

Identifikácia možných rizík implementácie stratégie CLLD, ktoré môžu ovplyvniť je úspešnosť a popis opatrení na ich elimináciu vrátane zodpovedných subjektov:

- výška získanej dodatočnej finančnej alokácie, ktorá bude nižšia ako 1,9 násobok základnej alokácie, ktorá neumožní MAS dosiahnuť stanovené špecifické ciele, priority a strategický cieľ stratégie CLLD. Opatrenie: zabezpečenie finančných zdrojov v rámci

dodatočnej výkonnostnej alokácie na implementáciu stratégie, zodp: Riadiaci orgán PRV a IROP.

- nedodržanie stanovených lehôt pri hodnotiacom procese predložených projektov zo strany Riadiaceho orgánu pre PRV a IROP. Opatrenie: zabezpečenie hladného priebehu implementačného procesu výberu a hodnotenia Žiadostí o NFP, zodp: Riadiaci orgán PRV a IROP.
- financovanie opatrenia 4.1.2 Chod MAS refundáciou. Riešením bude zabezpečenie úverových zdrojov na prefinancovanie prevádzkových nákladov a nákladov na oživenie, zodp.: výkonný orgán združenia.

6. Finančný rámec

6.1. Financovanie stratégie CLLD

Tabuľka č. 8: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP

	SPOLU EUR	
Celkové zdroje z PRV (EPFRV) a IROP (EFRR) (základná alokácia podľa vzorca pre MAS v súlade s kapitolou 6.4 Systému riadenia CLLD), z toho:	791 148,75	
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	659 400,00	
Chod MAS a animácie	131 748,75	
Dodatočná alokácia na základe splnenia míľnika A		
Celkové zdroje z PRV (EPFRV), z toho:	70 699,82 €	
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	58 916,52 €	
Chod MAS a animácie	11 783,30 €	
Dodatočná alokácia na základe predĺženia obdobia PRV v zmysle nariadenia o prechodných pravidlách		
Celkové zdroje z PRV (EPFRV), z toho:	208 022,26 €	
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	173 351,88 €	
Chod MAS a animácie	34 670,38 €	
Celkom Chod MAS a animácie	Chod MAS	Animácie
Suma v rámci IROP v zmysle vydaného Rozhodnutia na Chod MAS1 a Chod MAS2	111 000,00	
Suma v rámci PRV v zmysle vydaného Rozhodnutia na podopatrenie 19.4 základná alokácia		20 748,75
Suma v rámci dodatočnej alokácie na základe míľnika A	10 015,80	1 767,50
Suma v rámci dodatočnej alokácie na základe predĺženia obdobia PRV v zmysle nariadenia o prechodných pravidlách	29 469,82	5 200,56

6.2. Finančný plán pre opatrenia

Tabuľka č. 13: Zameranie stratégie podľa sektorov

Názov opatrenia stratégie CLLD	Rozpočet na opatrenie verejné zdroje	Oprávnený prijímateľ – verejný sektor	Oprávnený prijímateľ – neverejný sektor
1.1.1 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie (kód 7.2)	**270 297,26**	**X**	
1.1.2 Rozvoj základnej infraštruktúry – dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel	**99 186**	**X**	
1.2.1 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry (kód 7.4)	**180 018,88**	**X**	
1.2.2 Rozvoj základnej infraštruktúry – sociálne služby a komunitné služby	**26 370**	**X**	
1.2.3 Rozvoj základnej infraštruktúry – infraštruktúra vzdelávania	**26 370**	**X**	
2.1.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov (kód 4.1)	**124 840,26**		**X**
2.2.1 Zakladanie nových mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev	**90 000**		**X**

2.2.2 Podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev	**74 586**		**X**
3.1.1Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie (kód 7.5)	**0**	**X**	
Celkový rozpočet podľa sektorov	**891 668,40**	**602 242,14**	**289 426,26**
Percentuálny pomer zamerania stratégie	---------- ----------	**67,54 %**	**32,46%**

7. Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť

Už samotné vypracovanie stratégie je veľkým prínosom pre riešené územie. Dlhé obdobie príprav, stretávaní pracovných skupín, komunikácie s verejnosťou, ale aj vzájomná konfrontácia členov z radov podnikateľov, občianskych združení, zástupcov samospráv, ale aj fyzických osôb sa ukázala ako veľmi prínosná z hľadiska rozvoja dialógu o spoločnej predstave ako má región vyzerať a ktorým smerom sa má ďalej rozvíjať.

7.1 Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia

Z hľadiska prínosov k ekonomickému rozvoju predkladaná stratégia plní úlohu akéhosi „štartéra“. Prostredníctvom **cielenej podpory podnikateľských aktivít** v oblasti výroby a služieb bude prispievať k rastu konkurencieschopnosti nielen intervenovaných podnikov, ale aj celého regiónu. Základným merateľným ukazovateľom prínosu stratégie pre miestny ekonomický rozvoj je predovšetkým tvorba pracovných miest. Stratégia počíta s udržaním a vytvorením **6 nových pracovných miest,** z toho **1 v podporených projektoch PRV** (*Opatrenie 2.1.2 Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov (kód 4.2), (Tabuľka č. 5: Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR 2014-2020)* a **5 v podporených projektoch IROP** (*Opatrenie 2.2.1 Zakladanie nových mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev, Opatrenie 2.2.2 Podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev), (Tabuľka č. 7: Povinné ukazovatele na úrovni IROP 2014-2020)..* Podporou spracovateľov poľnohospodárskych produktov v rámci stratégie CLLD dosiahnuť vyššiu pridanú hodnotu a zakladaním nových a podporou existujúcich malých podnikov rozšíriť spektrum výroby a služieb.

Podiel rozpočtu stratégie CLLD k počtu predpokladaných novo vytvorených pracovných miest:
791 148,75 / 135 000 = 5,86, tj. 6 pracovných miest.

Zásadné prínosy stratégie k posilňovaniu MER – miestneho ekonomického rozvoja:

- *Podpora zamestnanosti – vytvorenie min. 6 nových pracovných miest.*
- *Zakladanie a rozvoj mikro a malých výrobných podnikov využívajúcich zdroje územia produkujúcich výrobky z vysokou pridanou hodnotou, o ktoré je na trhu záujem.*

- *Rozvoj mikro a malých podnikov v oblasti služieb v dynamicky sa rozvíjajúcom regióne – dlhodobý nárast dopytu obyvateľov po službách.*
- *Rozvoj vidieckeho cestovného ruchu, ktorý naplno využije vnútorné zdroje a potenciál regiónu, priláka turistov, vďaka, ktorým sa v regióne môžu rozvíjať nadväzujúce odvetvia (obchod, služby, a pod.).*
- *Rozvoj poľnohospodárstva a spracovávania poľnohospodárskych komodít s vyššou pridanou hodnotou.*

Stratégia CLLD MR SVORNOSŤ chce v plnej miere využiť miestne špecifiká, ktoré chce pretaviť do konkurenčnej výhody regiónu:

- *Prítomnosť prírodných špecifík – najvyšší vrch Tríbečského pohoria – Veľký Tribeč, CHKO Ponitrie, prítomnosť vzácnych lokalít NATURA 2000 – Chránené vtáčie územie Tribeč, územie európskeho významu Hôrky.*
- *Región Slovenska poskytujúci zázemie pre oddych a relax – s využitím možnosti poľovačiek, športového rybárstva, pešej turistiky, cykloturistiky, zberu liečivých bylín a húb a možnosti oddychu pri zaujímavých zákutiach rieky Nitra.*
- *Prírodné bohatstvo, bohaté kultúrne dedičstvo a história územia, ktorú prezentujú zachované zvyky a tradície ako základné portfólio pre pritiahnutie návštevníkov do územia a rozvoj vidieckeho cestovného ruchu.*
- *Tradícia poľnohospodárskej výroby, vinohradníctva a vinárstva.*

7.2 Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV

Stratégia CLLD MR SVORNOSŤ prispieva prioritne k plneniu dvoch strategických cieľov PRV SR 2014 – 2020:

a) Posilnenie konkurencieschopnosti pôdohospodárskeho sektora
b) Vyvážený územný rozvoj vidieckych hospodárstiev a komunít vrátane vytvárania a udržiavania pracovných miest

A. Príspevok stratégie k naplneniu strategického cieľa: *Posilnenie konkurencieschopnosti pôdohospodárskeho sektora* – stratégia konkrétne prispieva k naplňovaniu nasledovných identifikovaných potrieb v rámci PRV SR 2017 – 2020:

- **Potreba č.2 „Zvýšiť efektivitu všetkých výrobných faktorov a dosiahnuť nárast pridanej hodnoty podnikov v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesníctve“** – prostredníctvom intervencií do poľnohospodárskych a potravinárskych podnikov v rámci opatrení 2.1.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov (kód 4.1) a 2.1.2 Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov (kód 4.2) chce MAS zvýšiť efektívnosť výroby týchto podnikov, zvýšenie kvality a bezpečnosti produktov. Nové výrobné technológie prispejú k zvyšovaniu efektívnosti výroby, resp. rastu pridanej hodnoty výroby. Cieľom stratégie MAS je podporiť miestnych prvovýrobcov a spracovateľov, tak by boli schopní vyrábať bezpečne, efektívne a s čo najväčšou pridanou hodnotou.

  Realizácia stratégie CLLD MR SVORNOSŤ tak plne korešponduje s cieľmi PRV SR 2014 – 2020 v oblasti rozvoja poľnohospodárstva a potravinárstva.

B. Príspevok stratégie k naplneniu strategického cieľa: *Vyvážený územný rozvoj vidieckych hospodárstiev a komunít vrátane vytvárania a udržiavania pracovných miest*:

- **Potreba č.13 Vytváranie nových pracovných miest a posilnenie ekonomickej stability/životaschopnosti malých podnikov na vidieku** – príspevok stratégie k riešeniu uvedenej potreby a následne strategického cieľa je jednoznačný. Vďaka intervenciám do podnikateľského sektora (opatrení 4.1, 4.2) sa plánuje vytvoriť **6** pracovných miest, z toho **1** v rámci intervencií opatrení PRV (*Opatrenie 2.1.2 Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov (kód 4.2).*
- **Potreba č.14 Zlepšenie kvality života na vidieku a podpora rozvoja vo vidieckych obciach s dôrazom na zachovanie miestneho kultúrneho a historického rázu územia** – naplnenie potreby bude dosiahnuté sústavou intervencií do zlepšovania podmienok pre život obyvateľov obcí nachádzajúcich sa na území MAS. Intervencie sú zamerané na vytváranie atraktívnych verejných priestranstiev dostupných pre širokú verejnosť *(Opatrenie 1.1.1 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie (kód 7.2)*, budovanie prvkov pre aktívne trávenie voľného času (detské ihriská, športoviská, a pod.), modernizáciu

objektov slúžiacich na spolkové/ komunitné účely *(Opatrenie 1.2.1 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry (kód 7.4)).*

Prínosy stratégie CLLD na podporu znevýhodnených/marginalizovaných skupín pri rozvoji ekonomického potenciálu územia

Stratégia počíta so začleňovaním znevýhodnených/marginalizovaných skupín obyvateľstva:

a) Podporou zvyšovania kvality existujúcich komunitných sociálnych služieb, ktoré sú prioritné určené pre prácu so zraniteľnými, resp. znevýhodnenými skupinami obyvateľstva – Opatrenie 1.2.2 Rozvoj základnej infraštruktúry – sociálne služby a komunitné služby (IROP)
b) Podporou zvyšovania kvality výchovno-vzdelávacieho procesu prostredníctvom intervencií do rozvoja infraštruktúry vzdelávania – Opatrenie 1.2.3 Rozvoj základnej infraštruktúry – infraštruktúra vzdelávania (IROP)

Okrem uvedených znevýhodnených skupín obyvateľov sa stratégia zameriava tiež na špecifickú zraniteľnú skupinu, ktorou je skupina **detí a mládeže.** So zámerom zlepšovania podmienok pre život detí a mládeže na území MAS je v rámci Opatrenia 1.2.1 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry (PRV, kód 7.4) (okrem rozvoja komunitných služieb) možné tiež podporovať výstavbu detských a športových ihrísk. To všetko napomôže k lepšej **integrácii** týchto skupín obyvateľstva do spoločnosti.

Princípy ochrany a zlepšenia k životného prostredia

Všetky opatrenia a aktivity obsiahnuté v rozvojovej stratégie berú ohľad na ochranu životného prostredia a citlivé využívanie prírodných hodnôt regiónu. Územie MAS je súčasťou CHKO Ponitrie, na území sa nachádzajú viaceré významné chránené lokality – chránené vtáčie územie, územie európskeho významu.

Opatrenia Zlepšenie odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd (1.1.3) a Ochrana a využívanie vôd (1.1.4) sa priamo zaoberajú ochranou životného prostredia budovaním systému odkanalizovania splaškových vôd.

Stratégia CLLD rieši napĺňanie nasledovných fokusových oblastí PRV:

- **2A** Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie.
- **2B** Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva, a najmä generačnej výmeny.
- **3A** Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín a organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií
- **6B** Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

7.3 Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP

Stratégia CLLD prispieva priamo k naplňovaniu globálneho cieľa IROP, ktorým je *prispieť k zlepšeniu kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí.* Stratégia CLLD, podobne ako stratégia IROP zároveň zohľadňuje stratégiu Európa 2020 a prispieva k plneniu jej priorít, najmä k udržateľnému a iluzívnemu rastu a reflektujúc potreby a výzvy konkrétnych regiónov smeruje k:

- rozvoju vybraných oblastí/komponentov podmieňujúcich kvalitu života a konkurencieschopnosť v danom území
- rozvoju/posilneniu hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti na regionálnej a subregionálnej úrovni ako predpokladu znižovania prehlbovania medzi a vnútroregionálnych rozdielov prostredníctvom zabezpečenia
- efektívneho a udržateľného poskytovania verejných statkov a služieb zabezpečovaných z miestnej a regionálnej úrovne
- efektívneho využitia vnútorných zdrojov regiónov s cieľom zvyšovania konkurencieschopnosti a kvality života obyvateľov.

Medzi hlavné prioritné oblasti riešené prostredníctvom prístupu stratégie CLLD Miestnej akčnej skupiny vo vzťahu k IROP patria:

- *rozvoj miestnej ekonomiky a zamestnanosti využitím vnútorných zdrojov a zavádzaním inovácií a podpora rôznych foriem zamestnávania, ochrana ŽP, efektívne a udržateľné hospodárenie so zdrojmi* – azda najväčší prínos stratégie k napĺňaniu cieľov IROP spočíva v podpore podnikateľských subjektov výroby a služieb s dôrazom na tvorbu udržateľných pracovných miest. Prostredníctvom implementácie stratégie chce MAS vytvoriť **5 nových pracovných miest (IROP)**.
- *budovanie kapacít a rozvoj občianskej spoločnosti v regiónoch* – prostredníctvom intervencií do modernizácie školských a predškolských zariadení, rekonštrukcie a modernizácie existujúcich sociálnych komunitných služieb.
- *zlepšenie kvality a bezpečnosti vybavenosti a fyzickej regenerácie vidieckych oblastí podľa špecifických potrieb podľa úrovne ich rozvinutosti* – prostredníctvom podpory projektov zameraných na zlepšenie dostupnosti a prepojenia mesta a obcí budovaním technickej infraštruktúry, vrátane rozvoja cyklodopravy (dochádzka do zamestnania).

Podpora z IROP, orientovaná na trh práce v miestnom kontexte, sa sústredí na rozvoj a rast udržateľných pracovných miest bez ohľadu na sektor alebo odvetvie vrátane oblasti zelených technológií, s výnimkou podpory tých investícií v poľnohospodárskej prvovýrobe, investícií v spracovaní, vývoji a uvádzania na trh poľnohospodárskych produktov, alebo v prípade podpory subjektov, ktoré majú tržby z poľnohospodárskej, akvakultúrnej alebo lesníckej činnosti presahujúce 30% z ich celkových tržieb, a ktoré sú predmetom podpory PRV.

7.4 Synergie a komplementarity stratégie CLLD

7.4.1 Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať

Na území Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ sa plánujú, resp. realizujú nasledovné stratégie:

- Jednotlivé Programy hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí

- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja NSK 2012 – 2018
- Regionálna integrovaná územná stratégia Nitrianskeho samosprávneho kraja
- Regionálna inovačná stratégia NSK na roky 2014-2020
- Stratégia rozvoja vidieka NSK 2016 – 2022
- Strategický a marketingový plán rozvoja CR v NSK na roky 2014 – 2020

7.4.2 Synergie a komplementarity

Stratégia plne korešponduje s PHSR členských obcí. Taktiež je v súlade s PHSR NSK 2012 - 2018, kde prispieva k naplňovaniu globálneho cieľa: Zvýšenie konkurencieschopnosti Nitrianskeho samosprávneho kraja v spoločnom Európskom priestore prostredníctvom trvaloudržateľného rastu hospodárstva, zvýšenia ochrany zložiek životného prostredia a krajiny a zlepšenia životných podmienok svojich obyvateľov. Stratégia priamo nadväzuje na strategické a vybrané špecifické ciele PHSR Nitrianskeho samosprávneho kraja:

- I. Dlhodobo stabilný ekonomický vývoj založený na diverzifikovanej štruktúre s prevahou odvetví produkujúcich vysokú pridanú hodnotu a odvetví využívajúcich endogénne zdroje kraja. Ekonomickou výkonnosťou bude kraj patriť do prvej polovice v rámci Slovenskej republiky.
  - Špecifický cieľ 3: Podpora malého a stredného podnikania
    Súlad so špecifickým cieľom stratégie CLLD 2.2 Posilnenie mikro a malých podnikov v oblasti výroby a služieb s dôrazom na tvorbu pracovných miest: Opatrenie 2.2.1 Zakladanie nových mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev (IROP) a Opatrenie 2.2.2 Podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev (IROP)
  - Špecifický cieľ 4: Podpora cestovného ruchu
    Súlad so špecifickým cieľom stratégie CLLD 3.1 Rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a prezentácie územia: Opatrenie 3.1.1 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie (PRV, kód 7.5), Opatrenie 3.1.2 Príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny (PRV, kód 19.3), Opatrenie 3.1.3 Poskytovanie dotácií z rozpočtu NSK na podporu rozvoja cestovného ruchu

- II. Dlhodobo vyvážený rast vzdelanostnej úrovne sprevádzaný zvyšovaním celkovej zamestnanosti s osobitným zreteľom na ohrozené skupiny obyvateľov. Zvyšovanie kvality a dostupnosti poskytovaných sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti. Budovanie efektívnych systémov pre regionálnu a miestnu samosprávu. Rozvoj spolupráce na regionálnej, nadregionálnej, resp. medzinárodnej úrovni prostredníctvom podpory formovania partnerstiev.
  - Špecifický cieľ 2: Sociálny rozvoj

    Súlad so špecifickým cieľom stratégie CLLD 3.1 Rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a prezentácie: Opatrenie 3.1.4 Nástroj 1 LEADER NSK, Opatrenie 3.1.5 Poskytovanie dotácií z rozpočtu NSK na podporu kultúry a športu

    Súlad so špecifickým cieľom stratégie CLLD 1.2 Zvýšiť kvalitu poskytovaných verejných služieb: Opatrenie 3.2 Spoločný rozvoj medzinárodných a cezhraničných sietí, partnerstiev, Opatrenie 3.3 Podpora rozvoja partnerstiev, programového a projektového plánovania a riadiacich kapacít

    Súlad so špecifickým cieľom stratégie CLLD 3.1 Rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a prezentácie územia: Opatrenie 3.1.2 Príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny (PRV, kód 19.3)

    Súlad so špecifickým cieľom 4.1 Zabezpečenie efektívneho riadenia uskutočňovania stratégie CLLD: Opatrenie 4.1.1 Animácia MAS (PRV, kód 19.4))

- III. Konkurencieschopný agropotravinársky sektor budovaný na synergii rôznych typov a foriem poľnohospodárskych a potravinárskych podnikov, vytvárajúci inovatívne prostredie na vidieku, prispievajúci k tvorbe pracovných príležitostí a k zodpovedajúcej kvalite života vidieckeho obyvateľstva.
  - Špecifický cieľ 1: Rozvoj multifunkčného pôdohospodárstva

    Súlad so špecifickým cieľom stratégie CLLD 2.1 Zvýšiť konkurencieschopnosť poľnohospodárskych a spracovateľských podnikov: Opatrenie 2.1.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov (PRV, kód 4.1), Opatrenie 2.1.2 Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov (PRV, kód 4.2)
  - Špecifický cieľ 3: Regenerácia vidieckych sídiel

Súlad so špecifickým cieľom stratégie CLLD 1.2 Zvýšiť kvalitu poskytovaných verejných služieb: Opatrenie 1.2.1 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry (PRV, kód 7.4)

- IV. Modernizácia a zvýšenie bezpečnosti dopravnej infraštruktúry v prostredí transeurópskeho dopravného systému. Zlepšenie dostupnosti a zvýšenie atraktivity miest a obcí Nitrianskeho kraja a dobudovanie energetickej a informačnej infraštruktúry kraja. Budovaním modernej sociálnej infraštruktúry vytváranie podmienok pre zvyšovanie kvality života občanov.
  - Špecifický cieľ 3: Skvalitnenie sociálnej infraštruktúry
    Súlad so špecifickým cieľom stratégie CLLD 1.2: Zvýšiť kvalitu poskytovaných verejných služieb: Opatrenie 1.2.2 Rozvoj základnej infraštruktúry – sociálne služby a komunitné služby (IROP)**,** Opatrenie 1.2.3 Rozvoj základnej infraštruktúry – infraštruktúra vzdelávania (IROP)

- V. Udržateľný rozvoj územia zabezpečený znižovaním rizika vzniku resp. zmierňovaním negatívnych dopadov vplývajúcich na kvalitu zložiek životného prostredia, prostredníctvom budovania a rozvoja zariadení environmentálnej infraštruktúry a zvyšovaním environmentálneho povedomia obyvateľov kraja.
  - Špecifický cieľ 2: Znižovanie znečistenia vôd a zlepšenie kvality života obyvateľov kraja dobudovaním a skvalitnením infraštruktúry vodného hospodárstva v zmysle právnych predpisov EÚ a SR
    Súlad so špecifickým cieľom stratégie CLLD 1.1 Skvalitnenie a rozvoj základnej infraštruktúry s dôrazom na udržateľné životné prostredie: Opatrenie 1.1.3 Zlepšenie odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd (OP KŽP, Kohézny fond), Opatrenie 1.1.4 Ochrana a využívanie vôd (Environmentálny fond)

Vo vzťahu k **Stratégii rozvoja vidieka NSK 2016 – 2022** bude mať realizácia stratégie CLLD pozitívny dopad na naplňovanie nasledovných strategických cieľov:

- Strategický cieľ 3 – Vidiek / pôda záchranou (Špecifický cieľ 3.2 – Poľnohospodárstvo) - *v súlade so špecifickým cieľom stratégie CLLD 2.1 Zvýšiť konkurencieschopnosť*

poľnohospodárskych a spracovateľských podnikov prostredníctvom Opatrenia 2.1.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov (PRV, kód 4.1), Opatrenia 2.1.2 Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov (PRV, kód 4.2)

- Strategický cieľ 7 - Vidiek / dedina parkom – záhradou - *súlade so špecifickým cieľom stratégie CLLD 1.1 Skvalitnenie a rozvoj základnej infraštruktúry s dôrazom na udržateľné životné prostredie* prostredníctvom Opatrenia 1.1.1 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie (PRV, kód 7.2)

Vo vzťahu k **Strategickému a marketingovému plánu rozvoja CR v NSK na roky 2014 – 2020** bude mať realizácia stratégie CLLD pozitívny dopad na naplňovanie nasledovných prioritných oblastí:

Prioritná oblasť 4: *Podpora rozvoja vidieckeho cestovného ruchu, agroturizmu, gastroturizmu, vinárstva a vinohradníctva*

Taktická úloha 5: Podporiť zážitkový vidiecky cestovný ruch.

Prioritná oblasť 6: *Podpora rozvoja aktívnej turistiky pre vybrané segmenty klientely*

Taktická úloha 2: Rozvoj doplnkových foriem cestovného ruchu – pešia turistika, poľovníctvo, rybárstvo, pozorovanie vtáctva a pod.

Prioritná oblasť 7: *Podpora rozvoja infraštruktúry cestovného ruchu a služieb*

Taktická úloha 1: Podpora rekonštrukcie existujúcich pamiatok vhodných na využívanie v cestovnom ruchu.

Taktická úloha 4: Cielená podpora infraštruktúrnych projektov v oblastiach bezprostredne súvisiacich s cestovným ruchom.

Súlad a komplementarita stratégie CLLD vo vzťahu k vyššie uvedeným prioritným oblastiam sa odráža v *špecifickom ciele stratégie CLLD 3.1 Rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a prezentácie územia prostredníctvom:*

Opatrenia 3.1.1 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie (PRV, kód 7.5)

Opatrenia 3.1.2 Príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny (PRV, kód 19.3)

Opatrenia 3.1.3 Poskytovanie dotácií z rozpočtu NSK na podporu rozvoja cestovného ruchu

Strategickou víziou rozvoja cestovného ruchu v NSK je „ V čo najväčšej miere využiť primárny potenciál územia NSK a vytvoriť podmienky pre tvorbu produktových línií zameraných na vybrané formy cestovného ruchu“.
Stratégia CLLD Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ s vyššie uvedenými opatreniami priamo prispieva k dosiahnutiu strategickej vízie rozvoja cestovného ruchu v NSK. Stratégia CLLD teda **nie je v rozpore, má komplementárny charakter**

Stratégia CLLD Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ nie je v rozpore so stratégiami realizovanými na území MAS, pôsobí komplementárne a umožňuje vytvárať synergické efekty.

7.5 Popis multiplikačných efektov

Implementácia stratégie CLLD Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ vytvára nasledovné multiplikačné efekty:

- *Šírenie výsledkov a výstupov implementácie stratégie CLLD a realizácie projektov beneficientov* – pozitívne výsledky realizovaných projektov, ktoré boli podporené v rámci implementácie stratégie CLLD podnietia ďalších záujemcov uchádzať sa o podporu vlastných rozvojových projektov prostredníctvom MAS, alebo priamo cez jednotlivé operačné programy, resp. iné dotačné tituly. Šírenie výsledkov a výstupov pomocou moderných komunikačných nástrojov osloví a aktivizuje širokú skupinu potenciálnych beneficientov, čím sa dosiahne multiplikačný efekt v podobe vyššieho počtu záujemcov o projekty, vyššieho počtu realizovaných projektov (v rámci stratégie CLLD i mimo nej), tvorby vyššej pridanej hodnoty, väčšieho počtu pracovných miest, lepších služieb, rastu výroby a pod.

- *Vyvážený socio-ekonomický rozvoj územia na základe aktivizácie endogénnych zdrojov územia* – prijaté opatrenia stratégie CLLD reflektujú na potreby územia, zároveň sú vyvážené a vzájomne previazané, tak aby efekt z realizácie podporených projektov mal širší dosah vo vzťahu k územiu MAS. Projekty zamerané na rozvoj podnikateľských

aktivít prispejú k zvýšeniu konkurencieschopnosti územia MAS, k rastu HDP, zamestnanosti a budú na seba viazať vznik, alebo rozšírenie ďalších podnikateľských aktivít (v oblasti priemyselnej výroby, poľnohospodárskej výroby, rozvoja služieb), čím sa prejavia multiplikačné efekty intervencií stratégie CLLD. Zlepšovanie dostupnosti územia, zvyšovanie bezpečnosti, skvalitňovanie a rozširovanie ponuky verejných služieb podnieti vznik nadväzujúcich aktivít (projektov) realizovaných tak verejným ako aj súkromným sektorom. Zároveň dôjde k zintenzívneniu spolupráce medzi týmito sektormi s pozitívnym dopadom na vyvážený a udržateľný rozvoj územia Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ.

Multiplikačné efekty realizácie stratégie CLLD Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ v oblasti socio-ekonomického rozvoja sa prejavia v dvoch rovinách:

- **Priame**
  - Rozvoj medzisektorovej spolupráce (samospráva – podnikatelia – neziskové organizácie) – nárast počtu väzieb medzi aktérmi rozvoja, nárast počtu spoločných aktivít a rozhodnutí, vytvorenie nových väzieb dopadom na rast ekonomiky, zvýšenie záujmu o verejné rozhodovanie, zvýšenie záujmu podieľať sa na aktivitách tretieho sektora (zo strany samosprávy a podnikateľov),
  - Tvorba spoločných rozvojových koncepcií a postupov – aktívna participácia na rozvojových stratégiách (vo fáze prípravy a následnej realizácie), vyšší stupeň zapojenosti verejnosti, podnikateľov, neziskového sektora pri tvorbe stratégií = tvorba reálnejších rozvojových stratégií, ktoré budú akceptované širšou skupinou aktérov.

- **Nepriame**
  - Rozhodovanie o rozvoji územia – zapájanie širokého okruhu vidieckych aktérov do rozhodovania o ďalšom rozvoji svojho územia,
  - Prienik inovácií – intenzívna spolupráca uľahčuje prienik a využívanie inovácií vo výrobe, službách, v rozhodovaní, resp. riadení a pod.

Spôsob hodnotenia multiplikačných efektov

Pre sledovanie a hodnotenie multiplikačných efektov použije MAS nasledovné ukazovatele:

1. Počet a typ aktivít, kde sa miestni aktéri podieľajú na rozhodovaní komunity, obce alebo MAS na jednu MAS prostredníctvom rôznych cieľových skupín (členovia MAS, beneficienti a pod.) – *zdroj overenia: monitoring aktivít organizovaných MAS, resp. členmi MAS.*
2. Podiel inovatívnych projektov (inovácia je definovaná riadiacim orgánom a/alebo MAS) z celkového počtu projektov MAS (beneficientov) – *zdroj overenia: monitoring MAS.*
3. Počet záujemcov (potenciálnych beneficientov), ktorí podali ŽoNFP na základe odporúčaní, šírenia výsledkov – *zdroj overenia: dotazníkový prieskum u záujemcov o program.*

[i] Súčet relevantných merateľných ukazovateľov uvedených v prílohe č. 3 Usmernenia Riadiaceho orgánu pre Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 č. 3